

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA
ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

**Prognoza oddziaływania na środowisko
Projekt aktualizacji
„Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków
dla województwa świętokrzyskiego”**

Kielce, lipiec 2013

Opracowano w ARCADIS Sp. z o.o.

Zespół Studiów i Analiz Środowiskowych w Katowicach

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Środowiska

Zespół autorski:

mgr inż. Katarzyna Kobiela
mgr inż. Marcin Moczulski
mgr inż. Magdalena Polus
mgr inż. Jarosław Zarzycki

Koordinacja prac:

Urząd Marszałkowski Województwa
Świętokrzyskiego w Kielcach
Departament Rozwoju Obszarów
Wiejskich i Środowiska

mgr Edyta Marcinkowska
mgr inż. Magdalena Pokora

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie	5
2.	Zawartość, główne cele i powiązania z innymi dokumentami projektu „Programu...”	9
2.1.	Zawartość i główne cele projektu „Programu...”	9
2.2.	Powiązania projektu „Programu...” z innymi dokumentami strategicznymi	10
2.2.1.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie.....	10
2.2.2.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	11
2.2.3.	Plan gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły	11
2.2.4.	Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” perspektywa 2020r.	12
2.2.5.	Polityka ekologiczna	13
2.2.6.	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020).....	13
2.2.7.	Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego do 2020 roku.....	13
2.2.8.	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego	14
2.2.9.	Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego	15
2.2.10.	Program małej retencji dla województwa świętokrzyskiego.....	15
3.	Diagnoza stanu istniejącego.....	15
3.1.	Wprowadzenie	15
3.2.	Wody podziemne	16
3.2.1.	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych.....	16
3.2.2.	Jakość wód podziemnych	16
3.3.	Wody powierzchniowe	18
3.4.	Gospodarka wodno-ściekowa	20
3.5.	Środowisko przyrodnicze	24
3.5.1.	System obiektów i obszarów prawnie chronionych	24
3.5.2.	Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000	26
3.5.3.	Lasy	27
3.5.4.	Gleby.....	28
4.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”.....	29
4.1.	Wprowadzenie	29
4.2.	Stan wód w przypadku braku realizacji Programu	30
4.3.	Stan powietrza atmosferycznego w przypadku braku realizacji Programu	30
4.4.	Stan zasobów przyrody w przypadku braku realizacji Programu	30
5.	Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko oraz rozwiązania alternatywne i kompensujące negatywne oddziaływania.....	31
5.1.	Wprowadzenie	31
5.2.	Oddziaływania planowanych przydomowych oczyszczalni ścieków.....	35
5.2.1.	Oddziaływanie na wartości przyrodnicze form ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody w kontekście występujących na ich terenie zakazów i działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów.....	35
5.2.2.	Oddziaływanie na obszary Natura 2000 (cele, przedmioty ochrony i integralność), GZWP oraz starorzecza.	38
5.2.3.	Oddziaływanie na obszary zagrożone powodzią.....	53
5.2.4.	Oddziaływanie na ekosystemy zależne od wód.	55
5.2.5.	Oddziaływanie na jakość wód w ujęciach.	56
5.2.6.	Pozostałe oddziaływania	57
5.2.7.	Oddziaływania skumulowane.....	58
5.3.	Oddziaływanie planowanych stacji przeróbki osadów	59
5.4.	Podsumowanie oddziaływań.....	60
5.5.	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”.....	63
5.6.	Rozwiązania zapobiegawcze, minimalizujące i kompensujące negatywne oddziaływanie na środowisko budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	63
6.	Metody analizy skutków realizacji postanowień projektu aktualizacji „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”.....	64
6.1.	Monitoring oczyszczalni ścieków	64

6.2.	Monitoring środowiska	64
6.3.	Monitoring skutków realizacji Programu	65
7.	Niedostatki i braki materiałów utrudniające ocenę szkodliwego oddziaływania na środowisko ustaleń projektowanego dokumentu.....	65
8.	Metody wykorzystane przy opracowaniu prognozy i analizie realizacji Programu	65
9.	Potencjalne transgraniczne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze	66
10.	Streszczenie.....	66

1. Wprowadzenie

Opracowując projekt „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”, Zarząd Województwa zobowiązany jest do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko tego dokumentu programowego. Powyższy obowiązek nałożony został w art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko¹.

Zakres niniejszej prognozy został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach oraz Świętokrzyskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

Zgodnie z art. 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku prognoza oddziaływania na środowisko:

1) zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

2) określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy,

¹ zwana dalej ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku, Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.

3) przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Ponadto Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach w piśmie WPN-II.411.7.2013.AN z dnia 09.04.2013r. w sprawie uzgodnienia zakresu i szczegółowości niniejszej prognozy wskazał odnieść się do następujących kwestii:

1. Scharakteryzować zasoby przyrodnicze i ocenić aktualny stan środowiska przyrodniczego w województwie, a zwłaszcza w obszarach, gdzie planowana jest realizacja założeń Programu i mogą wystąpić oddziaływania. Należy określić jakie są uwarunkowania i predyspozycje środowiskowo-przyrodnicze terenów dla realizacji planowanych oczyszczalni ścieków, mając na uwadze konieczność utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska.
2. Dokonać analizy i oceny wpływu założeń projektu (oprócz realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków, również ew. budowy lokalnych stacji przeróbki komunalnych osadów ściekowych – o czym mowa w projekcie) na wszystkie elementy środowiska ze szczególnym uwzględnieniem ochrony obszarów przyrodniczo chronionych, wody, gleby. Należy wskazać w jaki sposób i w jakiej skali przyjęte rozwiązania (np. wynikające z technologii oczyszczalni, sposobu odprowadzenia oczyszczonych ścieków, gospodarki komunalnymi osadami ściekowymi) mogą przekształcić środowisko, zwłaszcza jeżeli projekt będzie wyznaczał ramy dla realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub na obszary Natura 2000 (mając na uwadze przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, Dz. U. Nr 213, poz. 1397, w tym § 3 ust. 2 pkt. 3 oraz art. 59 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie...). Wymaganiem jest przeanalizowanie oddziaływań skumulowanych.
3. W prognozie należy przeanalizować i ocenić wpływ realizacji założeń projektu Programu na formy ochrony przyrody, w rozumieniu art. 6 ust. 1-9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.), znajdujące się w granicach opracowania w kontekście obowiązujących zakazów, celów ochrony i działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów, wynikających z przepisów odrębnych, w tym z właściwych aktów prawa miejscowego dla poszczególnych form ochrony przyrody oraz obowiązujących ustaleń planów ochrony.
4. W odniesieniu do obszarów Natura 2000 wymagana jest ocena wpływu i skutków realizacji projektu Programu na cele ochrony obszarów, zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody tj. na siedliska przyrodnicze, siedliska gatunków roślin i zwierząt oraz gatunki, dla których obszary zostały wyznaczone, a także na ich integralność i powiązania z innymi obszarami sieci Natura 2000. Prognoza musi ocenić czy realizacja założeń projektu dokumentu może nieść ryzyko wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań na obszary Natura 2000, ponieważ nie jest możliwe przyjęcie projektu dokumentu przy stwierdzeniu takiego prawdopodobieństwa, chyba że zachodzą przesłanki z art. 34 ustawy o ochronie przyrody.
Wskazaniem jest uwzględnienie danych wynikających z opracowywanych przez RDOŚ w Kielcach projektów Planów Zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.
5. Wymagana jest analiza i ocena wpływu oraz skutków realizacji postanowień projektu dokumentu w kwestiach:
 - zasad odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi;
 - gospodarki komunalnymi osadami ściekowymi;

- ochrony powierzchni ziemi, zwłaszcza utrzymania jakości gleby, ograniczenia zmian naturalnego ukształtowania ziemi;
 - ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, w tym ujęć wody i Głównych Zbiorników Wód Podziemnych;
 - ochrony ekosystemów wodno-błotnych i od wód zależnych (wskazane jest uwzględnienie wyników opracowania pn. „Ekosystemy lądowe pozostające w dynamicznych relacjach z wodami podziemnymi i powierzchniowymi dla obszarów dorzeczy w Polsce” sporządzonego na zamówienie Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, 2009r.);
 - chronionych gatunków zwierząt, roślin i grzybów ze wskazaniem ustaleń projektu, które mogą spowodować naruszenie zakazów, o których mowa w art. 51 i 52 ustawy o ochronie przyrody;
 - ochrony krajobrazu;
 - ochrony powietrza przed uciążliwościami zapachowymi;
 - obszarów narażonych na powodzie lub zalewanie wodami opadowymi oraz terenów bagiennych i czasowo podtopionych;
 - skutków wynikających z ryzyka wystąpienia ewentualnych awarii.
6. Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 2 lit. d ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji i jego ochronie (...), w prognozie należy przeanalizować i ocenić czy projekt dokumentu uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. Między innymi, mając na uwadze przepisy ustawy z dnia 18.07.2001r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012r. poz. 145 ze zm.) istotne jest przeprowadzenie analizy i oceny w jaki sposób realizacja projektu dokumentu uwzględnia cele środowiskowe zawarte w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (MP Nr 49, poz. 549). Należy wziąć pod uwagę wpływ realizacji planowanych założeń Programu pod względem potrzeby osiągnięcia dobrego stanu chemicznego oraz ochrony jednolitych części wód powierzchniowych, a także osiągnięcia ich dobrego stanu chemicznego oraz ochrony jednolitych części wód podziemnych przed zanieczyszczeniami, a także realizacji celów środowiskowych dla obszarów chronionych Natura 2000 – przeznaczonych do ochrony siedlisk i gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie.
7. Zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...) w prognozie należy przedstawić:
- Propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz (monitoringu) skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej prowadzenia;
 - Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie (np. poprzez zaproponowanie odpowiednich rozwiązań technologicznych do lokalnych uwarunkowań środowiskowo-przyrodniczych) jak również kompensację przyrodniczą w przypadku prognozowanych negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na przyrodę, mogących być rezultatem realizacji dokumentu, które muszą być poprzedzone szczegółową analizą i odpowiednio uzasadnione;
 - Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanych dokumentach wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku takich rozwiązań.
8. Prognoza powinna zawierać szczegółowe streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym, w celu przedstawienia każdemu kto jest zainteresowany, a nie posiada specjalistycznej wiedzy z zakresu ochrony środowiska, informacji na temat ustaleń projektu dokumentu i prognozy, a przede wszystkim dotyczących ewentualnych skutków dla środowiska jakie mogą wynikać z realizacji postanowień dokumentu.
- Stosownie do wyników oceny prognozy, w projekcie dokumentu należy zamieścić odpowiednie ustalenia określające warunki realizacji założeń dokumentu, umożliwiające uzyskanie optymalnych efektów w zakresie ochrony środowiska.

Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem SEV.9022.5.25.2013 z dnia 03.04.2013r. uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie:

1. Przedmiotowa prognoza winna spełniać wymogi określone w art. 51 ust. 2 pkt. 1, 2, 3 ustawy z dnia 03.10.2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
2. Informacje zawarte w prognozie winny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz uwzględniać przewidywane znaczące oddziaływanie w szczególności na życie i zdrowie ludzi.

(...) Z uwagi na to, iż przedmiotowy projekt będzie długoterminowo wytyczał cele i metody postępowania dla województwa świętokrzyskiego w zakresie instalacji oraz eksploatacji przydomowych oczyszczalni ścieków, zasadnym jest określenie w opracowywanej prognozie przewidywanego oddziaływania na życie i zdrowie ludzi.

Prognoza oddziaływania na środowisko, powinna również uwzględnić informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu.

Ponadto wskazano konieczność wytypowania w Prognozie tych oczyszczalni, które będą oddziaływać na siedliska przyrodnicze oraz listę oczyszczalni zlokalizowanych na terenach zagrożonych powodzią. W prognozie przeanalizowano również budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach aglomeracji powyżej 2000 RLM.

2. Zawartość, główne cele i powiązania z innymi dokumentami projektu „Programu...”

2.1. Zawartość i główne cele projektu „Programu...”

Utrzymanie dobrej jakości wód, zarówno podziemnych, jak i powierzchniowych, jest w obecnych czasach warunkiem koniecznym dla zrównoważonego rozwoju każdego regionu. Tworzenie nowych systemów oczyszczania ścieków wpływa na poprawę stanu wód. „Program budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w województwie świętokrzyskim” jest jednym z elementów budowania prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej w tym regionie.

Układ osadniczy w województwie świętokrzyskim charakteryzuje się bardzo zróżnicowaną gęstością, od zabudowy zwartej do bardzo rozproszonej. Wobec tego konieczne jest rozpatrywanie różnorodnych rozwiązań odprowadzania i oczyszczania ścieków, uwzględniając techniczne, technologiczne i ekonomiczne aspekty.

Po utworzeniu i weryfikacji wszystkich obszarów aglomeracji powyżej 2000 RLM na terenie województwa świętokrzyskiego, na obecną chwilę udało się określić tereny, które będą obsługiwane przez zbiorcze systemy kanalizacyjne zakończone oczyszczalniami ścieków. Pozostają jednak obszary słabo zurbanizowane. Dlatego też, w 2008 roku powstał „Program budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w województwie świętokrzyskim”, jako uzupełnienie właściwej realizacji zadań w gospodarce ściekami. Program ten w dużej mierze ułatwił realizację zadań, poprzez lepszą ich koordynację i przede wszystkim poprzez otwarcie ścieżki do programów wsparcia i większych możliwości dofinansowania tego rodzaju przedsięwzięć ze źródeł zewnętrznych.

Zbliżający się okres wypełnienia zobowiązań akcesyjnych w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych, a przede wszystkim nowa perspektywa finansowa na lata 2014-2020 stanowią główne przesłanki do aktualizacji „Programu...”.

Obowiązek prowadzenia właściwej gospodarki wodno-ściekowej wynika wprost z wielu regulacji prawnych:

- ustawy Prawo ochrony środowiska²,
- ustawy Prawo wodne³,
- ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁴,
- ustawa o samorządzie gminnym⁵.

Obowiązki wynikające z ustaw przełożone zostały na dokumenty strategiczne zarazem na szczeblu krajowym, jak i regionalnym. Z wojewódzkich dokumentów należy wymienić:

- Strategię rozwoju województwa świętokrzyskiego,
- Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego, uchwalony 12 października 2011r.

Projekt dokumentu pn. „Program budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego” składa się z następujących rozdziałów:

- **Wstęp**

- **Prawa i obowiązki**

Omówiono tutaj prawa i obowiązki m.in. właścicieli nieruchomości, władz samorządowych zawarte w ustawie Prawo wodne oraz w ustawie o utrzymaniu porządku i czystości w gminach

² Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska Dz. U. z 2008 Nr 25 poz.150 z późn. zm.

³ Ustawa z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne Dz. U. z 2012 poz. 145 z późn. zm.

⁴ Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Dz. U. z 2012 poz. 391 z późn. zm

⁵ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.

- **Diagnoza stanu**

Omówiono stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych województwa oraz gospodarkę wodno-ściekową.

- **Realizacja „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego” w latach 2008-2012**

Przeanalizowano stopień wykonania „Programu...” w latach 2008-2012.

- **Koncepcja budowy przydomowych oczyszczalni ścieków**

W koncepcji budowy przydomowych oczyszczalni ścieków omówiono założenia dot. projektu oraz korzyści płynące z budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

- **Kryteria wyboru przedsięwzięć**

Omówiono ocenę punktową, którą wykorzystano do oceny potrzeb budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego.

- **Zarządzanie projektami**

Omówiono planowanie zadań w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie województwa, wskazano sposób postępowania przy realizacji tych przedsięwzięć.

- **Instrumenty finansowe**

Wskazano możliwe źródła finansowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie województwa.

- **Monitoring „Programu...”**

Podano wskaźniki monitorowania „Programu...”

2.2. Powiązania projektu „Programu...” z innymi dokumentami strategicznymi

2.2.1. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR) wyznacza cele polityki regionalnej wobec poszczególnych terytoriów w kraju, w tym w szczególności obszarów miejskich i wiejskich oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu. Dokument ten określa także sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju.

Strategiczne wyzwania, zawarte w KSRR a odnoszące się do dokumentu Programu to:

- odpowiedź na zmiany klimatyczne i zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego,
- ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych.

W KSRR została przedstawiona następująca wizja rozwoju regionalnego:

W 2020 roku polskie regiony mają stanowić lepsze miejsce do życia dzięki zwiększeniu poziomu i jakości życia oraz przez stworzenie takich ram gospodarczo-społecznych i instytucjonalnych, które zwiększają szanse rozwojowe we wszystkich regionach oraz realizacji aspiracji i możliwości zamieszkujących je jednostek i wspólnot lokalnych.

Celem strategicznym polityki regionalnej, będącym jednym z kluczowych elementów osiągnięcia celów rozwoju kraju, jest wzrost, zatrudnienie i spójność w horyzoncie długookresowym. Jego realizacja wymaga efektywnego wykorzystywania właściwych dla poszczególnych regionów lub terytoriów

potencjałów rozwojowych oraz wzmocnienia przewag konkurencyjnych przy jednoczesnym usuwaniu barier rozwojowych.

KSRR przewiduje typy działań będące przedmiotem zainteresowania w „Programie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”:

Działanie 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe:

Działanie 2.2.4. Usługi komunalne i związane z ochroną środowiska,

KSRR zakłada przeformułowanie dotychczasowego systemu zarządzania w obszarze polityki regionalnej. Zmianie ulega rola podmiotów uczestniczących dotychczas w realizacji polityki regionalnej w kierunku wzmocnienia na szczeblu krajowym roli ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, a na szczeblu regionalnym – samorządu województwa – jako głównych ośrodków decyzyjnych i koordynacyjnych oraz włączenia w te procesy innych podmiotów, mających wyraźny wpływ na rozwój regionalny na różnych szczeblach terytorialnych, w tym podmiotów spoza sektora publicznego.

2.2.2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

*Program Rozwoju Obszarów Wiejskich*⁶ obejmuje 4 osie w ramach priorytetowych kierunków wsparcia obszarów wiejskich UE. Dla potrzeb projektu „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego” najważniejsze znaczenie ma Oś 3: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej. I w ramach tej osi będzie realizowane działanie o kodzie 321: Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej. W ramach tego działania pomoc będzie udzielana m.in. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w szczególności w odniesieniu do inwestycji związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w tym systemów kanalizacji sieciowej **lub kanalizacji zagrodowej**.

2.2.3. Plan gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły

„Plan gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły” (MP z 2011r. Nr 49, poz. 549) stanowi narzędzie planistyczne, które ma usprawnić proces osiągania celów środowiskowych wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW). Celem środowiskowym planu gospodarowania wodami jest taka konsolidacja działań i środków, która pozwoli na osiągnięcie dobrego stanu wód już do roku 2015. Działaniami objęte zostaną zarówno wody powierzchniowe jak i podziemne.

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych, ustalonych na mocy art. 4 RDW

Cele środowiskowe dla części wód zostały oparte głównie na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko - chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód, wg rozporządzenia w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 162, poz. 1008).

Dla jednolitych części wód, będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym jest utrzymanie tego stanu/potencjału. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

Dla obszarów chronionych funkcjonujących na obszarach dorzeczy celem środowiskowym będzie osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu.

Cele środowiskowe dla wód podziemnych ustalonych na mocy art. 4 RDW

Zgodnie z zapisami RDW (art. 4) głównymi celami środowiskowymi dla wód podziemnych są:

⁶ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Warszawa, lipiec 2007r.

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka.

Zgodnie z powyższym, dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.

W odniesieniu do zagadnień związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków „Plan gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły” nie zaleca specjalnych wymagań odnośnie tego typu inwestycji. Jednakże ich realizacja przyczyni się do osiągnięcia ww. celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych i dla wód podziemnych związanych z osiągnięciem odpowiedniej jakości wód.

2.2.4. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” perspektywa 2020r.

Obecnie prowadzone są prace mające na celu przyjęcie nowej strategii rozwoju kraju, tj. strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko (BEiŚ)⁷.

Podstawowym zadaniem strategii jest zintegrowanie polityki środowiskowej z polityką energetyczną w tych obszarach, gdzie aspekty te przenikają się wzajemnie. Ponadto dokument wskazuje kierunki rozwoju branży energetycznej oraz priorytety w dziedzinie ochrony środowiska.

Strategia BEiŚ zajmuje ważne miejsce w hierarchii dokumentów strategicznych, będąc jedną z dziewięciu zintegrowanych strategii rozwoju. Przede wszystkim strategia ta uszczegóławia zapisy średniookresowej strategii rozwoju kraju w dziedzinie energetyki i środowiska. Stanowi także wytyczną dla „Polityki energetycznej Polski” i „Polityki ekologicznej Państwa”, które to dokumenty będą stanowiły elementy systemu realizacji BEiŚ.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko formułuje działania w zakresie ochrony środowiska i energetyki w perspektywie do roku 2020, uwzględniając zarówno cele unijne, jak i priorytety krajowe w tym zakresie.

Głównym celem Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest:

Zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną energetycznie gospodarkę.

Cel ten realizowany będzie poprzez trzy cele rozwojowe i przyporządkowane im kierunki interwencji. Z punktu widzenia niniejszego Programu znaczenie mają następujące cele i kierunki:

Cel 1: Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, realizowany poprzez:

- gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody.

Cel 3: Poprawa stanu środowiska, uwzględniający m.in.:

- zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
- wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych,
- promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

⁷ W dniu 4 lipca 2012 r. Kierownictwo Ministerstwa Gospodarki przyjęło projekt Strategii Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko i zarekomendowało skierowanie dokumentu pod obrady Komitetu Stałego Rady Ministrów

2.2.5. Polityka ekologiczna

Cele polityki ekologicznej państwa odnoszące się do Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków ujęte są w następujących zagadnieniach:

1. Cele w zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:
 - ochrona wód przed zanieczyszczeniem,
 - ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem,
2. Cele w zakresie ochrony zasobów naturalnych:
 - zachowanie bogatej różnorodności biologicznej,
 - racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych.

2.2.6. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)

Ministerstwo Środowiska opracowało w grudniu 2012r. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, który wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach w okresie do roku 2020, w tym m.in. w gospodarce wodnej, gospodarce przestrzennej i obszarach zurbanizowanych. W SPA 2020 zaproponowano cele, kierunki działań oraz konkretne działania, które korespondują z dokumentami strategicznymi, w szczególności ŚSRK 2020 i innymi strategiami rozwoju i jednocześnie stanowią ich niezbędne uzupełnienie w kontekście adaptacji. W dokumencie stwierdzono, że największe zagrożenie dla gospodarki i społeczeństwa będą stanowiły ekstremalne zjawiska pogodowe i klimatyczne (nawalne deszcze, powodzie, podtopienia, osunięcia ziemi, fale upałów, susze, huragany, osuwiska itp.). Zjawiska te będą występować z coraz większą częstotliwością i natężeniem oraz będą dotyczyć coraz większych obszarów kraju.

Działania SPA będą obejmować:

- przedsięwzięcia techniczne (np. budowę niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża),
- zmiany regulacji prawnych (np. zmiany w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodzią, podtopieniami i osuwiskami, bardziej elastyczne procedury szybkiego reagowania na klęski żywiołowe),
- wdrożenie systemów monitoringu odnoszących się do poszczególnych dziedzin i obszarów
- szerokie upowszechnianie wiedzy na temat koniecznej zmiany zachowań gospodarczych.

Uwzględniono przy tym następujące generalne zasady:

- należy minimalizować podatność na ryzyko związane z zmianami klimatu, m.in. uwzględniając ten aspekt na etapie planowania inwestycji;
- konieczne jest opracowanie planów szybkiego reagowania na wypadek katastrof klimatycznych (powodzie, susze, fale upałów), tak by instytucje publiczne były przygotowane do niesienia natychmiastowej pomocy poszkodowanym;
- należy wyznaczyć działania, które z punktu widzenia efektywności kosztowej powinny być podjęte w pierwszej kolejności;
- przede wszystkim należy przygotować się na przeciwdziałanie zagrożeniom zdrowia i życia ludzi oraz szkodom, których skutki mogą być nieodwracalne (np. w postaci utraty dóbr kultury, rzadkich ekosystemów).

2.2.7. Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego do 2020 roku

„Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego do 2020 roku” jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno-gospodarczego województwa świętokrzyskiego. Uwzględnia zmienione uwarunkowania zewnętrzne (europejskie i krajowe) rozwoju regionu, stwarzające nowe perspektywy realizacji strategicznych celów rozwojowych województwa. Ponadto model programowania dopasowany jest do nowej formuły planowania działań wspieranych z funduszy UE, a także zintegrowano polityki sektorowe na poziomie regionalnym i uwzględniono problemy międzyregionalne.

Misją Strategii jest: podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego.

„Program budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego” jest jednym z programów realizacyjnych „Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego do 2020 roku”. Oznacza to, że zapisy strategii dotyczące ochrony środowiska (bezpośrednio i pośrednio) stanowią wytyczne do sformułowania celów ekologicznych i strategii działania w „Programie...”.

„Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego do 2020 roku” definiuje cel generalny, cele warunkujące, priorytety wraz z kierunkami działań. Poniżej przedstawiono te cele, priorytety oraz kierunki działań zawarte w „Strategii...”, które mogą odzwierciedlać potrzeby realizacji „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”.

CEL GENERALNY: Wzrost atrakcyjności województwa		
Fundamentem zintegrowanego rozwoju w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej		
Cele warunkujące	Priorytety	Kierunki działań
CEL 3 OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODY I DÓBR KULTURY	Priorytet 1. Tworzenie warunków zrównoważonego rozwoju umożliwiających prawidłowe funkcjonowanie systemów ekologicznych	- Racjonalizacja wykorzystania i ochrona istniejących zasobów wodnych, - Ochrona różnorodności biologicznej, w szczególności realizacja działań związanych i ustanowieniem obszarów sieci Natura 2000, - Edukacja ekologiczna
CEL 5 ROZWÓJ SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ	Priorytet 3. Rozwój komunalnej infrastruktury ochrony środowiska	- Budowa, rozbudowa i modernizacja wodociągów, kanalizacji i systemów oczyszczania ścieków

W okresie od uchwalenia Strategii w 2006 roku bardzo dynamicznie zmieniały się zewnętrzne uwarunkowania rozwoju (krajowe i europejskie). Na szczeblu krajowym rozpoczęty został proces porządkowania dokumentów strategicznych. Po przyjęciu 13 lipca 2010 r. Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR) rozpoczęły się prace nad przygotowaniem długo- i średniookresowej strategii rozwoju kraju, ośmiu strategii zintegrowanych oraz Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK). 3 marca 2010 roku Komisja Europejska opublikowała nowy, długookresowy dokument Strategia „Europa 2020” określający kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej.

Biorąc pod uwagę skalę i kierunki zmian sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie i kraju, a także dynamiczne procesy w globalnym otoczeniu regionu, Sejmik Województwa Świętokrzyskiego podjął w marcu 2011 r. decyzję o rozpoczęciu prac nad aktualizacją Strategii, przyjmując uchwałę w sprawie przyjęcia zasad, trybu i harmonogramu opracowania aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020.

2.2.8. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego

Zadaniem samorządu województwa jest kształtowanie i prowadzenie regionalnej polityki przestrzennej. Podstawowym instrumentem tej polityki jest „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa”.

Głównym zadaniem „Planu...” jest określenie celów, zasad i kierunków gospodarowania przestrzenią województwa. Inwestycje dotyczące budowy przydomowych oczyszczalni ścieków są spójne z szeregiem celów i priorytetów polityki przestrzennej województwa.

Cel generalny zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego to:

Wzrost atrakcyjności województwa dla rozwoju społecznego i gospodarczego

Poniżej przedstawiono cele warunkujące i priorytety polityki przestrzennej dotyczące ochrony środowiska.

Cel 3 Tworzenie warunków do poprawy jakości życia i zaspokajania potrzeb społecznych – podnoszenie standardu cywilizacyjnego.

Priorytety polityki przestrzennej:

- poprawa jakości środowiska przyrodniczego we wszystkich jego elementach.

Cel 4 Aktywna ochrona wartości i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju i bezpieczeństwa ekologicznego województwa.

Priorytety polityki przestrzennej:

- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, w pierwszej kolejności na obszarach wymagających szczególnej ochrony wód,
- zachowanie ograniczonych zasobów gleb klas bonitacyjnych I-III oraz wód podziemnych w stanie nienaruszonym dla przyszłych pokoleń.

2.2.9. Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego

Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego w zakresie jakości wód jako cel podaje „Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych województwa”. Kierunkiem działań odnoszącym się do omawianego „Programu...” jest „Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, w miejscach gdzie uwarunkowania techniczne lub ekonomiczne wskazują na nieefektywność rozwiązań w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków.” Zawarta w Programie ochrony środowiska lista przedsięwzięć priorytetowych ujmuje także budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w latach 2011-2015 o wartości 91,3 mln zł ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013.

2.2.10. Program małej retencji dla województwa świętokrzyskiego

Propozycje rozwiązań zawartych w wojewódzkim programie małej retencji odnoszą się do budowy i rozbudowy zbiorników małej retencji, stawów rybnych, zwiększenia retencji glebowej gleb żyznych oraz poprawy warunków gruntowo-wodnych terenów bagiennych i torfowisk oraz wykonywania zabiegów agromelioracyjnych polegających na zwiększeniu retencji glebowej, a także do zalesiania i zadrzewiania gleb marginalnych. Tak więc realizacja programu małej retencji przyczyni się nie tylko do zwiększenia retencji wodnej i łagodzenia skutków suszy, ale również pozytywnie wpłynie na stan całego środowiska przyrodniczego.

Ogółem w programie ujęto budowę 30 szt. zbiorników małej retencji do realizacji przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, 144 szt. zbiorników małej retencji oraz 5 szt. zbiorników małej retencji na terenie Lasów Państwowych.

Realizacja programu budowy przydomowych oczyszczalni ma istotne znaczenie dla wypełnienia zadań „Programu małej retencji dla województwa świętokrzyskiego”⁸ jako osłona zbiorników małej retencji np. przed eutrofizacją.

3. Diagnoza stanu istniejącego

3.1. Wprowadzenie

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków oraz ich eksploatacja może mieć potencjalny wpływ przede wszystkim na jakość wód powierzchniowych i podziemnych oraz na stan środowiska przyrodniczego. Wpływ na jakość powietrza atmosferycznego jest marginalny i odnosi się jedynie do stanu sanitarnego powietrza.

⁸ Jako jednego z programów wykonawczych do „Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego do 2020 roku”.

3.2. Wody podziemne

3.2.1. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Ze względu na konieczność zabezpieczenia zasobów pitnych dobrej jakości wyznaczono na terenie kraju Główne Zbiorniki Wód Podziemnych.

Na obszarze województwa świętokrzyskiego znajduje się częściowo lub w całości szesnaście Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). Są to następujące zbiorniki:

- GZWP Nr 406 Niecka Radomska (kreda górna) – południowy fragment zbiornika obejmuje północno-wschodnią część województwa,
- GZWP Nr 408 Niecka Miechowska (północny-zachód) (kreda górna) – fragment zbiornika obejmuje zachodnią część województwa,
- GZWP Nr 409 Niecka Miechowska (południowy-wschód) (kreda górna) – fragment zbiornika obejmuje znaczną, południowo-zachodnią część województwa,
- GZWP Nr 411 Końskie (jura górna) – znajduje się w przeważającym fragmencie na terenie województwa, w jego części północnej,
- GZWP Nr 413 Szydłowiec (jura górna) – jego niewielkie brzeżne fragmenty obejmują północną część województwa,
- GZWP Nr 414 Zagnańsk (trias dolny i środkowy) – położony jest w całości na terenie województwa świętokrzyskiego, w jego północnej części,
- GZWP Nr 415 Rzeka górna Kamienna (trias dolny i środkowy) – leży w całości w obrębie województwa świętokrzyskiego, w jego północnej części,
- GZWP Nr 416 Małogoszcz (jura górna) – w całości znajduje się w obrębie województwa, w jego środkowej części,
- GZWP Nr 417 Kielce (dewon środkowy i górny) – w całości położony jest na terenie województwa, w jego środkowej części,
- GZWP Nr 418 Gałęzice-Bolechowice-Borków (dewon środkowy i górny) – w całości leży na terenie województwa, w jego środkowo-wschodniej części,
- GZWP Nr 419 Bodzentyn (dewon środkowy i górny) – w całości znajduje się na terenie województwa w jego północnej części,
- GZWP Nr 420 Wierzbica – Ostrowiec (jura górna) – położony jest częściowo na terenie województwa świętokrzyskiego, w jego północno-wschodnich rejonach,
- GZWP Nr 421 Włostów (dewon środkowy i górny) – w całości położony jest na terenie województwa, w jego środkowo-wschodniej części,
- GZWP Nr 422 Romanówka (jura górna) – prawie w całości położony jest w granicach województwa, w jego wschodniej części,
- GZWP Nr 423 Subzbiornik Staszów (trzeciorzęd) – w całości położony jest na terenie województwa, w jego południowo-wschodniej części,
- GZWP Nr 425 Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów (czwartorzęd – dolina kopalna) – niewielki fragment zbiornika obejmuje wschodni skraj województwa świętokrzyskiego.

Lokalizację przedstawiono na mapach nr 1 i nr 3 będących załącznikami do niniejszej prognozy.

3.2.2. Jakość wód podziemnych

Podstawy do oceny jakości wód podziemnych w ujęciu formalno-prawnym reguluje Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896). Zgodnie z rozporządzeniem klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć następujących klas jakości wód podziemnych:

- klasa I – wody o bardzo dobrej jakości:
- wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane jedynie przez naturalne procesy zachodzące w warstwie wodonośnej i mieszczą się w tle hydrochemicznym,
- wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka;

- klasa II – wody o dobrej jakości:
- wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych,
- wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo wpływ ten jest bardzo słaby;
- klasa III – wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka;
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka;
- klasa V – wody złej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka.

Klasyfikacja ze względu na stan chemiczny obejmuje, wg kryteriów opisanych w rozporządzeniu, podział na:

- dobry stan chemiczny wód podziemnych,
- słaby stan chemiczny wód podziemnych.

Jakość wody w punktach monitoringu operacyjnego w roku 2011 kształtowała się następująco:

- w 3 punktach występowała woda II klasy (dobrej jakości) – 13,7%,
- w 12 punktach woda III klasy (zadowalającej jakości) – 54,5%,
- w 5 punktach woda IV klasy (niezadowalającej jakości) – 22,7%,
- w 2 punktach woda V klasy (złej jakości) – 9,1%.

Nie odnotowano występowania wód bardzo dobrej jakości – I klasy.

Klasyfikacja jakości wód podziemnych w woj. świętokrzyskim wskazuje na dobry stan chemiczny w 15 punktach (68% – klasa II, III). Pozostałe 7 punktów (32% – klasa IV i V) ma wody o słabym stanie chemicznym.

O jakości zwykłych wód podziemnych zagrożonych nie osiągnięciem dobrego stanu chemicznego w 2011 roku zdecydowały głównie podwyższone zawartości żelaza, cynku, manganu, niklu, potasu, wapnia.

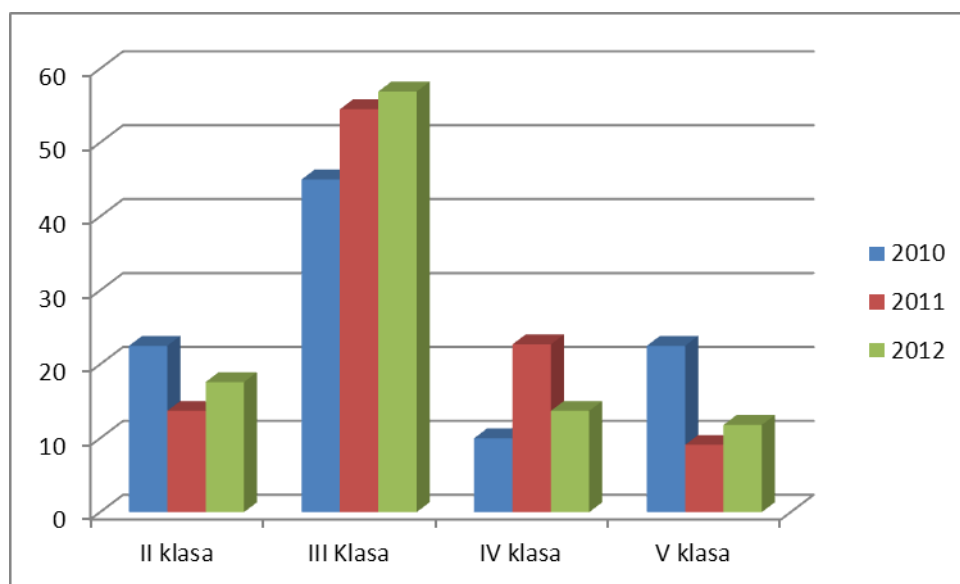
W 2012 roku badania monitoringowe wód podziemnych w województwie świętokrzyskim w prowadzono w 51 punktach pomiarowych w sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego.

Jakość badanych wód podziemnych kształtowała się następująco:

- w 9 punktach występowała woda II klasy (dobrej jakości) – 17,6%,
- w 29 punktach woda III klasy (zadowalającej jakości) – 56,9%,
- w 7 punktach woda IV klasy (niezadowalającej jakości) – 13,7%,
- w 6 punktach woda V klasy (złej jakości) – 11,8%.

Nie stwierdzono obecności wód I klasy (bardzo dobrej jakości). Generalnie wody podziemne w województwie świętokrzyskim charakteryzują się dobrym stanem chemicznym – w 74,5% ppk stwierdzono klasy II-III.

Porównując wyniki ogólnej klasyfikacji jakości wód podziemnych w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat można stwierdzić, że stan wód utrzymuje się na podobnym poziomie (wykres poniżej).

Wykres 1. Ocena jakości wód podziemnych (dane WIOŚ Kielce)

3.3. Wody powierzchniowe

Ramowa Dyrektywa Wodna określa wymóg osiągnięcia dobrego stanu ekologicznego i chemicznego dla jednolitych części wód (rzek, jezior, wód przejściowych i przybrzeżnych) oraz dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego dla sztucznych i silnie zmienionych części wód.

Podstawą formalno-prawną dokonania oceny jakości wód powierzchniowych jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych.⁹

Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się w pięciostopniowej skali ustalonej wg wskaźników biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych:

- klasa I – stan bardzo dobry,
- klasa II – stan dobry,
- klasa III – stan umiarkowany,
- klasa IV – stan słaby,
- klasa V – stan zły.

Potencjał ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się w skali:

- klasy I-II – potencjał dobry i wyższy niż dobry,
- klasa III – potencjał umiarkowany,
- klasa IV – potencjał słaby,
- klasa V – potencjał zły.

Na podstawie badań, przeprowadzonych w 2011 roku, w 31 jednolitych częściach rzek województwa stan lub potencjał ekologiczny sklasyfikowano w 16 z nich, stan chemiczny oceniono w 20, a ogólny stan wód w 16 JCWP.

Do dobrego stanu ekologicznego (II klasy) zakwalifikowano wody 4 JCWP (25%), leżących w zlewni rzeki Pilicy (Czarna Maleniecka od Zbiornika Sielpia do Plebanki, Czarna Maleniecka od Plebanki do Barbarki, Krasna i Barbarka). Umiarkowany stan/potencjał ekologiczny (III klasy) odnotowano w 10 JCWP (62,5%), natomiast słaby potencjał ekologiczny (IV klasy) wystąpił w 2 JCWP (12,5%). O umiarkowanym lub słabym stanie/potencjale ekologicznym wód decydowały głównie elementy biologiczne (fitobentos i makrofity), a sporadycznie elementy fizykochemiczne, charakteryzujące substancje biogenne (azot azotanowy, fosforany i fosfor ogólny) oraz zasolenie (przewodność, chlorki, substancje rozpuszczone, wapń, twardość ogólna).

Dobry stan chemiczny wód oceniono w 15 JCWP, a poniżej dobrego - w 5 JCWP. O stanie chemicznym wód - poniżej dobrego przesądziły ponadnormatywne stężenia wskaźników należących

⁹ Dz. U. z 2008r. Nr 162, poz. 1008

do wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (suma benzo(b)fluorantenu i benzo(k)fluorantenu).

W wybranych 16 JCWP dokonano również oceny spełnienia wymagań dla obszarów chronionych, w tym w 4 JCWP wody spełniały wymagania, a w 12 JCWP jakość wód nie spełniała wymagań ustanowionych dla tych obszarów.

W ocenie ogólnej dobry stan wód osiągnęła 1 JCWP Czarna Maleniecka od Zbiornika Sielpia do Plebanki, a w pozostałych 15 JCWP stan wód oceniono jako zły. W JCWP Wierna Rzeka od źródeł do Kalisza ocena potencjału ekologicznego zostanie dokonana po opracowaniu norm dla makrobezkręgowców bentosowych, badanych w rzece. W 14 JCWP badania prowadzone były tylko pod kątem kontroli poziomu zanieczyszczeń substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego, które w latach poprzednich występowały w stężeniach przekraczających dopuszczalne normy, lub były odprowadzane do wód. W 3 z nich (Silnica, Czarna Struga i Czarna Włoszczowska od Czarnej z Olszówki do ujścia) liczebność wykonanych analiz nie pozwoliła na dokonanie oceny stanu chemicznego, należy jednak zaznaczyć, że stężenia badanych substancji priorytetowych nie przekraczały dopuszczalnych norm, określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska.

Należy zaznaczyć, że przeprowadzona ocena jakości wód za rok 2011 stanowi ocenę wstępną i będzie podlegać uzupełnieniu.

Natomiast monitoring wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim w 2011r. (ocena wstępna) obejmował kontrolę jakości rzek województwa w 32 punktach pomiarowo-kontrolnych, usytuowanych w 31 jednolitych częściach wód powierzchniowych województwa, zlokalizowanych na rzekach:

- w zlewni Nidy: Nida, Czarna Nida, Bobrza, Silnica, Wierna Rzeka, Brzeźnica, Mierzawa,
- w zlewni Nidzicy: Nidzica, Szarbiówka, Małoszówka,
- w zlewni Czarnej Staszowskiej: Czarna Staszowska,
- w zlewni Koprzywianki: Koprzywianka,
- w zlewni Strzegomki: Strzegomka,
- w zlewni Wisły: Wisła,
- w zlewni Kamiennej: Kamienna, Młynówka, Świślina, Szewnianka,
- w zlewni Pilicy: Czarna Maleniecka, Krasna, Barbarka, Czarna Włoszczowska, Czarna Struga.

Badania realizowane były w podziale na monitoring diagnostyczny i operacyjny poszerzony w wybranych punktach o wskaźniki do oceny spełnienia wymagań na obszarach chronionych dla wód powierzchniowych: na obszarach ochrony siedlisk lub gatunków, wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do bytowania ryb, wyznaczonych do celów rekreacyjnych oraz wód zagrożonych eutrofizacją ze źródeł komunalnych. Na podstawie badań, prowadzonych w 2011 r. w 31 jednolitych częściach rzek województwa stan lub potencjał ekologiczny sklasyfikowano w 16 z nich, stan chemiczny oceniono w 20, a ogólny stan wód w 16 JCWP. Do dobrego stanu ekologicznego (II klasy) zakwalifikowano wody 4 JCWP (25%), leżących w zlewni rzeki Pilicy (Czarna Maleniecka od Zbiornika Sielpia do Plebanki, Czarna Maleniecka od Plebanki do Barbarki, Krasna i Barbarka). Umiarkowany stan/potencjał ekologiczny (III klasy) odnotowano w 10 JCWP (62,5%), natomiast słaby potencjał ekologiczny (IV klasy) wystąpił w 2 JCWP (12,5%). O umiarkowanym lub słabym stanie/potencjale ekologicznym wód decydowały głównie elementy biologiczne (fitobentos i makrofity), a sporadycznie elementy fizykochemiczne, charakteryzujące substancje biogenne (azot azotanowy, fosforany i fosfor ogólny) oraz zasolenie (przewodność, chlorki, substancje rozpuszczone, wapń, twardość ogólna).

Dobry stan chemiczny wód oceniono w 15 JCWP, a poniżej dobrego - w 5 JCWP. O stanie chemicznym wód - poniżej dobrego przesądziły ponadnormatywne stężenia wskaźników należących do wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (suma benzo(b)fluorantenu i benzo(k)fluorantenu).

W wybranych 16 JCWP dokonano również oceny spełnienia wymagań dla obszarów chronionych, w tym w 4 JCWP wody spełniały wymagania, a w 12 JCWP jakość wód nie spełniała wymagań ustanowionych dla tych obszarów.

W ocenie ogólnej dobry stan wód osiągnęła 1 JCWP Czarna Maleniecka od Zbiornika Sielpia do Plebarki, a w pozostałych 15 JCWP stan wód oceniono jako zły.

W JCWP Wierna Rzeka od źródeł do Kalisza ocena potencjału ekologicznego zostanie dokonana po opracowaniu norm dla makrobezkręgowców bentosowych, badanych w rzece.

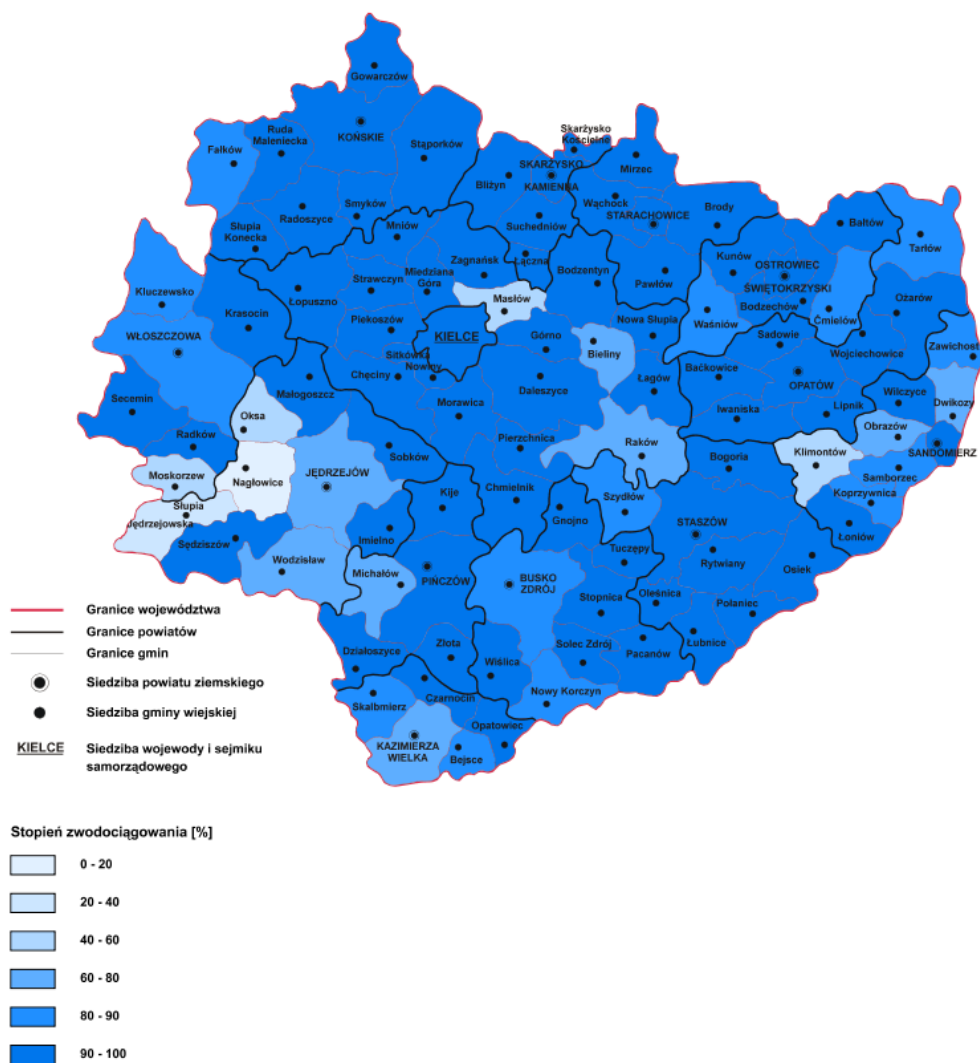
W 14 JCWP badania prowadzone były tylko pod kątem kontroli poziomu zanieczyszczeń substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego, które w latach poprzednich występowały w stężeniach przekraczających dopuszczalne normy, lub były odprowadzane do wód. W 3 z nich (Silnica, Czarna Struga i Czarna Włoszczowska od Czarnej z Olszówki do ujścia) liczebność wykonanych analiz nie pozwoliła na dokonanie oceny stanu chemicznego, należy jednak zaznaczyć, że stężenia badanych substancji priorytetowych nie przekraczały dopuszczalnych norm.

Największe zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim stanowi odprowadzanie do środowiska nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków komunalnych. Duży wpływ na stan jakości wód mają także zanieczyszczenia obszarowe, pochodzące głównie z rolnictwa, zawierające związki azotu i fosforu. W mniejszym stopniu zanieczyszczenie wód powodują ścieki odprowadzane z zakładów przemysłowych.

3.4. Gospodarka wodno-ściekowa

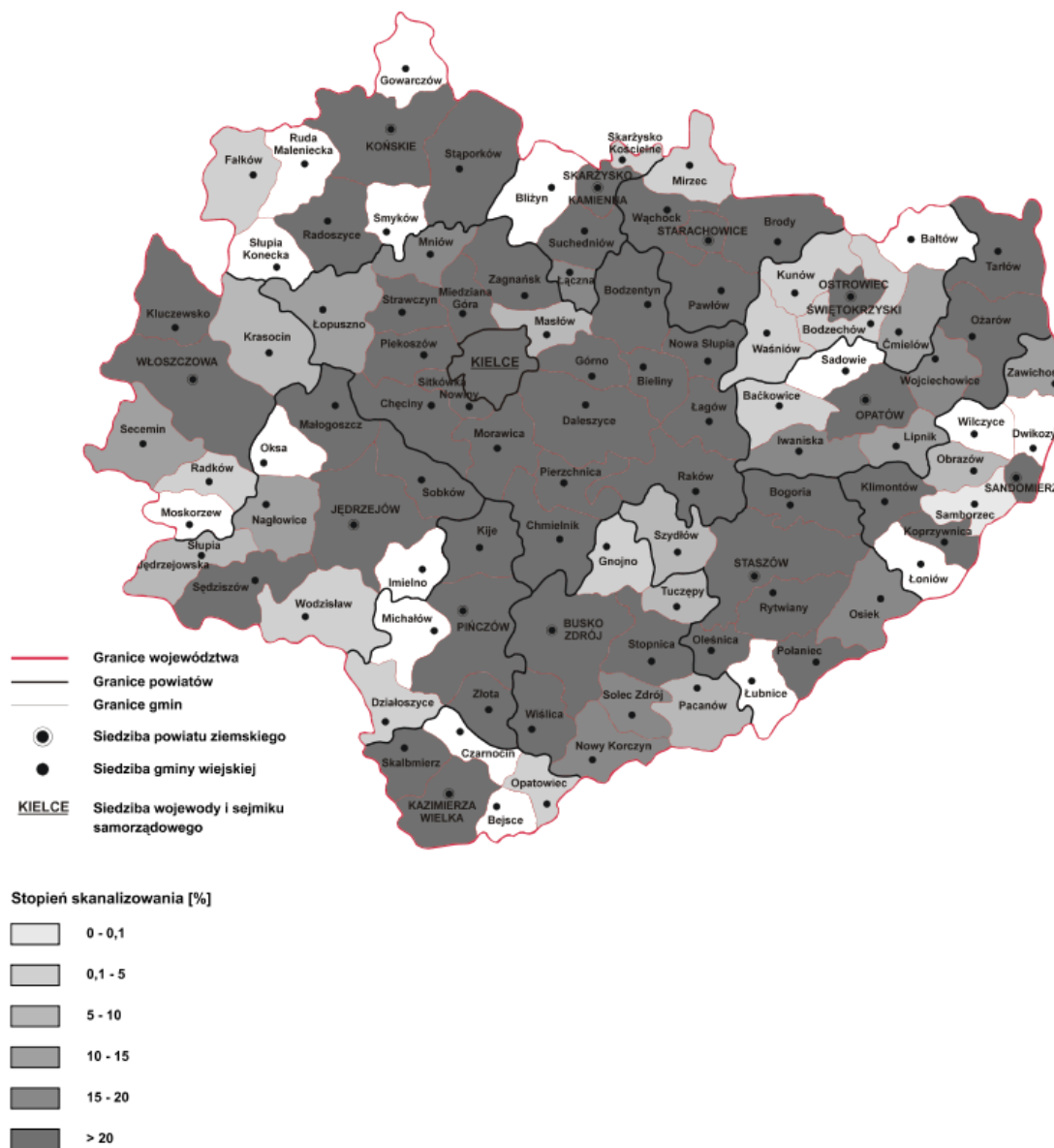
Długość czynnej sieci kanalizacji rozdzielczej w województwie wynosi 13 042 km a długość sieci kanalizacji sanitarnej 4 965 km. Wskaźnik skanalizowania województwa wynosi 34,3% i ukazuje znaczne różnice pomiędzy dużymi ośrodkami miejskimi a terenami wiejskimi. Najwyższy stopień skanalizowania cechuje przede wszystkim miasta tj. Kielce (94,4%), Starachowice (82,05%), Ostrowiec Świętokrzyski (92%), Sandomierz (87%), Skarżysko-Kamienna (84%) a także gminy: Połaniec (98,5%), Sitkówka Nowiny (96%), Wąchock (82,5%) i Strawczyn(85%). Dziesięć gmin z terenu województwa świętokrzyskiego na ogólną liczbę 102 gmin nie posiada kanalizacji sanitarnej.

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

Rysunek Nr 1. Stopień zwodociągowania województwa świętokrzyskiego (wg Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków)

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

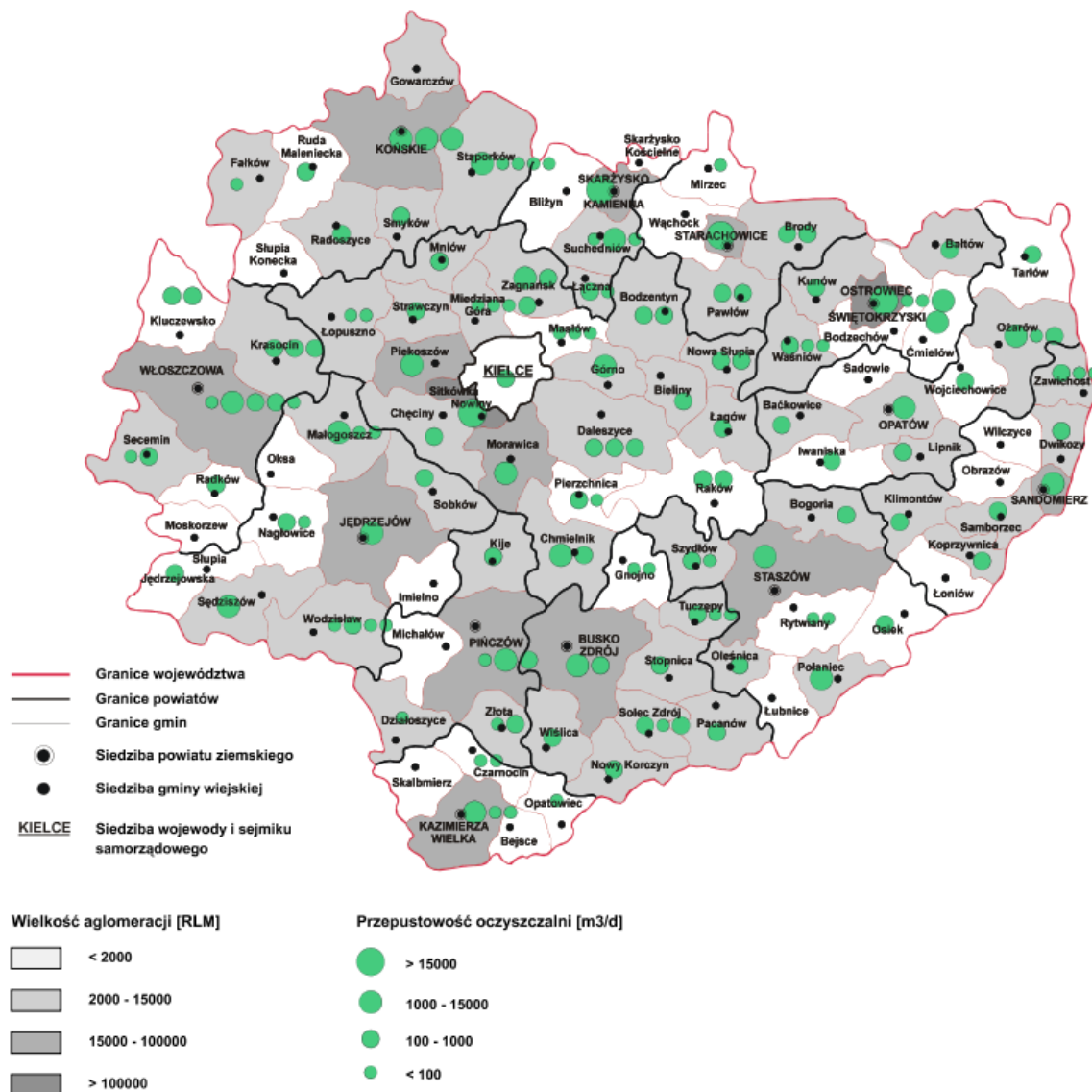
Rysunek Nr 2. Stopień skanalizowania województwa świętokrzyskiego (wg Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków)

Na terenie województwa funkcjonuje 150 oczyszczalni ścieków o łącznej przepustowości ok. 286 tys. m³/dobę, w tym 139 oczyszczalni komunalnych. Największa oczyszczalnia, o przepustowości 51 000 m³/d, w miejscowości Sitkówka obsługuje gminę Sitkówka-Nowiny i miasto Kielce, a także zachodnią część gminy Masłów. Oczyszczalnie o przepustowości powyżej 10 000 m³/d funkcjonują w największych poza Kielcami miastach województwa – Skarżysku-Kamiennej (24 000 m³/d), Starachowicach (24 000 m³/d) i Ostrowcu Świętokrzyskim (16 600 m³/d).

W 2011r. ilość ścieków oczyszczanych na oczyszczalniach ścieków wynosiła 56,7 hm³ a ścieki nieoczyszczone wyniosły 19,8 hm³. Na terenach nieskanalizowanych gospodarstwa domowe wyposażone w zbiorniki bezodpływowe obsługiwane są przez tabor asenizacyjny, pozostałe korzystają

z indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (tj. oczyszczalni przydomowych). Na terenie województwa świętokrzyskiego zewidencjonowano 3 628 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 90 771 zbiorników bezodpływowych.

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

Rysunek Nr 3. Oczyszczalnie ścieków na terenie województwa świętokrzyskiego ((wg Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków)

3.5. Środowisko przyrodnicze

3.5.1. System obiektów i obszarów prawnie chronionych

Łączna powierzchnia obszarów objętych ochroną prawną na terenie województwa (stan na 31.12.2011r.)¹⁰ wynosi 755 645,0 ha, co stanowi 64,5% powierzchni województwa (1-sze miejsce w kraju). Obszary prawnie chronione nie są rozmieszczone równomiernie. Najuboższe pod tym względem są wschodnie i południowo-wschodnie części województwa, głównie powiaty: opatowski, sandomierski i kazimierski, co jest spowodowane przede wszystkim intensywnym użytkowaniem rolniczym tego terenu.

W województwie świętokrzyskim funkcjonują następujące formy ochrony przyrody:

Świętokrzyski Park Narodowy

Świętokrzyski Park Narodowy został ustanowiony w 1950r. i obejmuje powierzchnię 7 626,4 ha, co stanowi ok. 0,7% powierzchni ogólnej województwa. Park położony jest w centralnej części województwa i swoim zasięgiem obejmuje pasmo Gór Świętokrzyskich – Łysogóry, wschodnią część Pasma Klonowskiego oraz część Pasma Pokrzywiańskiego. Jest to najcenniejszy pod względem przyrodniczym obszar poddany prawnej ochronie na terenie województwa, pełni także ważną rolę w krajowym i międzynarodowym systemie przyrodniczym. W ekosystemach Parku występuje m.in. ok. 860 gatunków roślin, w tym 35 gatunków drzew, 272 gatunki glonów, ok. 40 gatunków grzybów wielkoowocnikowych, ok. 340 gatunków porostów, a spośród zwierząt: 150 gatunków ptaków, w tym 118 gatunków zakłada gniazda w Parku, 45 gatunków ssaków, 14 gatunków płazów, 6 gatunków gadów, 66 gatunków ślimaków lądowych, 187 gatunków pajaków oraz ponad 1 500 gatunków owadów.

W granicach Świętokrzyskiego Parku Narodowego nie zaplanowano budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Parki krajobrazowe

- 8 parków krajobrazowych wchodzących w skład Zespołu Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych: Suchedniowsko-Oblęgorski PK, Cisowsko-Orłowiński PK, Jeleniowski PK, Sieradowicki PK, Chęcińsko-Kielecki PK, Nadnidziański PK, Szaniecki PK, Kozubowski PK,
- 1 park krajobrazowy wchodzący w skład Zespołu Nadpilicznych Parków Krajobrazowych: Przedborski Park Krajobrazowy.

W obrębie parków krajobrazowych zaplanowano budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach następujących parków:

Suchedniowsko-Oblęgorski PK – w gminie Zagnańsk,
Cisowsko-Orłowiński PK – w gminach: Daleszyce, Łągów, Raków,
Chęcińsko-Kielecki PK – w gminie Piekoszów,
Nadnidziański PK – w gminach: Nowy Korczyn, Wiślica, Pińczów,
Szaniecki PK - gminach: Solec Zdrój, Chmielnik, Kije,
Kozubowski PK – w gminach: Michałów, Pińczów, Złota.

Rezerваты przyrody

Na terenie województwa zlokalizowane są 72 rezerваты przyrody,¹¹ w tym:

- 28 rezerwatów przyrody nieożywionej,
- 22 rezerваты leśne,
- 9 rezerwatów stepowych,
- 4 rezerваты florystyczne,
- 3 rezerваты torfowiskowe,
- 2 rezerваты krajobrazowe,
- 2 rezerваты faunistyczne,

¹⁰ Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych

¹¹ Wg wykazu rezerwatów przyrody RDOŚ w Kielcach z dnia 07.11.2012r.

- 1 rezerwat słonoroślowy,
- 1 rezerwat wodny.

Największa ilość rezerwatów koncentruje się w rejonie Gór Świętokrzyskich i w Niece Nidziańskiej. W 2008r. został powołany rezerwat faunistyczny Wisła pod Zawichostem, a w 2010r. rezerwat przyrody nieożywionej Zachełmie.

Na terenie rezerwatów województwa świętokrzyskiego nie planuje się budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Obszary Chronionego Krajobrazu

Na obszarze województwa świętokrzyskiego¹² znajduje się 21 obszarów chronionego krajobrazu. Są to: Konecko-Łopuszniański OChK, OChK Doliny Kamiennej, Podkielecki OChK, Włoszczowsko-Jędrzejowski OChK, Chmielnicko-Szydłowski OChK, Solecko-Pacanowski OChK, Miechowsko-Działoszycki OChK, Koszycko-Opatowiecki OChK, Jeleniowsko-Staszowski OChK, Jeleniowski OChK, Sieradowicki OChK, Cisowsko-Orłowiński OChK, Suchedniowsko-Oblęgorski OChK, Chęcińsko-Kielecki OChK, Nadnidziański OChK, Szaniecki OChK, Kozubowski OChK, Przedborski OChK, Kielecki OChK, OChK Lasy Przysusko-Szydłowieckie i Świętokrzyski OChK.

W obrębie obszarów chronionego krajobrazu zaplanowano budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach następujących obszarów:

- Konecko-Łopuszniański OChK – w gminach: Łopuszno, Mniów, Piekoszów, Końskie, Radoszyce, Smyków, Stąporków, Krasocin
- OChK Doliny Kamiennej – w gminach: Bałtów, Bodzechów, Waśniów, Mirzec
- Podkielecki OChK – w gminach: Daleszyce, Górnio, Miedziana Góra
- Włoszczowsko-Jędrzejowski OChK – w gminach: Nagłowice, Małogoszcz, Oksa, Kije, Włoszczowa
- Chmielnicko-Szydłowiecki OChK – w gminach: Gnojno, Stopnica, Tuczępy, Chmielnik, Łągów, Pierzchnica, Raków, Kije, Szydłów,
- Solecko-Pacanowski OChK – w gminach: Nowy Korczyn, Pacanów, Solec Zdrój, Stopnica, Oleśnica,
- Miechowsko-Działoszycki OChK – w gminach Sędziszów, Słupia, Słupia Jędrzejowska, Wodzisław, Działoszyce, Michałów,
- Koszycko-Opatowiecki OChK – w gminie Opatowiec,
- Jeleniowsko-Staszowski OChK – w gminach: Baćkowice, Iwaniska, Klimontów, Bogoria, Staszów,
- Jeleniowski OChK – w gminach: Łągów, Nowa Słupia, Sadowie, Waśniów,
- Sieradowicki OChK – w gminie Bodzentyn,
- Cisowsko-Orłowiński OChK – w gminach: Bieliny, Daleszyce, Górnio, Łągów, Pierzchnica, Raków
- Suchedniowsko-Oblęgorski OChK – w gminach: Mniów, Strawczyn,
- Chęcińsko-Kielecki OChK - w gminie: Piekoszów,
- Nadnidziański OChK w gminach: Nowy Korczyn, Wiślica, Imielno, Pińczów,
- Szaniecki OChK – w gminie: Pińczów
- Kozubowski OChK - w gminach: Czarnocin, Działoszyce,
- Przedborski OChK – w gminach: Łopuszno, Fałków, Kluczewsko, Krasocin,
- OChK Lasy Przysusko-Szydłowieckie - w gminie Gowarczów,
- Świętokrzyski OChK - w gminie: Nowa Słupia,

Pozostałe formy ochrony przyrody

W województwie świętokrzyskim¹³ występuje:

- 669 pomników przyrody,
- 11 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych,
- 96 użytków ekologicznych,

¹² Dane RDOŚ w Kielcach wg stanu na 18.04.2011r.

¹³ Dane RDOŚ w Kielcach. Obecnie pomniki przyrody i stanowiska dokumentacyjne w trakcie weryfikacji.

- 13 stanowisk dokumentacyjnych.

Największą ilość wśród pomników przyrody stanowią pojedyncze drzewa, skałki, grotty i jaskinie oraz grupy drzew. Najbardziej znane pomniki przyrody to m.in. ok. 750-letni dąb „Bartek” w Zagnańsku, Jaskinia „Piekło” przy niebieskim szlaku turystycznym z Chęcina do Kielc oraz Wąwóz Królowej Jadwigi w Sandomierzu.

Na obszarach zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych oraz bezpośrednim sąsiedztwie pomników przyrody nie planuje się budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

3.5.2. Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 ma na celu utrzymanie różnorodności biologicznej państw członkowskich UE poprzez ochronę najcenniejszych siedlisk oraz gatunków fauny i flory na ich terytorium. Podstawy prawne do jej tworzenia stanowią:

- *dyrektywa Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009r. w sprawie ochrony dzikich ptaków, tzw. Dyrektywa ptasia, na podstawie której tworzy się Obszar Specjalnej Ochrony - OSO,*
- *dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory tzw. Dyrektywa siedliskowa, stanowiąca podstawę do wydzielenia Specjalnego Obszaru Ochrony - SOO.*

W województwie świętokrzyskim utworzono:

- 2 obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO), zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków,¹⁴
- 38 obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty - projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk, zatwierdzone przez Komisję Europejską decyzją Nr 2011/64/UE z 10.01.2011r.¹⁵

Obszary Natura 2000 stanowią ok. 13,7% ogólnej powierzchni województwa. Tabela poniżej przedstawia obszary Natura 2000 występujące na terenie województwa świętokrzyskiego. Lokalizację planowanych oczyszczalni ścieków w latach 2013-2016 na tle obszarów Natura 2000 przedstawia Mapa r 2 oraz Tabela 5.

¹⁴ Dz. U. Nr 25, poz. 133

¹⁵ Dz. U. UE Nr L 33 z 08.02.2011r.

Tabela 1. Obszary Natura 2000 na terenie województwa świętokrzyskiego (stan na lipiec 2011r.).¹⁶

Lp.	Kod obszaru	Nazwa obszaru	Powierzchnia całkowita obszaru [ha]	Powierzchnia obszaru w województwie [ha]
Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty				
1	PLH260013	Dolina Białej Nidy	5 116,8	5 116,8
2	PLH260014	Dolina Bobrzy	612,7	612,7
3	PLH260015	Dolina Czarnej	5 780,6	4 229,3
4	PLH260016	Dolina Czarnej Nidy	1 191,5	1 191,5
5	PLH260017	Dolina Górnej Mierzawy	912,4	286,9
6	PLH260018	Dolina Górnej Pilicy	11 195,1	5 681,8
7	PLH260019	Dolina Kamiennej	2 585,3	2 457,4
8	PLH260001	Dolina Krasnej	2 384,1	2 384,1
9	PLH260020	Dolina Mierzawy	1 320,1	1 320,1
10	PLH260021	Dolina Warkocza	337,9	337,9
11	PLH260022	Góry Pieprzowe	77,0	77,0
12	PLH260023	Kras Staszowski	1 743,5	1 743,5
13	PLH260024	Krzemionki Opatowskie	691,1	691,1
14	PLH260040	Lasy Cisowsko-Orłowińskie	10 406,9	10 406,9
15	PLH260011	Lasy Skarżyskie	2 383,5	1 620,1
16	PLH260010	Lasy Suchedniowskie	19 120,9	19 120,9
17	PLH260025	Ostoja Barcza	1 523,5	1 523,5
18	PLH260026	Ostoja Brzeźnicka	811,8	545,0
19	PLH260027	Ostoja Gaj	466,6	466,6
20	PLH260028	Ostoja Jeleniowska	3 589,2	3 589,2
21	PLH260029	Ostoja Kozubowska	4 256,8	4 256,8
22	PLH260003	Ostoja Nidziańska	30 633,9	30 633,9
23	PLH260030	Ostoja Pomorzany	906,0	906,0
24	PLH260004	Ostoja Przedborska	11 605,2	7 969,6
25	PLH260031	Ostoja Sieradowicka	7 847,4	7 847,4
26	PLH260032	Ostoja Sobkowsko-Korytnicka	2 204,1	2 204,1
27	PLH260033	Ostoja Stawiany	1 194,5	1 194,5
28	PLH260034	Ostoja Szaniecko-Solecka	8 072,9	8 072,9
29	PLH260035	Ostoja Wierzejska	224,6	224,6
30	PLH260036	Ostoja Żyznów	4 480,0	4 480,0
31	PLH260037	Przełom Lubrzanki	272,6	272,6
32	PLH060045	Przełom Wisły w Małopolsce	15 116,4	4 822,4
33	PLH180049	Tarnobrzaska Dolina Wisły	4 059,7	2 265,9
34	PLH260038	Uroczyska Lasów Starachowickich	2 349,2	2 327,6
35	PLH260012	Uroczysko Pięty	753,4	753,4
36	PLH260041	Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie	8 616,5	8 616,5
37	PLH260039	Wzgórza Kunowskie	1 868,7	1 868,7
38	PLH260002	Łysogóry	8 081,3	8 081,3
Obszary ptasie				
1	PLB260001	Dolina Nidy	19 956,1	19 956,1
2	PLB140006	Małopolski Przełom Wisły	6 972,8	2 026,3

3.5.3. Lasy

Lasy województwa położone są na terenie krainy przyrodniczo-leśnej VI – Małopolskiej i 5 dzielnic (Sieradzko-Opoczyńskiej, Gór Świętokrzyskich, Radomsko-Iłżeckiej, Niziny Sandomierskiej, Wyżyny Środkowomałopolskiej).

¹⁶ Powierzchnie obszarów Natura 2000 podano wg decyzji KE Nr 2011/64/UE z 10.01.2011r. (Dz. U. UE Nr L 33 z 08.02.2011r.)

W województwie świętokrzyskim lasy odgrywają znaczącą rolę w strukturze przyrodniczej regionu. Są one najważniejszym ogniwem łączącym główne komponenty środowiska przyrodniczego oraz stanowią najcenniejszy i najliczniej reprezentowany składnik wszystkich form ochrony przyrody i krajobrazu.

Największym kompleksem leśnym jest Puszcza Świętokrzyska oraz lasy w rejonie Końskich, Staszowa, Włoszczowy, Starachowic i Ostrowca Świętokrzyskiego.

Lasy województwa świętokrzyskiego zajmują powierzchnię 327,2 tys. ha, co odpowiada lesistości 27,9%. Wskaźnik ten jest o 1,3% niższy od przeciętnej lesistości kraju (29,2%). Największą lesistością cechują się północne, północno-zachodnie i środkowe części województwa oraz okolice Staszowa. W tych rejonach zachowały się duże kompleksy leśne będące pozostałościami dawnych puszczy: Świętokrzyskiej, Iłżeckiej, Pilickiej oraz Lasów Włoszczowskich i Staszowskich. Lesistość wg powiatów przedstawia poniższy wykres:

W strukturze własnościowej lasów w województwie świętokrzyskim, dominują lasy publiczne – 242,1 tys. ha, w tym lasy pozostające w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe – 230,3 tys. ha. Lasy prywatne zajmują powierzchnię 91,8 tys. ha. Grunty leśne Skarbu Państwa administrowane są przez 19 nadleśnictw podporządkowanych Regionalnym Dyrekcjom Lasów Państwowych: w Radomiu (17 nadleśnictw), Łodzi (1 nadleśnictwo) i Katowicach (1 nadleśnictwo).

Na terenie RDLP w Radomiu występują wszystkie podstawowe gatunki lasotwórcze Polski, przy czym jodła, buk i jawor osiągają tu północną granicę swego naturalnego występowania. Modrzew polski posiada ograniczony zasięg naturalnego występowania, a granicę tą wytycza linia: Kielce – Końskie – Szydłowiec – Siemno – Opatów – Staszów – Chmielnik – Kielce.

W strukturze gatunkowej w lasach województwa świętokrzyskiego dominują gatunki iglaste, zajmujące od 72% całkowitej powierzchni lasów (RDLP Radom) do 86% (RDLP Katowice) i 91% (RDLP Łódź). Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna. Stosunkowo duży udział ma także jodła, dąb, brzoza, olsza i buk. Drzewostany modrzewiowe i olchowe należą do najpiękniejszych w kraju i stanowią bazę nasienną o znaczeniu krajowym.

3.5.4. Gleby

Zróznicowanie fizyczno-geograficzne obszaru województwa świętokrzyskiego wpływa na różnorodność występujących tutaj gleb. Pod względem typologicznym dominującą grupę stanowią mało żyzne gleby bielnicowe i pseudobielnicowe. No ogół są one rozdzielone niewielkimi kompleksami gleb brunatnych. Średnio urodzajne gleby brunatne występują mniej powszechnie niż gleby bielnicowe. Urodzajne czarnoziemy występują na niewielkiej powierzchni województwa, szczególnie w okolicach Kazimierzy Wielkiej, Skalbmierza, Opatowa, Waśniowa, Sandomierza i Pacanowa. W dolinach wszystkich większych rzek województwa (Wisły, Nidy i Kamiennej) występują żyzne mady rzeczne. W obrębie Gór Świętokrzyskich występują rędziny wytworzone ze skał wapiennych węglanowych a w okolicach Buska-Zdroju i Wiślicy występują rędziny siarczanowe. Natomiast gleby glejowe, wytworzone w warunkach zawilgocenia z udziałem roślinności hydrofilnej występują w zachodniej i północno-zachodniej części województwa.

Użytki rolne na terenie województwa świętokrzyskiego stanowią 51% powierzchni geodezyjnej województwa. Produkcja rolna jest istotną gałęzią gospodarki województwa.

Cykliczne badania jakości gleb w monitoringu krajowym wskazują, że zawartość oznaczonych metali ciężkich: Cd, Cu, Ni, Pb i Zn oraz siarki siarczanowej i WWA jest mało zróżnicowana w poszczególnych latach badań. Zaistniałe zmiany stanu zanieczyszczenia gleb są niewielkie i mieszczą się praktycznie w obrębie jednej klasy. Nie wpływa to w znacznym stopniu na przydatność rolniczą gleb. Brak większych zmian zawartości w glebach metali ciężkich, siarki siarczanowej i WWA, a tym samym stopnia zanieczyszczenia gleb tymi pierwiastkami/substancjami wynika ze stosunkowo niewielkiego ich dopływu powodowanego gospodarczą działalnością człowieka. W jednym punkcie pomiarowym – Wąchock-Stary Dwór odnotowano zanieczyszczenie gleby WWA. Niepokojący jest również wzrost zawartości miedzi w tym punkcie od zawartości naturalnej w roku 2000 do słabego zanieczyszczenia w roku 2005.

Ostatnie badania gleb przeprowadzono w latach 2007-2008 w 64 punktach pomiarowych zlokalizowanych wzdłuż drogi krajowej nr 7 relacji Warszawa-Kraków, w rejonie Ostrowca

Świętokrzyskiego, w rejonie Kielc oraz w rejonie Stąporkowa. Badania wykazały, że w 6% oznaczeń (z 448 prób) odnotowano przekroczenia standardów jakości gleby i ziemi określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 roku w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi.

Przeprowadzone badania wzdłuż tras komunikacyjnych wykazały, że zawartość oznaczonych metali ciężkich jest przeważnie naturalna. W pobliżu DK nr 7 ponadnormatywne stężenia metali śladowych – ołowiu i cynku stwierdzono w m. Barcza (gm. Zagnańsk) i na Podkarczówce w Kielcach.

Badania gleb prowadzone w rejonie obszarów o dużej koncentracji przemysłu w roku 2008 wykazały, że przekroczenia dopuszczalnych stężeń metali ciężkich notowane były sporadycznie. Ponadnormatywną zawartość metali ciężkich odnotowano jedynie w Kielcach na ulicy Grunwaldzkiej. Podsumowując, można stwierdzić, że gleby województwa świętokrzyskiego charakteryzują się naturalną zawartością określonych składników chemicznych. Brak większych zmian w stężeniu mierzonych substancji czy pierwiastków wskazuje na niewielki ich dopływ na drodze antropogeniczne. W 2010r. Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Kielcach wykonała badania zakwaszenia gleb użytków rolnych. Z badań wynika, że udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych w województwie jest wysoki i wynosi 43%. Zjawisko to szczególnie obserwuje się w powiatach starachowickim (74% użytków), koneckim (69%), m. Kielce (69%) i powiecie kieleckim (66%).

Odczyn gleb uzależniony jest od rodzaju skały macierzystej, składu granulometrycznego gleby, a także stosowanych w jej obrębie zabiegów agrotechnicznych.

Istotnym zjawiskiem wpływającym na jakość gleb jest erozja, czyli proces naturalnej degradacji mechanicznej. Na terenie województwa określono potencjalne zagrożenie gleb użytkowanych rolniczo erozją wietrzną na 37,1% powierzchni użytków. Natomiast dla gruntów rolnych i leśnych określono zasięg oddziaływania w zakresie:

- erozji wodnej powierzchniowej w wys. 41,7% gruntów,
- erozji wąwozowej w wys. 20,9% gruntów.

Występowanie erozji gleb uzależnione jest od czynników związanych głównie z rzeźbą terenu oraz warunkami hydrologicznymi i meteorologicznymi.

W województwie świętokrzyskim w 2010r., zrekultywowania wymagało 3 383 ha gruntów, z których 3 326 ha stanowiły grunty zdewastowane, a 57 ha grunty zdegradowane.¹⁷ W ciągu 2010r. zrekultywowano 29 ha gruntów.

Znaczna część gruntów wymagających rekultywacji powstała w wyniku działalności związanej z górnictwem i kopalnictwem surowców. Największe obszary gruntów zdegradowanych powstały w wyniku wieloletniej odkrywkowej eksploatacji złóż siarki w Piasecznie w gminie Łonów (powiat sandomierski), gdzie powierzchnia wyrobiska wynosi około 160 ha.

4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”

4.1. Wprowadzenie

Program zakłada budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, realizowaną przez samorządy gminne dla indywidualnych odbiorców oraz dla budynków użyteczności publicznej, z wyłączeniem podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (zrzut ścieków przemysłowych). Preferowane będą oczyszczalnie biologiczne działające w oparciu o metodę osadu czynnego lub w złożach biologicznych, tak aby oczyszczanie ścieków było zgodne z przepisami ochrony środowiska.

Program ten ma być instrumentem ułatwiającym pozyskanie na ten cel środków przez gminy województwa.

Zaniechanie realizacji Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub jego fragmentaryczna realizacja spowoduje, że założone cele w dokumentach strategicznych województwa, a pośrednio także kraju, mogą zostać nieosiągnięte.

¹⁷ Dane: GUS Bank Danych Lokalnych

Korzyściami środowiskowymi realizacji Programu są przede wszystkim:

- Ograniczenie ilości odprowadzanych nie oczyszczonych ścieków socjalno-bytowych bezpośrednio do gruntu lub do wód,
- Poprawa jakości środowiska w zakresie stanu wód powierzchniowych i podziemnych, stanu sanitarnego powietrza,
- Poprawa jakości życia mieszkańców.

Poniżej przedstawiono potencjalne zmiany stanu środowiska, jakie mogłyby nastąpić w przypadku braku realizacji programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego w odniesieniu do stanu wód, powietrza atmosferycznego oraz zasobów przyrody.

4.2. Stan wód w przypadku braku realizacji Programu

Brak realizacji działań zawartych w Programie spowoduje kontynuowanie odprowadzania ścieków na terenach zabudowy rozproszonej wprost do gruntu lub do wód może spowodować pogarszanie się jakości wód powierzchniowych i podziemnych. W odniesieniu do wód powierzchniowych może to doprowadzić do pogorszenia się stanów lub potencjałów ekologicznych jednolitych części wód powierzchniowych, natomiast w odniesieniu do wód podziemnych do pogorszenia klas czystości w związku z przekroczeniami poszczególnych wskaźników, szczególnie w odniesieniu do związków azotu. Obecnie na terenie województwa funkcjonuje 3 628 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 90 771 zbiorników bezodpływowych, które w większości opróżniane są jedynie 1-2 razy w roku, stąd wnioskuje się, że znaczna część ścieków ze zbiorników bezodpływowych jest nielegalnie odprowadzana do wód i do ziemi. Wg. ankietyzacji wykonanej w ramach Programu znacznie poprawiło się prowadzenie ewidencji zbiorników - 60% gmin prowadzi ewidencję (w 2008r. – 17%) oraz kontrolę częstotliwości opróżniania (56 % gmin).

Zanieczyszczenie wód może wpływać pośrednio negatywnie na stan siedlisk przyrodniczych, a także na zdrowie i życie ludzi.

4.3. Stan powietrza atmosferycznego w przypadku braku realizacji Programu

W wyniku braku realizacji programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, nieoczyszczone ścieki komunalne nadal będą odprowadzane do wód powierzchniowych i do ziemi, co może powodować emisję do powietrza związków azotu (np. amoniaku), substancji odoroczynnych oraz bakterii i pasożytów. Czynniki te będą tworzyły lokalnie występującą uciążliwość zapachową. Taki stan powietrza może zniechęcać potencjalnych inwestorów i zahamować rozwój osadnictwa, turystyki i innych gałęzi gospodarki na terenie województwa. Dyskomfort zapachowy, a także zły stan sanitarny powietrza może być zagrożeniem dla zdrowia ludzi. Efektami wywoływanymi przez odory i skażenie biologiczne dla ludzi mogą być obrzęki, nadmierne łzawienie, stres, obniżenie odporności na zakażenia bakteryjne i wirusowe, niedotlenienie, bóle głowy, nudności, biegunka.

Pośrednio emisja amoniaku do powietrza może powodować zanieczyszczenie gleb w wyniku jego przedostawania się do gleb wraz z opadami atmosferycznymi. Amoniak sprzyja zaburzeniu gospodarki azotu w glebie – nadmiar azotu w glebie powoduje jej zakwaszenie i wzrost zawartości azotynów i azotanów, a w wyniku spływu tych zanieczyszczeń do wód – ich nityfikację i eutrofizację.

4.4. Stan zasobów przyrody w przypadku braku realizacji Programu

Pogarszanie się jakości wód powierzchniowych (czyli zmiany składu fizyko-chemicznego wód) pośrednio może spowodować degradację siedlisk przyrodniczych, szczególnie tych zależnych od wód. Szereg z tego typu siedlisk jest objętych ochroną w postaci rezerwatów czy też w postaci wyznaczonych obszarów Natura 2000. Degradacja siedlisk przyrodniczych może spowodować zubożenie zasobów poprzez zanikanie siedlisk lub wycofanie się niektórych gatunków zwierząt, charakterystycznych dla danych zbiorowisk roślinnych. Zmiany takie skutkują zaburzeniami równowagi ekologicznej i zakłóceniami przepływu energii i materii w ekosystemie. Może dojść do inwazji gatunków obcych, zastępujących rodzime.

Pośrednio degradacja stanu zasobów przyrody przyczyni się do braku możliwości aktywizacji turystycznej województwa.

5. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko oraz rozwiązania alternatywne i kompensujące negatywne oddziaływania

5.1. Wprowadzenie

Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków nie zalicza się do przedsięwzięć mogących zawsze czy potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wg Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397).

Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków trwa ok. 3 dni i wiąże się z wbudowaniem instalacji w grunt. W zależności od typu oraz wielkości oczyszczalni prace ziemne mogą mieć różny objętościowo zakres. Niezwykle ważny jest wybór typu oczyszczalni w zależności od panujących warunków środowiskowych na danym terenie.

Rozróżnia się następujące typy przydomowych oczyszczalni ścieków:

- oczyszczalnie z drenażem rozsączającym do gruntu lub z filtrem piaskowym lub z filtrem gruntowo-roślinnym,
- oczyszczalnie ze złożem biologicznym lub ze zbiornikiem z osadem czynnym z odprowadzeniem ścieków do wód powierzchniowych lub do studni chłonnej.

We wszystkich typach oczyszczalni przydomowych pierwszy etap oczyszczania ścieków odbywa się w osadniku gnilnym – jest to szczelny zbiornik podziemny, jedno, dwu lub trzykomorowy. W osadniku zachodzą pierwsze procesy oczyszczania mechanicznego i biologicznego, jak np. sedimentacja, flotacja, separacja czy fermentacja beztlenowa osadów. Każdy osadnik musi być wyposażony w studzienki umożliwiające usuwanie osadów oraz odgazowanie osadnika.

Ścieki odprowadzane z osadnika powinny być klarowne, a ich jakość powinna pozwalać na dalsze oczyszczenie w gruncie lub na złożach biologicznych czy w komorach osadu czynnego.

Zaleca się, aby na terenach wrażliwych środowiskowo, czyli na obszarach zidentyfikowanych chronionych siedlisk przyrodniczych, w pobliżu ujęć wód do celów komunalnych, na terenach ekosystemów zależnych od wód oraz na terenach zagrożonych powodzią stosować przydomowe oczyszczalnie ścieków ze złożami biologicznymi lub komorami osadu czynnego.

Awarie przydomowych oczyszczalni ścieków mogą być związane z nieprawidłową ich eksploatacją. Ich konstrukcja powinna być taka, aby kożuch z osadnika gnilnego nie przedostawały się do dalszych elementów oczyszczalni.

Nieprawidłowa eksploatacja oczyszczalni może powodować:

- przedostawanie się zanieczyszczeń do wód i do gruntów,
- kumulację związków azotu i fosforu w ciekach powierzchniowych, także tych zasilających wody podziemne,
- zanieczyszczenie sanitarne powietrza atmosferycznego,
- zagrożenie zdrowia i życia mieszkańców,
- degradację siedlisk przyrodniczych,
- wkraczanie gatunków ruderalnych.

W niniejszym rozdziale przeanalizowano lokalizacje oczyszczalni ścieków, gdzie nieprawidłowe funkcjonowanie oczyszczalni ścieków może:

- znacząco wpływać na siedliska przyrodnicze i gatunki chronione,
- negatywnie oddziaływać na ujęcia wód do celów pitnych,
- negatywnie oddziaływać na ekosystemy zależne od wód,

- negatywnie oddziaływać na stan wód powierzchniowych ze względu na położenie na obszarach zagrożonych powodzią.

Analizę znaczących oddziaływań na środowisko wykonano w oparciu o następujące mapy:

Mapa nr 1. Mapa lokalizacji projektowanych przydomowych oczyszczalni ścieków w ramach „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego” na tle głównych uwarunkowań naturalnych województwa, Skala 1 : 175000

Mapa nr 2. Mapa lokalizacji projektowanych przydomowych oczyszczalni ścieków w ramach „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego” na tle głównych form ochrony przyrody w województwie, Skala 1 : 175000

Mapa nr 3. Mapa lokalizacji projektowanych przydomowych oczyszczalni ścieków w ramach „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego” na tle głównych uwarunkowań hydrogeologicznych, hydrograficznych i obiektów gospodarki wodnej, Skala 1 : 175000

Mapy wykonano na podkładzie mapy topograficznej Polski w skali 1:100 000.

Na mapy naniesiono następujące elementy:

- lokalizację przydomowych oczyszczalni ścieków w poszczególnych miejscowościach,
- obszary chronione wraz z otulinami,
- obszary Natura 2000,
- obszary GZWP wraz z oznaczeniem kierunków i prędkości przepływu wód w obrębie GZWP,
- kierunki przepływu wód w odniesieniu do ukształtowania powierzchni terenu,
- ujęcia wód dla celów komunalnych,
- ekosystemy zależne od wód,
- obszary zagrożone powodzią,
- oznaczenia liczbowe: przepustowość i liczbę projektowanych przydomowych oczyszczalni ścieków.

Analizie oddziaływania poddano gminy i miejscowości, gdzie:

- oszacowano największą sumaryczną przepustowość projektowanych przydomowych oczyszczalni ścieków (powyżej 1000m³/d dla jednej gminy),
- zlokalizowano oczyszczalnie na obszarach Natura 2000 lub na obszarach chronionych,
- zlokalizowano oczyszczalnie na terenie chronionych siedlisk przyrodniczych,
- zlokalizowano oczyszczalnie w pobliżu obszarów narażonych na powódź,
- zlokalizowano planowane oczyszczalnie w pobliżu ekosystemów zależnych od wód,
- zlokalizowano oczyszczalnie, z których spływ oczyszczonych ścieków może mieć wpływ na starorzecza.

W tabeli poniżej przedstawiono przepustowości planowanych i istniejących przydomowych oczyszczalni ścieków w województwie świętokrzyskim. Sumarycznie program przewiduje budowę oczyszczalni ścieków o przepustowości 44, 7 tys. m³/d, 55% z nich planuje się do budowy w najbliższych 4 latach, a pozostałe po 2016r. Obecnie przepustowość przydomowych oczyszczalni ścieków wynosi zaledwie 3,6 tys. m³/d.

Tabela 2. Przepustowości planowanych i istniejących przydomowych oczyszczalni ścieków w województwie świętokrzyskim (wg. projektu aktualizacji programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków)

Gmina	Planowana budowa oczyszczalni w latach 2013-2016	Planowana budowa oczyszczalni po 2016 roku	Przepustowość istniejących oczyszczalni przydomowych
	m ³ /d	m ³ /d	m ³ /d
Gnojno	708,0	0,0	0
Nowy Korczyn	307,8	135,9	0
Pacanów	19,3	127,8	0
Solec Zdrój	27,6	105,5	0
Stopnica	5,5	309,1	0
Tuczępy	552,6	0,0	114
Wiślica	79,5	82,5	28,2
Imielno	267,2	0,0	0
Małogoszcz	29,4	33,0	0
Nagłowice	0,0	1980,0	0
Sędziszów	1491,0	1176,0	0
Wodzisław	217,8	158,5	0
Słupia Jędrzejowska	280,8	206,1	0
Oksa	3138,0	0,0	1857,45
Sobków	18,0	0,0	0
Bejsce	66,1	0,0	124,65
Czarnocin	363,0	143,1	0
Kazimierza Wielka	81,6	450,6	0
Opatowiec	45,1	0,0	0
Skalbmierz	303,8	174,0	0
Bieliny	13,5	4,5	0
Bodzentyn	17,0	0,0	0
Chmielnik	42,8	192,0	0
Daleszyce	147,5	102,5	0
Górno	97,5	0,0	0
Łagów	554,0	0,0	1,8
Łopuszno	314,0	29,0	0
Miedziana Góra	0,0	5,0	0
Mniów	180,0	144,0	0
Nowa Słupia	273,0	0,0	0
Piekoszów	20,0	0,0	0
Pierzchnica	324,0	627,0	0
Raków	0,0	2024,5	0
Strawczyn	270,0	0,0	0
Zagnańsk	462,0	0,0	0
Fałków	105,0	126,0	0
Gowarczów	79,0	126,0	0
Końskie	178,5	44,6	0
Radoszyce	203,0	0,0	0
Słupia Konecka	43,8	18,0	23
Smyków	179,0	0,0	76,5
Stąporków	57,4	42,8	0
Baćkowice	135,0	0,0	208,8
Iwaniska	683,0	0,0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”

Gmina	Planowana budowa oczyszczalni w latach 2013-2016	Planowana budowa oczyszczalni po 2016 roku	Przepustowość istniejących oczyszczalni przydomowych
	m ³ /d	m ³ /d	m ³ /d
Lipnik	130,0	1989,0	0
Opatów	160,0	96,0	0
Ożarów	97,9	0,0	57
Sadowie	328,5	20,8	0
Tarłów	45,9	0,0	0
Wojciechowice	1592,5	911,5	45
Bałtów	120,5	0,0	0
Bodzechów	21,0	0,0	0
Ćmielów	25,2	0,0	0
Kunów	0,0	2242,5	0
Waśniów	138,0	0,0	0
Działoszyce	130,3	0,0	117
Kije	73,9	0,0	0
Michałów	178,0	98,0	0
Pińczów	14,9	0,0	251,7
Złota	53,4	0,0	350,9
Dwikozy	2782,5	1320,0	0
Klimontów	0,0	832,0	0
Koprzywnica	55,2	57,6	0
Łoniów	275,0	0,0	0
Obrazów	531,2	1077,6	97,8
Samborzec	967,2	1255,8	0
Sandomierz	250,0	0,0	0
Wilczyce	554,4	64,2	0
Zawichost	761,1	0,0	0
Mirzec	129,6	82,8	0
Bogoria	305,9	0,0	0
Łubnice	248,0	885,5	180,6
Oleśnica	92,0	0,0	0
Osiek	62,4	100,2	0
Rytwiany	875,0	0,0	0
Staszów	53,6	27,3	0
Szydłów	666,0	0,0	0
Kluczewsko	52,5	66,0	0
Krasocin	141,0	77,0	0
Moskorzew	196,5	0,0	52,25
Radków	63,0	22,0	0
Secemin	93,5	0,0	0
Włoszczowa	40,7	235,3	0
Suma	24687,0	20029,1	3586,65

W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie gmin o sumarycznej przepustowości wszystkich projektowanych w projekcie Programu przydomowych oczyszczalni ścieków powyżej 1000 m³/d.

Tabela 3. Zestawienie gmin o sumarycznej przepustowości wszystkich projektowanych w projekcie Programu przydomowych oczyszczalni ścieków powyżej 1000 m³/d.

Gmina	Całkowita przepustowość oczyszczalni [m ³ /d]
Dwikozy	4102,5
Oksa	3138,0
Sędziszów	2667,0
Wojciechowice	2504,0
Samborzec	2223,0
Kunów	2242,5
Lipnik	2119,0
Raków	2024,5
Nagłowice	1980,0
Obrazów	1608,8
Łubnice	1155,6
RAZEM	25764,9

Przepustowość ww. oczyszczalni stanowi ok. 58% przepustowości wszystkich zaplanowanych w Programie oczyszczalni.

Wg zapisów projektu Programu 12% miejscowości, gdzie planuje się lokalizację przydomowych oczyszczalni ścieków leży na obszarach objętych granicami aglomeracji powyżej 2000 RLM, gdzie planowana realizacja zbiorczych sieci kanalizacyjnych jest ujęta w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Dla takich obszarów wymogiem jest instalacja systemów oczyszczania ścieków komunalnych, które zapewnią wymagany stopień oczyszczania ścieków, zgodnie z załącznikiem Nr 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz.U. 2006 nr 137 poz. 984), dla takiego zakresu RLM jakie posiada aglomeracja, na obszarze której znajduje się dana miejscowość. Wykaz tych miejscowości znajduje się w załączniku Nr 11 do projektu „Programu...”. W celu konieczności spełnienia wymogów ww. rozporządzenia konieczne jest wprowadzenie monitoringu ścieków oczyszczonych w przydomowej oczyszczalni ścieków w zakresie oznaczeń zgodnym z zał. 1 do rozporządzenia (czyli BTZ₅, ChZT_{Cr}, zawiesina ogólna, N_{og} i P_{og}). Zaleca się, by monitoring był prowadzony raz w roku.

5.2. Oddziaływania planowanych przydomowych oczyszczalni ścieków.

5.2.1. Oddziaływanie na wartości przyrodnicze form ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody w kontekście występujących na ich terenie zakazów i działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów.

W tabeli poniżej przedstawiono oddziaływanie skutków realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków na wartości przyrodnicze dla: parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo – krajobrazowych, a także na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów, uwzględniając również zakazy odnoszące się do tych form ochrony przyrody. Mapa nr 2 przedstawia lokalizację planowanych przedsięwzięć względem obszarów chronionych.

Tabela 4. Oddziaływanie na wartości przyrodnicze form ochrony przyrody.

Lp.	Wyszczególnienie	Zakazy mogące odnosić się do planowanych inwestycji	Wpływ przydomowych oczyszczalni ścieków na obszary i obiekty chronione
1	Parki krajobrazowe	<ul style="list-style-type: none"> - Zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (nie odnosi się do Programu), - Zakaz umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej (nie odnosi się do Programu), - Zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych, - Zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych (dotyczy tylko Przedborskiego Parku Krajobrazowego), - Zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej, - Zakaz likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno – błotnych, - Zakaz wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych (nie odnosi się do Programu), - Zakaz prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową (nie odnosi się do Programu). 	<p>Oczyszczalnie w znacznej większości zlokalizowane poza PK. Budowę przydomowych oczyszczalni ścieków zaplanowano na terenie następujących parków krajobrazowych: Suchedniowsko-Oblęgarskiego PK – w gminie Zagnańsk, Cisowsko-Orłowski PK – w gminach: Daleszyce, Łągów, Raków, Chęcińsko-Kielecki PK – w gminie Piekoszów, Nadnidziański PK – w gminach: Nowy Korczyn, Wiślica, Pińczów, Szaniecki PK - w gminach: Solec Zdrój, Chmielnik, Kije, Kozubowski PK – w gminach: Michałów, Pińczów, Złota. Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie wykracza poza granice działek, na których są realizowane inwestycje. Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza).</p> <p>Ze względu na niską przepustowość oczyszczalni, ich budowa nie wpłynie na zmianę stosunków wodnych, przekształcenia powierzchni ziemi ograniczą się do niewielkich prac ziemnych niezbędnych do wbudowania w grunt urządzeń, rzeźba terenu nie ulegnie zmianie, nie przewiduje się likwidacji zadrzewień śródpolnych – oczyszczalnie zlokalizowane w pobliżu zabudowań.</p> <p>Lokalizacja i budowa oczyszczalni ze względu na niewielki rozmiar inwestycji nie będzie powodowała likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno – błotnych.</p>
2	Obszary	- Zakaz zabijania dziko występujących zwierząt,	Ponad połowa gmin włączona do

Lp.	Wyszczególnienie	Zakazy mogące odnosić się do planowanych inwestycji	Wpływ przydomowych oczyszczalni ścieków na obszary i obiekty chronione
	chronionego krajobrazu	niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką (nie odnosi się do Programu), - Zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych, - Zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych (dotyczy tylko Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Kieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu), - Zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka, - Zakaz likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno - błotnych.	Programu jest zlokalizowana na terenach obszarów chronionego krajobrazu. Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie wykracza poza granice działek, na których są realizowane inwestycje. Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Ze względu na niską przepustowość oczyszczalni, ich budowa nie wpłynie na zmianę stosunków wodnych, przekształcenia powierzchni ziemi ograniczą się do niewielkich prac ziemnych niezbędnych do wbudowania w grunt urządzeń. Oczyszczalnie będą zlokalizowane w pobliżu zabudowań – nie przewiduje się likwidacji zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, a także likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno – błotnych ze względu na małą skalę inwestycji.
3	Pomniki przyrody	- Zakaz niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru, - Zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsuwiskowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych, - Zakaz uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby, - Zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej, - Zakaz likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych, - Zakaz zmiany sposobu użytkowania ziemi	Planowane inwestycje zlokalizowane poza obszarami występowania pomników przyrody, poza stanowiskami dokumentacyjnymi, użytkami ekologicznymi i zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi.
4	Stanowiska dokumentacyjne		
5	Użytki ekologiczne		
6	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe		
7	ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów	-	Na obecnym etapie rozpoznania nie przewiduje się niszczenia siedlisk chronionych roślin, zwierząt i grzybów. Przewiduje się, że wszystkie inwestycje będą zlokalizowane w obrębie

Lp.	Wyszczególnienie	Zakazy mogące odnosić się do planowanych inwestycji	Wpływ przydomowych oczyszczalni ścieków na obszary i obiekty chronione
			zabudowań mieszkańców gmin. W przypadku stwierdzenia obecności chronionych gatunków roślin i zwierząt konieczne jest ich przeniesienie po uprzednim uzyskaniu przez Inwestora odpowiedniego zezwolenia w myśl art. 51 i 52 ustawy o ochronie przyrody.

Podsumowanie

1. Podczas analizy wzięto pod uwagę ww. zakazy oraz uwzględniono cele ochrony obowiązujące na terenie parków krajobrazowych, również wzięto pod uwagę zakazy i działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów obowiązujących w obszarach chronionego krajobrazu. Stwierdza się, że planowane przedsięwzięcia związane z budową przydomowych oczyszczalni ścieków nie będą kolidować z zakazami dla ww. form ochrony przyrody.
2. Planowane inwestycje będą zlokalizowane poza obszarami występowania pomników przyrody, poza stanowiskami dokumentacyjnymi, użytkami ekologicznymi i zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi.
3. W przypadku stwierdzenia obecności na terenie planowanej inwestycji chronionych gatunków roślin i zwierząt konieczne jest ich przeniesienie po uprzednim uzyskaniu przez Inwestora odpowiedniego zezwolenia w myśl art. 51 i 52 ustawy o ochronie przyrody.
4. Na terenie Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego zaplanowano budowę oczyszczalni w gm. Piekoszów. Zgodnie z zapisami Planu ochrony dla Chęcińsko-Kieleckiego PK potencjalne zagrożenie dla obszaru parku może stanowić zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych spowodowane dopływem ścieków bytowo-gospodarczych, a także spływy powierzchniowe z obszarów użytkowanych rolniczo i obszarów zabudowanych. Z tego względu w gm. Piekoszów zaleca się montaż oczyszczalni bez drenażu rozsączającego. Dla pozostałych parków krajobrazowych nie opracowano planów ochrony.

5.2.2. Oddziaływanie na obszary Natura 2000 (cele, przedmioty ochrony i integralność), GZWP oraz starorzecza.

Na terenie województwa świętokrzyskiego znajduje się 40 obszarów objętych siecią Natura 2000. Spośród gmin uczestniczących w Programie, 30 planuje w latach 2013-2016 budowę oczyszczalni w miejscowościach, które znajdują się na 19 obszarach Natura 2000.

W tabeli poniżej przeanalizowano lokalizację tych inwestycji pod kątem wystąpienia oddziaływania na obszary Natura 2000 (umieszczono informację o celach i przedmiocie ochrony obszarów Natura 2000), opisano wpływ na obszary oraz wskazano zalecenia.

Tabela 5. Zestawienie lokalizacji planowanych przydomowych oczyszczalni ścieków, które mogą mieć negatywny wpływ na siedliska przyrodnicze, siedliska gatunków, obszary Natura 2000, GZWP i starorzecza.

L.p.	Lokalizacja i ilość oczyszczalni	Uwagi
Dolina Nidy PLB260001		
Dolina Nidy stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej E62. Występuje tutaj co najmniej 30 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bączek (PCK), bąk (PCK), ślepowron, błotniak łąkowy, błotniak stawowy, błotniak zbożowy (PCK), bocian czarny, czapla biała, dzięcioł białoszyi, mewa czarnogłowa, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi, perkozek, zausznik, gęgawa, cyranka, cyraneczka, krakwa, płaskonos, podgorzałka, czernica, głowienka, hełmiatka, kropiatka, zielonka, krwawodziób, rycyk, dudek, remiz, w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występują: bocian biały, derkacz, wodnik, rybitwa białoczelna, podróżniczek, zimorodek, gąsiorek, dziwonia, srokosz, trzciniak, brzęczka, świerszczak (około 1% populacji krajowej), strumieniówka i słowik szary (około 0,5% populacji krajowej)		
1.	<p style="text-align: center;"><u>Gmina Nowy Korczyn</u> Podzamcze (12 szt.), Sępichów (46 szt.)</p>	<p>1. Na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Nidy PLB260001 planuje się budowę 199 oczyszczalni ścieków w gminach: Nowy Korczyn, Wiślica, Imielno, Złota, Pińczów i Michałów.</p> <p>2. Występujący przepływ wód w obrębie GZWP 409 na poziomie ok. 100 m/rok w kierunku południowo-wschodnim może powodować spływ oczyszczonych ścieków do starorzecza Nidy z oczyszczalni zlokalizowanych na jej prawym brzegu.</p> <p>3. Ukształtowanie terenu powoduje spływ oczyszczonych ścieków w kierunku południowo-wschodnim.</p> <p><u>Oddziaływania</u> Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie będzie wykraczać poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Zasięg oddziaływania przedsięwzięcia nie będzie powodować uciążliwości dla terenów sąsiednich. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków ze względu na mały zasięg inwestycji nie wpłynie negatywnie na stan siedlisk chronionych gatunków ptaków – nie przewiduje się likwidacji miejsc żerowania i gniazdowania ptaków. Ze względu na krótki czas budowy oczyszczalni hałas maszyn nie spowoduje trwałego płoszenia ptaków, skutkującego wycofaniem się ptaków z siedlisk. Bilans wodny nie zostanie zmieniony (jedynie w przypadku budowy nowej zabudowy mieszkaniowej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków do wód będą się przedostawały ścieki oczyszczone w ilości max. 5m³/d dla oczyszczalni zaprojektowanych dla kilku gospodarstw domowych).</p> <p><u>Zalecenia</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minimalizacja zajętości terenu pod oczyszczalnię. 2. Niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta cieków powierzchniowych. 3. Zakaz lokalizacji oczyszczalni tylko z osadnikiem gnilnym i drenażem rozsączającym. 4. Zakaz likwidacji miejsc gniazdowania ptaków w okresie lęgowym (15 marca-15 września)
	<p style="text-align: center;"><u>Gmina Wiślica</u> Skotniki Duże (15 szt.), Jurków (1 szt.), Sielec (6 szt.), Gorzysławice (1 szt.)</p>	
	<p style="text-align: center;"><u>Gmina Imielno</u> Belk (26 szt.), Borszowice (52 szt.)</p>	
	<p style="text-align: center;"><u>Gmina Złota</u> Chroberz (2 szt.), Wojsławice (2 szt.), Nieprowice (2 szt.), Żurawniki (20 szt.)</p>	
	<p style="text-align: center;"><u>Gmina Pińczów</u> Mozgawa (1 szt.), Zagość Stara (1 szt.)</p>	

L.p.	Lokalizacja i ilość oczyszczalni	Uwagi
Dolina Krasnej PLH 260001		
<p>Dolina Krasnej jest miejscem występowania dziewięciu chronionych siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących łącznie ponad 12% obszaru. Szczególnie cenne są siedliska nieleśne, które powstały w toku ekstensywnego użytkowania i dziś stanowią o wartości przyrodniczej tego obszaru. Występujące tu płaty łąk trzęślicowych (6410), muraw bliźniczkowych (6230) oraz torfowisk przejściowych (7140) należą do najlepiej zachowanych w regionie. Stwierdzone w granicach obszaru niewielkie płaty torfowisk zasadowych (7230) są jedynymi z nielicznych w regionie. Zachowanie tych typów siedlisk w Dolinie Krasnej jest ważnym zadaniem dla zachowania spójności sieci Natura 2000 w regionie. Ostoja ma istotne znaczenie dla zachowania przepłatki aurinii w Polsce.</p>		
2.	<p><u>Gmina Stąporków</u> Włochów (8 szt.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Krasnej planuje się budowę niewielkiej ilości oczyszczalni ścieków w gminie Stąporków (8 instalacji). 2. Planowane oczyszczalnie zlokalizowane poza GZWP. 3. Ukształtowanie terenu powoduje spływ oczyszczonych ścieków w kierunku zachodnim. <p><u>Oddziaływania</u> Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie będzie wykraczać poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Ze względu na znaczną odległość od siedlisk od zabudowy mieszkaniowej oraz brak wpływu na zmianę stosunków wodnych lokalizacja oczyszczalni nie będzie miała wpływu na te siedliska. Bilans wodny nie zostanie zmieniony (jedynie w przypadku budowy nowej zabudowy mieszkaniowej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków do wód będą się przedostawały ścieki oczyszczone w ilości max. 5m³/d dla oczyszczalni zaprojektowanych dla kilku gospodarstw domowych).</p> <p><u>Zalecenia</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minimalizacja zajętości terenu pod oczyszczalnię. 2. Niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta cieków powierzchniowych. 3. Zakaz lokalizacji oczyszczalni tylko z osadnikiem gnilnym i drenażem rozsączającym.
Ostoja Nidziańska PLH260003		
<p>Na terenie obszaru zidentyfikowano 19 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i 20 gatunków z Załącznika II. Siedliska z załącznika I zajmują łącznie ponad 18% powierzchni. Jednym z głównych walorów ostoi jest kras gipsowy, tworzący podłoże dla rzadko spotykanych, kserotermicznych, nagipsowych muraw (6210). Związane są z nimi stanowiska wielu najrzadszych składników naczyniowej flory polskiej - znajduje się tu jedyne w Polsce stanowisko <i>Serratula lycopifolia</i>, oraz jedna z najmocniejszych populacji <i>Carlina onopordifolia</i>. Dobrze wykształcone i zachowane są także zbiorowiska łąkowe i torfowiskowe (6410, 6510, 7140) oraz lasy łąkowe (91E0, 91F0). Jest to obszar występowania słonych źródeł, wokół których rozwijają się łąki halofilne (1340) a także miejsce łąkowe wielu gatunków ptaków, zwłaszcza wodno-błotnych i ważny punkt na szlaku wędrówkowym ptaków (Dolina Nidy jest ostoją ptaków o randze europejskiej E62). Jeden z największych w tej części kraju system rozlewisk.</p>		
3.	<p style="text-align: center;"><u>Gmina Imielno</u> Borszowice (52 szt.), Bełk (26 szt.)</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><u>Gmina Wiślica</u> Skotniki Duże (15 szt.), Sielec (6 szt.), Jurków (1 szt.), Gorysławice (1 szt.), Skorcice (7 szt.), Chotel Cz.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. W obrębie obszaru Natura 2000 Ostoja Nidziańska występuje wiele obszarów podmokłych, sprzyjających migracji zanieczyszczeń. 2. Planuje się budowę niewielkiej ilości oczyszczalni ścieków w stosunku do powierzchni, jaką zajmuje obszar. 3. Planowane oczyszczalnie zlokalizowane w gminie Złota położone są w obrębie GZWP nr 409, charakteryzującym się dużym przepływem wód na poziomie 100 m/rok w kierunku wschodnim. 4. Cały obszar nie posiada naturalnej izolacji pierwszego

L.p.	Lokalizacja i ilość oczyszczalni	Uwagi
	<p>(36 szt.), Brzezie (13 szt.)</p> <p><u>Gmina Pińczów</u> Mozgawa (1 szt.), Szczypiec (1 szt.), Zagość Stara (1 szt.)</p> <p><u>Gmina Złota</u> Wojślawice (2 szt.)</p>	<p>użytkowego poziomu wodonośnego.</p> <p>5. Ukształtowanie terenu powoduje spływ oczyszczonych ścieków w kierunku wschodnim poza obszar Natura 2000.</p> <p><u>Oddziaływania</u> Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie będzie wykraczać poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Ze względu na znaczną odległość od siedlisk chronionych od zabudowy mieszkaniowej oraz brak wpływu na zmianę stosunków wodnych lokalizacja oczyszczalni nie będzie miała wpływu na te siedliska. Bilans wodny nie zostanie zmieniony (jedynie w przypadku budowy nowej zabudowy mieszkaniowej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków do wód będą się przedostawały ścieki oczyszczone w ilości max. 5m³/d dla oczyszczalni zaprojektowanych dla kilku gospodarstw domowych).</p> <p><u>Zalecenia</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minimalizacja zajętości terenu pod oczyszczalnię. 2. Niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta cieków powierzchniowych. 3. Zakaz lokalizacji oczyszczalni tylko z osadnikiem gnilnym i drenażem rozsączającym.
<p style="text-align: center;">Ostoja Przedborska PLH 260004</p> <p>Na terenie obszaru zidentyfikowano 13 rodzajów siedlisk z Załącznika I, które łącznie zajmują ponad 20% powierzchni. Szczególną wartość mają dobrze wykształcone i zachowane kompleksy wilgotnych i podmokłych łąk (6210, 6510), oraz torfowisk (7110, 7140).</p>		
4.	<p><u>Gmina Łopuszno</u> Ewelinów Knieja (1 szt.)</p> <p><u>Gmina Kluczewsko</u> Krogulec (5 szt.), Raczki (10 szt.)</p> <p><u>Gmina Słupia Konecka</u> Zaostrow (16 szt.), Skąpe (1 szt.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na terenie obszaru Natura 2000 Ostoja Przedborska planuje się budowę niewielkiej ilości oczyszczalni ścieków (33 szt.) w gminach: Łopuszno, Kluczewsko, Słupia Konecka. 2. Planowane oczyszczalnie zlokalizowane są poza GZWP. <p><u>Oddziaływania</u> Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie będzie wykraczać poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Ze względu na znaczną odległość zabudowy mieszkaniowej od siedlisk chronionych oraz brak wpływu na zmianę stosunków wodnych, lokalizacja oczyszczalni nie będzie miała wpływu na te siedliska. Bilans wodny nie zostanie zmieniony (jedynie w przypadku budowy nowej zabudowy mieszkaniowej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków do wód będą się przedostawały ścieki oczyszczone w ilości max. 5m³/d dla oczyszczalni zaprojektowanych dla kilku gospodarstw domowych).</p> <p><u>Zalecenia</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minimalizacja zajętości terenu pod oczyszczalnię. 2. Niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta cieków powierzchniowych. 3. Zakaz lokalizacji oczyszczalni tylko z osadnikiem gnilnym i drenażem rozsączającym.
<p style="text-align: center;">Lasy Suchedniowskie PLH 260010</p> <p>W obszarze zidentyfikowano 9 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i 5 gatunków z Załącznika II tej dyrektywy. Siedliska z załącznika I zajmują łącznie ponad 9% obszaru. Szczególnie bogata jest fauna bezkręgowców, z bardzo rzadkim obecnie w Polsce chrząszczem jelonkiem rogaczem. Znajduje się tutaj</p>		

L.p.	Lokalizacja i ilość oczyszczalni	Uwagi
		główna ostoja modrzewia polskiego <i>Larix polonica</i> w kraju. Na terenie ostoi znajduje się ostoja ptasia o randze krajowej K069.
5.	<p><u>Gmina Mniów</u> Malmurzyn (4 szt.), Cierchy (6 szt.), Piaski (4 szt.), Mokry Bór (4 szt.)</p> <p><u>Gmina Strawczyn</u> Kuźniaki (2 szt.)</p> <p><u>Gmina Zagnańsk</u> Szałas (50 szt.), Długojów (27 szt.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na terenie obszaru Natura 2000 Lasy Suchedniowskie planuje się budowę 97 przydomowych oczyszczalni ścieków. 2. Na terenie obszaru Natura 2000 Lasy Suchedniowskie występują lokalne ciek powierzchniowe i tereny podmokłe. Obszar jest silnie zalesiony. 3. Obszar położony w obrębie GZWP 414, charakteryzującym się dużym przepływem wód na poziomie 300 m³/rok w kierunku południowo-wschodnim i południowo-zachodnim – w stronę dolin Bobrzy i Łososiny. 4. Cały obszar nie posiada naturalnej izolacji pierwszego użytkowego poziomu wodonośnego. 5. W większości przypadków pierwsza warstwa wodonośna znajduje się na głębokości do 20 m ppt. <p><u>Oddziaływania</u> Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie będzie wykraczać poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Ze względu na znaczną odległość zabudowy mieszkaniowej od chronionych siedlisk oraz brak wpływu na zmianę stosunków wodnych lokalizacja oczyszczalni nie będzie miała wpływu na te siedliska. Bilans wodny nie zostanie zmieniony (jedynie w przypadku budowy nowej zabudowy mieszkaniowej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków do wód będą się przedostawały ścieki oczyszczone w ilości max. 5m³/d dla oczyszczalni zaprojektowanych dla kilku gospodarstw domowych).</p> <p><u>Zalecenia</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minimalizacja zajętości terenu pod oczyszczalnię. 2. Niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta cieków powierzchniowych. 3. Zakaz lokalizacji oczyszczalni tylko z osadnikiem gnilnym i drenażem rozsączającym.
<i>Dolina Czarnej PLH 260015</i>		
<p>Na terenie Doliny Czarnej stwierdzono występowanie 16 typów siedlisk Natura 2000. Szczególne znaczenie mają zbiorowiska włosieniczników <i>Ranuncion fluitantis</i> kształtujących się w korycie rzeki (3260). Obszar ma również istotne znaczenie dla zachowania siedlisk nieleśnych o acydofilnym charakterze (murawy napiaskowe 2330, murawy bliźniczkowe 6230, wrzosowiska 4030).</p> <p>Na terenie obszaru występuje istotna w skali kraju populacja przeplatki aurinii, związana z łąkami trzęślicowymi i wilgotnymi psiarami. W budynkach muzeum w Sielpi znajduje się największa znana w województwie kolonia rozrodcza nocka dużego. Ostoja ta jest kluczowa dla zachowania w centralnej i południowej Polsce dwóch gatunków bezkręgowców z Czerwonej Listy - dostojki akwilonaris i modraszka bagniczka.</p>		
6.	<p><u>Gmina Radoszyce</u> Jacentów (5 szt.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na terenie obszaru Natura 2000 planuje się budowę niewielkiej ilości oczyszczalni ścieków w gminach: Radoszyce i Smyków. 2. Planowane oczyszczalnie zlokalizowane są poza GZWP. 3. Cały obszar nie posiada naturalnej izolacji pierwszego użytkowego poziomu wodonośnego. 4. Ukształtowanie terenu powoduje spływ oczyszczonych ścieków w kierunku koryta rzeki Czarnej. <p><u>Oddziaływania</u> Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza).</p>

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”

L.p.	Lokalizacja i ilość oczyszczalni	Uwagi
	<p style="text-align: center;"><u>Gmina Smyków</u> Wólka Smolana (10 szt.)</p>	<p>Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie będzie wykraczać poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Zasięg oddziaływania przedsięwzięcia nie będzie powodować uciążliwości dla terenów sąsiednich. Oczyszczalnie w miejscowości Jacentów zlokalizowane będą w pobliżu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków. Dla tych lokalizacji zaleca się prowadzenie przez gminę monitoringu środowiska przyrodniczego. W pozostałych miejscowościach ze względu na znaczną odległość siedlisk od zabudowy mieszkaniowej oraz brak wpływu na zmianę stosunków wodnych lokalizacja oczyszczalni nie będzie miała wpływu na te siedliska. Bilans wodny nie zostanie zmieniony (jedynie w przypadku budowy nowej zabudowy mieszkaniowej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków do wód będą się przedostawały ścieki oczyszczone w ilości max. 5m³/d dla oczyszczalni zaprojektowanych dla kilku gospodarstw domowych).</p> <p><u>Zalecenia</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minimalizacja zajętości terenu pod oczyszczalnię. 2. Niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta cieków powierzchniowych. 3. Zakaz lokalizacji oczyszczalni tylko z osadnikiem gnilnym i drenażem rozsączającym. 4. Prowadzenie monitoringu przyrodniczego dla terenów, gdzie oczyszczalnie zlokalizowane będą w pobliżu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków (w m. Jacentów).

L.p.	Lokalizacja i ilość oczyszczalni	Uwagi
Dolina Górnej Pilicy PLH260018		
<p>Obszar stanowi jeden z większych ciągów ekologicznych zlokalizowanych w naturalnych dolinach rzecznych w kraju. Występują tutaj zbiorowiska łąkowe (6410 i 6510), bardzo dobrze zachowane lasy łąkowe, bory bagienne, rzadziej bory chrobotkowe (91E0, 91D0, 91T0). Obszar ma również znaczenie dla ochrony starorzeczy (3150). Łącznie stwierdzono występowanie 17 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, które zajmują ponad 44% obszaru.</p>		
<p>Dolina Górnej Pilicy należy do najistotniejszych ostoi fauny w Polsce środkowej. Jedne z najliczniejszych i najlepiej zachowanych populacji w tej części kraju mają tu: bóbr europejski <i>Castor fiber</i>, traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>, kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>, minóg ukraiński <i>Eudontomyzon mariae</i>, koza <i>Colitis taenia</i>, głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>, trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>, czerwonończyk fioletek <i>Lycaena helle</i> i zatoczek łąmliwy <i>Anisus vorticulus</i>. Przy czym populacje trzepli zielonej, czerwonończyka fioletka i zatoczka łąmliwego należą do kluczowych w skali kraju. Istotne w skali regionu są populacje: pachnicy dębowej <i>Osmoderma eremita</i>, piskorza <i>Misgurnus fossilis</i>, modraszka telejusza <i>Maculinea teleius</i> i modraszka <i>nausithous</i>.</p>		
7.	<p><u>Gmina Słupia Jędrzejowska</u> Obiechów (50 szt.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Pilicy planuje się budowę 50 oczyszczalni ścieków w gm. Słupia Jędrzejowska. 2. Planowane oczyszczalnie zlokalizowane są w obrębie GZWP nr 409, charakteryzującym się dużym przepływem wód na poziomie 300 m/rok w kierunku południowym. 3. Ukształtowanie terenu powoduje spływ oczyszczonych ścieków w kierunku północnym. <p><u>Oddziaływania</u> Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie będzie wykraczać poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Ze względu na znaczną odległość od siedlisk od zabudowy mieszkaniowej oraz brak wpływu na zmianę stosunków wodnych lokalizacja oczyszczalni nie będzie miała wpływu na te siedliska. Bilans wodny nie zostanie zmieniony (jedynie w przypadku budowy nowej zabudowy mieszkaniowej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków do wód będą się przedostawały ścieki oczyszczone w ilości max. 5m³/d dla oczyszczalni zaprojektowanych dla kilku gospodarstw domowych).</p> <p><u>Zalecenia</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minimalizacja zajętości terenu pod oczyszczalnię. 2. Niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta cieków powierzchniowych. 3. Zakaz lokalizacji oczyszczalni tylko z osadnikiem gnilnym i drenażem rozsączającym.
Dolina Kamiennej PLH 260019		
<p>W Dolinie Kamiennej stwierdzono występowanie występuje 13 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących łącznie ponad 42% obszaru. Do najcenniejszych należą murawy kserotermiczne (6210), w tym szczególnie naskalne oraz ostnicowe, łąki o różnym stopniu uwilgotnienia (6410), grądy (9170) oraz starorzecza (3150), a także niewielkie fragmenty łąkowych lasów dębowo-wiązowo-jesionowych (91F0). Znaczenie obszaru podnosi zdecydowanie fakt, iż występuje tu jedna z najliczniejszych i dosyć stabilnych w Polsce populacji owuwika pospolitego <i>Cypripedium calceolus</i>. Ostoja ma szczególne znaczenie dla ochrony gatunku <i>Osmoderma eremita</i>, chroniąc dwa bardzo dobrze zachowane stanowiska (Lisiny Bodzechowskie i Ulów). Podobne znaczenie ostoja ma dla nocka dużego (w Rudzie Kościelnej kolonia rozrodcza licząca około 300 osobników). Występujące tutaj populacje kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej charakteryzują się dużą liczebnością. Dolina Kamiennej stanowi ważny korytarz ekologiczny o randze krajowej.</p>		
8.	<p><u>Gmina Tarłów</u> Lipcówka (15 szt.), Zakościele (2 szt.), Zemborzyn Kościelny (11 szt.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Kamiennej planuje się budowę 177 przydomowych oczyszczalni ścieków w gminach Tarłów i Bałtów.

L.p.	Lokalizacja i ilość oczyszczalni	Uwagi
	<p style="text-align: center;"><u>Gmina Bałtów</u> Wólka Pętkowska (53 szt.), Wólka Pętkowska Kolonia (37 szt.), Lemierze (59 szt.)</p>	<p>2. Planowane oczyszczalnie zlokalizowane są w obrębie GZWP nr 405, charakteryzującym się dużym przepływem wód na poziomie 300 m/rok w kierunku wschodnim.</p> <p>3. Cały obszar nie posiada naturalnej izolacji pierwszego użytkowego poziomu wodonośnego.</p> <p>4. Ukształtowanie terenu powoduje spływ oczyszczonych ścieków w kierunku północnym w kierunku Doliny Kamiennej.</p> <p><u>Oddziaływania</u> Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie będzie wykraczać poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Zasięg oddziaływania przedsięwzięcia nie będzie powodować uciążliwości dla terenów sąsiednich. Oczyszczalnie w miejscowości Lemierze zlokalizowane będą w pobliżu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków. Dla tych lokalizacji zaleca się prowadzenie przez gminę monitoringu środowiska przyrodniczego. W pozostałych miejscowościach ze względu na znaczną odległość siedlisk od zabudowy mieszkaniowej oraz brak wpływu na zmianę stosunków wodnych lokalizacja oczyszczalni nie będzie miała wpływu na te siedliska. Bilans wodny nie zostanie zmieniony (jedynie w przypadku budowy nowej zabudowy mieszkaniowej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków do wód będą się przedostawały ścieki oczyszczone w ilości max. 5m³/d dla oczyszczalni zaprojektowanych dla kilku gospodarstw domowych).</p> <p><u>Zalecenia</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minimalizacja zajętości terenu pod oczyszczalnię. 2. Niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta cieków powierzchniowych. 3. Zakaz lokalizacji oczyszczalni tylko z osadnikiem gnilnym i drenażem rozsączającym. 4. Prowadzenie monitoringu przyrodniczego dla terenów, gdzie oczyszczalnie zlokalizowane będą w pobliżu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków (w m. Lemierze).
<p><i>Dolina Mierzawy PLH260020</i></p> <p>Na terenie obszaru Dolina Mierzawy występuje 6 siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących ponad 22% obszaru. Największą powierzchnię zajmują zbiorowiska łąk świeżych ekstensywnie użytkowanych (6510). Na uwagę zasługuje niezwykle rzadkie, bo występujące tylko na Pomorzu i w Lubelskiem bardzo dobrze wykształcone torfowisko nakredowe (7210). Siedlisko to stanowi ostoję dla równie niezwykle rzadkiego i zagrożonego gatunku z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, storczyka, lipiennika Loesela <i>Liparis loeselii</i> (1903). Najcenniejszym elementem obszaru jest w większości naturalne koryto rzeczne, zasiedlane przez dobrze zachowane populacje dwóch gatunków minogów, głowacza białopłetwego i trzepli zielonej.</p>		
9.	<p style="text-align: center;"><u>Gmina Wodzisław</u> Nawarzyce (16 szt.), Niegosławice (14 szt.), Judasze (10 szt.), Zarzecze (8 szt.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Mierzawy planuje się budowę oczyszczalni ścieków w gminach Wodzisław i Michałów. 2. Planowane oczyszczalnie zlokalizowane są w obrębie GZWP nr 409, charakteryzującym się dużym przepływem wód na poziomie 300 m/rok w kierunku południowo-wschodnim. 3. Ukształtowanie terenu powoduje spływ oczyszczonych ścieków w kierunku południowo-wschodnim wzdłuż Mierzawy.

L.p.	Lokalizacja i ilość oczyszczalni	Uwagi
Ostoja Stawiany PLH260033		
<p>Szczególne istotnym siedliskiem występującym tutaj są murawy kserotermiczne (6210) – teren Ostoi stanowi połączenie pomiędzy tymi siedliskami na Poniżiu i w Obszarze Chęcińskim. Ogółem występuje tu 9 typów siedlisk przyrodniczych z zał. I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (zajmujących łącznie prawie 44% powierzchni). Dominują siedliska łąkowe (6410, 6510). Liczne torfianki i leje krasowe zdecydowały o tym, że jest to najważniejsza w regionie ostoja traszki grzebieniastej, jak również istotne siedlisko kumaka nizinnego.</p>		
11.	<u>Gmina Kije</u> Stawiany (8 szt.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na terenie obszaru Natura 2000 Ostoja Stawiany planuje się budowę 13 oczyszczalni ścieków. 2. Planowane oczyszczalnie zlokalizowane są w obrębie GZWP 409, charakteryzującym się niskim przepływem wód na poziomie 10-30 m/rok w kierunku południowo-wschodnim. 3. Ukształtowanie terenu powoduje spływ oczyszczonych ścieków w kierunku południowym. 4. Ze względu na niewielką liczbę oczyszczalni bilans wód nie zostanie zakłócony.
<p style="text-align: center;"><u>Oddziaływania</u></p> <p>Efektom realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie będzie wykraczać poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Ze względu na znaczną odległość od siedlisk od zabudowy mieszkaniowej oraz brak wpływu na zmianę stosunków wodnych lokalizacja oczyszczalni nie będzie miała wpływu na te siedliska. Bilans wodny nie zostanie zmieniony (jedynie w przypadku budowy nowej zabudowy mieszkaniowej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków do wód będą się przedostawały ścieki oczyszczone w ilości max. 5m³/d dla oczyszczalni zaprojektowanych dla kilku gospodarstw domowych).</p> <p style="text-align: center;"><u>Zalecenia</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minimalizacja zajętości terenu pod oczyszczalnię. 2. Niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta cieków powierzchniowych. 3. Zakaz lokalizacji oczyszczalni tylko z osadnikiem gnilnym i drenażem rozsączającym. 		
Ostoja Szaniecko-Solecka PLH260034		
<p>Na terenie obszaru zidentyfikowano 19 rodzajów siedlisk z Załącznika I, które łącznie zajmują ponad 46% powierzchni. Największą powierzchnię zajmują łąki użytkowane ekstensywnie (6510). Największe znaczenie przyrodnicze mają siedliska muraw kserotermicznych (6210) i torfowisk węglanowych (7230), łąk solniskowych oraz ciepłych grądów. Ostoja zabezpiecza najcenniejsze półnaturalne siedliska związane z występowaniem wapienia i gipsu. Ostoja stanowi znaczący w skali regionalnej obszar występowania pachnicy dębowej. Jest to także jedna z najważniejszych w regionie ostoja dla kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej, które szczególnie licznie zasiedlają południowe krańce ostoi z zalewanymi corocznie łąkami i kompleksami stawów hodowlanych. Spotkać tam można jeszcze dziewięć innych gatunków płazów oraz znaczące w województwie koncentracje ptaków wodno-błotnych.</p>		
12.	<u>Gmina Nowy Korczyn</u> Kawęczyn (20 szt.), Sępiczów (46 szt.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na terenie obszaru Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka planuje się budowę oczyszczalni ścieków w gminach Nowy Korczyn i Solec-Zdrój. 2. Planowane oczyszczalnie zlokalizowane są poza obszarami GZWP. 3. Ukształtowanie terenu powoduje spływ oczyszczonych ścieków w kierunku południowo-wschodnim poza obszar Natura 2000. 4. Ze względu na niewielką liczbę oczyszczalni bilans wód nie zostanie zakłócony.
<p style="text-align: center;"><u>Gmina Solec-Zdrój</u> Zielonki (10 szt.), Kików (6 szt.)</p>		

L.p.	Lokalizacja i ilość oczyszczalni	Uwagi
		<p><u>Oddziaływania</u> Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie będzie wykraczać poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Ze względu na znaczną odległość od siedlisk od zabudowy mieszkaniowej oraz brak wpływu na zmianę stosunków wodnych lokalizacja oczyszczalni nie będzie miała wpływu na te siedliska. Bilans wodny nie zostanie zmieniony (jedynie w przypadku budowy nowej zabudowy mieszkaniowej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków do wód będą się przedostawały ścieki oczyszczone w ilości max. 5m³/d dla oczyszczalni zaprojektowanych dla kilku gospodarstw domowych).</p> <p><u>Zalecenia</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minimalizacja zajętości terenu pod oczyszczalnię. 2. Niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta cieków powierzchniowych. 3. Zakaz lokalizacji oczyszczalni tylko z osadnikiem gnilnym i drenażem rozsączającym.
<p>Ostoja Żywnów PLH 260036</p> <p>Na terenie obszaru zidentyfikowano 15 rodzajów siedlisk z Załącznika I, które łącznie zajmują ponad 45% powierzchni. Największą powierzchnię zajmują siedliska grądów (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum) (9170). Największe znaczenie przyrodnicze przedstawiają bardzo dobrze wykształcone i użytkowane ekstensywnie świeże łąki (6510), fragmenty muraw kserotermicznych (6210), zbiorowiska łęgowe (91E0, 91F0) oraz różne typy grądów o wysokiej bioróżnorodności. Bogate łąki nawęglanowe nad rzeką Kacanką sprzyjają rozwojowi populacji poczwarówki zwężonej <i>Vertigo angustior</i>. W rzece Koprzywiance występuje skójka gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>. Ostoja jest ważna dla zachowania licznej populacji <i>Osmoderma eremita</i> i <i>Maculinea nausithous</i>. Bardzo licznie występuje tutaj kumak nizinny. Dolina Koprzywianki wraz z dopływami stanowi ważny korytarz ekologiczny o randze krajowej.</p>		
13.	<p style="text-align: center;"><u>Gmina Iwaniska</u> Przepiórów (10 szt.)</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><u>Gmina Staszów</u> Łaziska (15 szt.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na terenie obszaru Natura 2000 Ostoja Żywnów planuje się budowę niewielkiej ilości oczyszczalni ścieków. 2. Planowane oczyszczalnie zlokalizowane są poza obszarami GZWP. 3. Ukształtowanie terenu powoduje spływ oczyszczonych ścieków w kierunku południowo-wschodnim. 4. Ze względu na niewielką liczbę oczyszczalni bilans wód nie zostanie zakłócony. <p><u>Oddziaływania</u> Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie będzie wykraczać poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Ze względu na znaczną odległość od siedlisk od zabudowy mieszkaniowej oraz brak wpływu na zmianę stosunków wodnych lokalizacja oczyszczalni nie będzie miała wpływu na te siedliska. Bilans wodny nie zostanie zmieniony (jedynie w przypadku budowy nowej zabudowy mieszkaniowej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków do wód będą się przedostawały ścieki oczyszczone w ilości max. 5m³/d dla oczyszczalni zaprojektowanych dla kilku gospodarstw domowych).</p> <p><u>Zalecenia</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minimalizacja zajętości terenu pod oczyszczalnię. 2. Niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta cieków powierzchniowych.

L.p.	Lokalizacja i ilość oczyszczalni	Uwagi
		3. Zakaz lokalizacji oczyszczalni tylko z osadnikiem gnilnym i drenażem rozsączającym.
Przełom Wisły w Małopolsce PLH 060045		
<p>Dolina Wisły jest jedną z niewielu w Europie dużych rzek, zachowanych w stanie względnie naturalnym. Dolina na tym odcinku ma charakter przełomu i posiada unikalne walory krajobrazowe. Stwierdzono tu 10 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (24% powierzchni) oraz 21 gatunków z Załącznika II tej Dyrektywy. Obszar obejmuje fragment ostoi ptaków wodno - błotnych o randze europejskiej (IBA E 63), ważnej zarówno dla gatunków lęgowych jak i migrujących. W "Panneuropejskiej strategii ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej" Dolina Wisły została zaliczona do 10 systemów rzek Europy, którym nadano priorytet ochrony naturalnych walorów. Uważana jest za korytarz ekologiczny rangi europejskiej.</p>		
14.	<p><u>Gmina Ożarów</u> Biedzychów (11 szt.), Nowe (5 szt.), Maruszów (5 szt.)</p> <p><u>Gmina Zawichost</u> Linów (186 szt.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na terenie obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce planuje się budowę oczyszczalni ścieków w gminach Ożarów i Zawichost. 2. Planowane oczyszczalnie zlokalizowane są w obrębie GZWP 425, 405 lub poza GZWP. 3. Ukształtowanie terenu powoduje spływ oczyszczonych ścieków w kierunku wschodnim w kierunku doliny Wisły. 4. Prawie cały obszar Przełomu Wisły w Małopolsce nie posiada naturalnej izolacji pierwszego użytkowego poziomu wodonośnego. <p><u>Oddziaływania</u> Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie będzie wykraczać poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Ze względu na znaczną odległość od siedlisk od zabudowy mieszkaniowej oraz brak wpływu na zmianę stosunków wodnych lokalizacja oczyszczalni nie będzie miała wpływu na te siedliska. Bilans wodny nie zostanie zmieniony (jedynie w przypadku budowy nowej zabudowy mieszkaniowej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków do wód będą się przedostawały ścieki oczyszczone w ilości max. 5m³/d dla oczyszczalni zaprojektowanych dla kilku gospodarstw domowych).</p> <p><u>Zalecenia</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minimalizacja zajętości terenu pod oczyszczalnię. 2. Niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta cieków powierzchniowych. 3. Zakaz lokalizacji oczyszczalni tylko z osadnikiem gnilnym i drenażem rozsączającym.
Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH 180049		
<p>Obszar cechuje duża bioróżnorodność gatunków roślin i zwierząt oraz duża różnorodność siedlisk przyrodniczych, takich jak: naturalne starorzecza z roślinnością pływającą, zanurzoną oraz z zaroślową, dużą ilością gatunków ciekawych przyrodniczo, jak np. Salwinia natans, Trapa natans czy Osoka aloesowata; skupiska łągów nadrzecznych z dużą ilością rodzimych gatunków Populus alba oraz Populus nigra, często dużych rozmiarów; łąk kośnych; zarastających wydm nadwiślańskich. Spośród siedlisk przyrodniczych, największe znaczenie mają tu : łągi nadrzeczne, łąki selernicowe oraz starorzecza. Obszar ten jest bogaty w licznie występujące tu gatunki ryb i płazów, choć jest generalnie słabo poznany i wymaga dodatkowych badań i obserwacji zwłaszcza pod kątem ptaków, ryb i płazów oraz owadów. Także siedliska z racji rozpoczętej dopiero inwentaryzacji nie są do końca poznane.</p>		
15.	<p><u>Gmina Osiek</u> Matiaszów (15 szt.), Lipnik (6 szt.), Długołęka (2 szt.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na terenie obszaru Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły planuje się budowę jednej oczyszczalni ścieków. 2. Planowane oczyszczalnie zlokalizowane są poza GZWP. 3. Ukształtowanie terenu powoduje spływ oczyszczonych ścieków w kierunku wschodnim w kierunku Doliny Wisły.

L.p.	Lokalizacja i ilość oczyszczalni	Uwagi
		<p>4. Ze względu na niewielką liczbę oczyszczalni bilans wód nie zostanie zakłócony.</p> <p><u>Oddziaływania</u> Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie będzie wykraczać poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Ze względu na znaczną odległość od siedlisk od zabudowy mieszkaniowej oraz brak wpływu na zmianę stosunków wodnych lokalizacja oczyszczalni nie będzie miała wpływu na te siedliska. Bilans wodny nie zostanie zmieniony (jedynie w przypadku budowy nowej zabudowy mieszkaniowej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków do wód będą się przedostawały ścieki oczyszczone w ilości max. 5m³/d dla oczyszczalni zaprojektowanych dla kilku gospodarstw domowych).</p> <p><u>Zalecenia</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minimalizacja zajętości terenu pod oczyszczalnię. 2. Niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta cieków powierzchniowych. 3. Zakaz lokalizacji oczyszczalni tylko z osadnikiem gnilnym i drenażem rozsączającym.
<p>Dolina Białej Nidy PLH260013</p> <p>Obszar Biała Nida stanowi interesujący z przyrodniczego punktu widzenia zespół podmokłych siedlisk łąkowych i leśnych oraz licznych stawów rybnych. W regionie świętokrzyskim Dolina Białej Nidy to jeden z obszarów najbogatszych w siedliska przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (14 typów). Ostoją Dolina Białej Nidy to obszar występowania bardzo dobrze zachowanych zbiorowisk lasów bagiennych, głównie łągów olszowo-jesionowych Fraxino-Alnetum (91E0). Wg danych historycznych (Penczak 1971) w rzece występowały: minóg strumieniowy, kleń, świnka, brzana, głowacz białopłetwy, jelec, jaź, słonecznica, piskorz, koza, koza złotawa, miętus, węgorz oraz słonecznica. Zawodnione o stabilnym poziomie lustra wody siedliska są zasiedlone przez poczwarówkę jajowatą <i>Vertigo moulinsiana</i>. Obszar ostoi z uwagi na tendencję sukcesyjną stanowi bardzo korzystne siedliska dla rozwoju populacji poczwarówki zwężonej <i>Vertigo angustior</i>. Czyste i naturalne środowisko rzeki stanowi bardzo dobre warunki dla gatunku skójki gruboskorupowej <i>Unio crassus</i>.</p>		
16.	<p style="text-align: center;"><u>Gmina Oksa</u></p> <p>Popowice (30 szt.), Tyniec Wieś (20 szt.), Tyniec Kolonia (20 szt.), Dzierżnia (2 szt.), Zalesie (5 szt.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. W pobliżu obszaru Natura 2000 Dolina Białej Nidy planuje się budowę oczyszczalni ścieków w gm. Oksa. 2. Planowane oczyszczalnie zlokalizowane poza GZWP. 3. Ukształtowanie terenu powoduje spływ oczyszczonych ścieków w kierunku północnym poza obszar Natura 2000. <p><u>Oddziaływania</u> Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie będzie wykraczać poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Zasięg oddziaływania przedsięwzięcia nie będzie powodować uciążliwości dla terenów sąsiednich. Oczyszczalnie w miejscowościach: Popowice, Tyniec Kolonia, Tyniec Wieś i Dzierżnia zlokalizowane będą w pobliżu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków. Dla tych lokalizacji zaleca się prowadzenie przez gminy monitoringu środowiska przyrodniczego. W pozostałych miejscowościach ze względu na znaczną odległość siedlisk od zabudowy mieszkaniowej oraz brak wpływu na zmianę stosunków wodnych lokalizacja oczyszczalni nie będzie miała wpływu na te siedliska. Bilans wodny nie zostanie zmieniony (jedynie w przypadku budowy nowej zabudowy mieszkaniowej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków do wód będą się przedostawały ścieki oczyszczone w ilości max. 5m³/d dla</p>

L.p.	Lokalizacja i ilość oczyszczalni	Uwagi
		<p>oczyszczalni zaprojektowanych dla kilku gospodarstw domowych).</p> <p><u>Zalecenia</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minimalizacja zajętości terenu pod oczyszczalnię. 2. Niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta cieków powierzchniowych. 3. Zakaz lokalizacji oczyszczalni tylko z osadnikiem gnilnym i drenażem rozsączającym. 4. Prowadzenie monitoringu przyrodniczego dla terenów, gdzie oczyszczalnie zlokalizowane będą w pobliżu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków (w m. Popowice, Tyniec Kolonia, Tyniec Wieś i Dzierążnia).
<p>Dolina Górnej Pilicy PLH260018</p> <p>Obszar stanowi jeden z większych ciągów ekologicznych zlokalizowanych w naturalnych dolinach rzecznych w kraju. Występują tutaj zbiorowiska łąkowe (6410 i 6510), bardzo dobrze zachowane lasy łąkowe, bory bagienne, rzadziej bory chrobotkowe (91E0, 91D0, 91T0). Obszar ma również znaczenie dla ochrony starorzeczy (3150). Łącznie stwierdzono występowanie 17 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, które zajmują ponad 44% obszaru.</p> <p>Dolina Górnej Pilicy należy do najistotniejszych ostoi fauny w Polsce środkowej. Jedne z najliczniejszych i najlepiej zachowanych populacji w tej części kraju mają tu: bóbr europejski <i>Castor fiber</i>, traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>, kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>, minóg ukraiński <i>Eudontomyzon mariae</i>, koza <i>Colitis taenia</i>, głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>, trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>, czerwonończyk fioletek <i>Lycaena helle</i> i zatoczek łąmliwy <i>Anisus vorticulus</i>. Przy czym populacje trzepli zielonej, czerwonończyka fioletka i zatoczka łąmliwego należą do kluczowych w skali kraju. Istotne w skali regionu są populacje: pachnicy dębowej <i>Osmoderma eremita</i>, piskorza <i>Misgurnus fossilis</i>, modraszka telejusa <i>Maculinea teleius</i> i modraszka <i>nausithous</i>.</p>		
17.	<p><u>Gmina Słupia Jędrzejowska</u> Obiechów (50 szt.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. W pobliżu obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Pilicy planuje się budowę oczyszczalni ścieków w gm. Słupia Jędrzejowska. 2. Planowane oczyszczalnie zlokalizowane poza GZWP. 3. Ukształtowanie terenu powoduje spływ oczyszczonych ścieków w kierunku północnym poza obszar Natura 2000. <p><u>Oddziaływania</u></p> <p>Efektom realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie będzie wykraczać poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Ze względu na znaczną odległość od siedlisk od zabudowy mieszkaniowej oraz brak wpływu na zmianę stosunków wodnych lokalizacja oczyszczalni nie będzie miała wpływu na te siedliska. Bilans wodny nie zostanie zmieniony (jedynie w przypadku budowy nowej zabudowy mieszkaniowej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków do wód będą się przedostawały ścieki oczyszczone w ilości max. 5m³/d dla oczyszczalni zaprojektowanych dla kilku gospodarstw domowych).</p> <p><u>Zalecenia</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minimalizacja zajętości terenu pod oczyszczalnię. 2. Niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta cieków powierzchniowych. 3. Zakaz lokalizacji oczyszczalni tylko z osadnikiem gnilnym i drenażem rozsączającym.
<p>Lasy Cisowsko-Orłowińskie PLH260040</p> <p>Łącznie na terenie obszaru stwierdzono występowanie 15 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, pokrywających ponad 41% obszaru. Ostoja zdominowana jest przez lasy bukowo-jodłowe (żyzne i kwaśne buczyny, wyżynne bory jodłowe) (9110, 9130, 91P0), rzadziej grądy i łągi (9170, 91E0), obejmuje też niewielkie płaty łąki trzęślicowych (6410). Niezwykle cenne przyrodniczo są rozległe torfowiska wysokie i przejściowe</p>		

L.p.	Lokalizacja i ilość oczyszczalni	Uwagi
		<p>(7110, 7140) otoczone borami bagiennymi i bagiennymi lasami olszowymi (łęgi i olsy). Występują także torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji. Jest to również ostoja, gdzie bardzo dobrze zachowane są suche bory sosnowe Cladonio-Pinetum (91T0). Celem ochrony tej ostoji jest zabezpieczenie naturalnego lasu o charakterze górskim na niżu.</p>
18.	<p style="text-align: center;"><u>Gmina Pierzchnica</u> Ujny (8 szt.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. W pobliżu obszaru Natura 2000 Lasy Cisowsko-Orłowińskie planuje się budowę niewielkiej ilości oczyszczalni ścieków w gm. Pierzchnica. 2. Planowane oczyszczalnie zlokalizowane poza GZWP. 3. Ukształtowanie terenu powoduje spływ oczyszczonych ścieków w kierunku północnym poza obszar Natura 2000. <p><u>Oddziaływania</u> Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie będzie wykraczać poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Ze względu na znaczną odległość od siedlisk od zabudowy mieszkaniowej oraz brak wpływu na zmianę stosunków wodnych lokalizacja oczyszczalni nie będzie miała wpływu na te siedliska. Bilans wodny nie zostanie zmieniony (jedynie w przypadku budowy nowej zabudowy mieszkaniowej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków do wód będą się przedostawały ścieki oczyszczone w ilości max. 5m³/d dla oczyszczalni zaprojektowanych dla kilku gospodarstw domowych).</p> <p><u>Zalecenia</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minimalizacja zajętości terenu pod oczyszczalnię. 2. Niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta cieków powierzchniowych. 3. Zakaz lokalizacji oczyszczalni tylko z osadnikiem gnilnym i drenażem rozsączającym.
Ostoja Pomorzany PLH260030		
<p>Na terenie obszaru zidentyfikowano 13 rodzajów siedlisk z Załącznika I, które łącznie zajmują ponad 58% powierzchni. Dominują siedliska łąk użytkowanych ekstensywnie (6510). Istotne znaczenie mają siedliska torfowiskowe (7110, 7120, 7140). Na terenie ostoji zlokalizowane są trzy torfowiska ("Białe Ługi", "Gabrielnia", "Przybyszowy"), będące miejscem rozrodu jednej z najmocniejszych populacji zalotki większej <i>Leucorrhinia pectoralis</i> w woj. świętokrzyskim. Na terenie torfowisk występują zanikające w regionie cietrzewie <i>Tetrao tetrix</i>. Na łąkach w porze lęgowej obserwuje się parę błotniaków zbożowych <i>Circus cyaneus</i> (VU) - najrzadszego krajowego przedstawiciela rodzaju.</p>		
19.	<p style="text-align: center;"><u>Gmina Końskie</u> Bedlno (56 szt.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. W pobliżu obszaru Natura 2000 Ostoja Pomorzany planuje się budowę oczyszczalni ścieków w gm. Końskie. 2. Planowane oczyszczalnie zlokalizowane poza GZWP. 3. Ukształtowanie terenu powoduje spływ oczyszczonych ścieków w kierunku północnym poza obszar Natura 2000. <p><u>Oddziaływania</u> Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Zasięg oddziaływania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków jest ograniczony i nie będzie wykraczać poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Ze względu na znaczną odległość od siedlisk od zabudowy mieszkaniowej oraz brak wpływu na zmianę stosunków wodnych lokalizacja oczyszczalni nie będzie miała wpływu na te siedliska. Bilans wodny nie zostanie zmieniony (jedynie w przypadku budowy nowej zabudowy mieszkaniowej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków do wód będą się przedostawały ścieki oczyszczone w ilości max. 5m³/d dla</p>

L.p.	Lokalizacja i ilość oczyszczalni	Uwagi
		oczyszczalni zaprojektowanych dla kilku gospodarstw domowych). <u>Zalecenia</u> 1. Minimalizacja zajętości terenu pod oczyszczalnię. 2. Niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta cieków powierzchniowych. 3. Zakaz lokalizacji oczyszczalni tylko z osadnikiem gnilnym i drenażem rozsączającym.

Podsumowanie

1. Analiza planowanych do budowy oczyszczalni w latach 2013-2016 wykazała, że na 19 obszarach Natura 2000 planuje się budowę 1382 przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie 30 gmin. Oczyszczalnie na tych terenach nie powinny być wyposażone jedynie w osadnik gnilny i drenaż rozsączający (preferuje się oczyszczalnie ze złożem biologicznym lub komorami osadu czynnego). WW. gminy powinny być objęte monitoringiem środowiska.
2. Przewiduje się, że eksploatacja planowanych oczyszczalni nie wpłynie negatywnie na cele i przedmioty ochrony obszarów, ich spójność oraz integralność ze względu na rozproszony, lokalny i niewielki charakter inwestycji ograniczony maksymalnie do 100m² terenu.
3. Dla oczyszczalni położonych w pobliżu chronionych siedlisk przyrodniczych proponuje się dodatkowo monitoring prawidłowości eksploatacji oczyszczalni, dotyczy to następujących lokalizacji: gmina Oksa - Popowice, Tyniec Kolonia, Tyniec Wieś i Dzierążnia, gmina Bałtów – m. Lemierze, gmina Radoszyce – m. Jacentów.
4. Plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 nie odnoszą się do sposobów oczyszczania ścieków komunalnych na danym terenie.

5.2.3. Oddziaływanie na obszary zagrożone powodzią.

Dla potrzeb niniejszej prognozy wykonano analizę lokalizacji planowanych w latach 2013-2016 przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach zagrożonych powodzią, ich listę przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 6. Lista oczyszczalni zlokalizowanych w miejscowościach na terenach zagrożonych powodzią.

Lp.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Liczba planowanych oczyszczalni	Rzeka
1	opatowski	Tarłów	Podgórze	7	Kamienna
2	opatowski	Tarłów	Lipcówka	15	Kamienna
3	ostrowiecki	Bałtów	Wólka Pętkowska Kolonia	37	Kamienna
4	ostrowiecki	Bałtów	Wólka Pętkowska	53	Kamienna
5	ostrowiecki	Bałtów	Lemierze	59	Kamienna
6	opatowski	Tarłów	Zagacie	7	Wisła
7	opatowski	Tarłów	Jabręcina	15	Wisła
8	opatowski	Tarłów	Podjabręcina	2	Wisła
9	opatowski	Ożarów	Biedzychów	11	Wisła
10	opatowski	Ożarów	Maruszów	5	Wisła
11	sandomierski	Zawichost	Linów	186	Wisła
12	sandomierski	Dwikozy	Winiary	34	Wisła
13	sandomierski	Dwikozy	Kępa Chwałowska	6	Wisła
14	sandomierski	Dwikozy	Stupcza	44	Wisła
15	sandomierski	Dwikozy	Szczytniki	24	Wisła

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”

Lp.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Liczba planowanych oczyszczalni	Rzeka
16	sandomierski	Dwikozy	Mściów	52	Wisła
17	sandomierski	Samborzec	Koćmierzów	15	Wisła
18	sandomierski	Samborzec	Zawierzbie	28	Wisła
19	sandomierski	Samborzec	Zajeziorz	8	Wisła
20	sandomierski	Samborzec	Ostrołęka	27	Wisła
21	sandomierski	Samborzec	Bogoria Skotnicka	26	Wisła
22	sandomierski	Samborzec	Skotniki	25	Wisła
23	sandomierski	Łoniów	Krowia Góra	4	Wisła
24	sandomierski	Łoniów	Piaseczno	38	Wisła
25	sandomierski	Łoniów	Przewłoka	1	Wisła
26	sandomierski	Łoniów	Otoka	2	Wisła
27	staszowski	Osiek	Długoleka	2	Wisła
28	staszowski	Osiek	Lipnik	6	Wisła
29	staszowski	Osiek	Kąty	3	Wisła
30	staszowski	Osiek	Sworoń	15	Wisła
31	staszowski	Osiek	Trzianka	18	Wisła
32	staszowski	Osiek	Matiaszów	15	Wisła
33	staszowski	Osiek	Szwagrów	15	Wisła
34	staszowski	Osiek	Niekurza	22	Wisła
35	staszowski	Łubnice	Przechów	1	Wisła
36	staszowski	Łubnice	Łubnice	22	Wisła
37	staszowski	Łubnice	Orzelec Duży	5	Wisła
38	staszowski	Łubnice	Zofiówka	8	Wisła
39	staszowski	Łubnice	Szczembrusz		Wisła
40	staszowski	Łubnice	Słupiec	24	Wisła
41	staszowski	Łubnice	Grace Słup.	21	Wisła
42	buski	Pacanów	Karsy Dolne	1	Wisła
43	buski	Pacanów	Słupia	3	Wisła
44	buski	Pacanów	Oblekoń	30	Wisła
45	buski	Nowy Korczyn	Parchocin	32	Wisła
46	buski	Solec-Zdrój	Zielonki	10	Wisła
47	buski	Solec-Zdrój	Wełnin	9	Wisła
48	buski	Nowy Korczyn	kawęczyn	20	Wisła
49	buski	Nowy Korczyn	Pwałów	18	Wisła
50	buski	Nowy Korczyn	Harmoniny	15	Wisła
51	buski	Nowy Korczyn	Podzamcze	12	Wisła
52	buski	Nowy Korczyn	Podraje	27	Wisła
53	buski	Nowy Korczyn	Łęka	40	Wisła
54	kazimierski	Opatowiec	Senisławice	18	Wisła
55	kazimierski	Opatowiec	Chwalibogowice	10	Wisła
56	kazimierski	Opatowiec	Kraśniów	3	Wisła
57	kazimierski	Opatowiec	Podskale	20	Wisła
58	kazimierski	Opatowiec	Urzuty	20	Wisła
59	kazimierski	Opatowiec	Ławy	4	Wisła
60	kazimierski	Bejsce	Morawianki	10	Wisła
61	jędrzejowski	Imielno	Borszowice	52	Nida
62	pińczowski	Pińczów	Zagość Stara	1	Nida
63	pińczowski	Złota	Żurawniki	20	Nida
64	buski	Wiślica	Sielec	6	Nida

Lp.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Liczba planowanych oczyszczalni	Rzeka
65	buski	Nowy Korczyn	Sępichów	46	Nida
66	staszowski	Rytwiany	Grobla	5	Czarna
67	staszowski	Rytwiany	Rytwiany	20	Czarna

Podsumowanie

1. Projekt Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego przewiduje budowę 1360 przydomowych oczyszczalni na obszarach zagrożonych powodzią.
2. Ustala się następujące warunki techniczne budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach zagrożonych powodzią:
 - zakaz lokalizacji oczyszczalni wyposażonych tylko w osadnik gnilny z drenażem rozsączającym,
 - zakaz lokalizacji oczyszczalni na obszarach o płytkim zaleganiu wód gruntowych (powyżej 1,5 m ppt) ze względu na możliwość przedostawania się zanieczyszczeń z oczyszczalni do wód powierzchniowych w przypadku deszczy nawalnych,
 - zakaz lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach często zalewanych w trakcie deszczy nawalnych i ekstremalnych zjawisk pogodowych.
 - monitoring jakości odprowadzanych ścieków raz w roku,
 - badanie stanu technicznego oczyszczalni raz w roku.
3. W miejscowości Linów w gm. Zawichost planuje się budowę 186 oczyszczalni ścieków - należy rozważyć propozycję zaprojektowania zbiorczego systemu oczyszczania ścieków dla tej miejscowości ze względu na położenie jej w dolinie rzeki Wisły.

5.2.4. Oddziaływanie na ekosystemy zależne od wód.

W tabeli poniżej zestawiono lokalizację planowanych przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach ekosystemów zależnych od wód (wg opracowania „Ekosystemy lądowe pozostające w dynamicznych relacjach z wodami podziemnymi i powierzchniowymi dla obszarów dorzeczy w Polsce” sporządzonego na zamówienie Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, 2009r.).

Tabela 7. Lista oczyszczalni w miejscowościach zlokalizowanych na obszarach ekosystemów zależnych od wód.

Lp.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Liczba planowanych oczyszczalni
1	opatowski	Baćkowice	Olszownica	10
2	ostrowiecki	Bałtów	Lemierze	59
3	kielecki	Bieliny	Belno	5
4	kazimierski	Czarnocin	Stradów	30
5	kielecki	Daleszyce	Szczecno	8
6	jędrzejowski	Imielno	Borszowice	52
7	pińczowski	Kije	Stawiany	8
8	włoszczowski	Kluczewsko	Krogulec	5
9	kielecki	Łagów	Wola Łagowska	15
10	kielecki	Łagów	Zamkowa Wola	8
11	kielecki	Łagów	Małacentów	15
12	kielecki	Łagów	Płucki	13
13	pińczowski	Michałów	Tur Piaski	20
14	kielecki	Nowa Słupia	Włochy	73

15	buski	Nowy Korczyn	Łęka	40
16	buski	Nowy Korczyn	Sępichów	46
17	kazmierski	Opatowiec	Kocina	27
18	staszowski	Osiek	Długoleka	2
19	staszowski	Osiek	Lipnik	6
20	kielecki	Piekoszów	Skalka	2
21	konecki	Radoszyce	Wiosna Krzyżówki	2
22	konecki	Radoszyce	Jacentów	5
23	opatowski	Sadowie	Truskolasy	19
24	konecki	Słupia Konecka	Wólka	1
25	konecki	Słupia Konecka	Zaostrów	16
26	konecki	Smyków	Wólka Smolana	10
27	kielecki	Strawczyn	Strawczyn	3
28	buski	Wiślica	Sielec	6
29	jędrzejowski	Wodzisław	Mierzawa	9
30	jędrzejowski	Wodzisław	Zarzecze	8
31	jędrzejowski	Wodzisław	Konary	15
32	jędrzejowski	Wodzisław	Niegosławice	14
33	jędrzejowski	Wodzisław	Nawarzyce	16
34	kielecki	Zagnańsk	Szałas	50
35	sandomierski	Zawichost	Linów	186
36	pińczowski	Złota	Żurawniki	20

Podsumowane

1. Na terenie ekosystemów zależnych od wód zlokalizowano 824 planowane przydomowe oczyszczalnie ścieków.
2. Ustala się następujące warunki techniczne budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach ekosystemów zależnych od wód:
 - zakaz lokalizacji oczyszczalni wyposażonych tylko w osadnik gnilny z drenażem rozsączającym,
 - monitoring jakości odprowadzanych ścieków raz w roku,
 - badanie stanu technicznego oczyszczalni raz w roku.
3. W miejscowości Linów w gm. Zawichost planuje się budowę 186 oczyszczalni ścieków - należy rozważyć propozycję zaprojektowania zbiorczego systemu oczyszczania ścieków dla tej miejscowości ze względu na położenie jej w dolinie rzeki Wisły.

5.2.5. Oddziaływanie na jakość wód w ujęciach.

W tabeli poniżej zestawiono listę planowanych przydomowych oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w pobliżu ujęć wód.

Tabela 8. Lista oczyszczalni zlokalizowanych w pobliżu ujęć wód

Lp.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Liczba planowanych oczyszczalni	Ujęcie wód
1	kazimierski	Bejsce	Stojanowice	10	podziemne czynne
2	kielecki	Bieliny	Belno	5	podziemne czynne
3	kazimierski	Czarnocin	Zagaje Stradowskie	16	podziemne czynne
4	sandomierski	Dwikozy	Góry Wysokie	44	podziemne czynne
5	sandomierski	Dwikozy	Góry Wysokie	44	podziemne czynne
6	buski	Gnojno	Gorzakiew	10	podziemne czynne
7	włoszczowski	Krasocin	Huta Stara	2	podziemne czynne
8	kielecki	Łagów	Lechówek	5	podziemne czynne

9	włoszczowski	Moskorzew	Dąbrówka	5	podziemne czynne
10	kielecki	Nowa Słupia	Cząstków	103	podziemne czynne
11	kazimierski	Opatowiec	Kamienna	23	podziemne czynne
12	opatowski	Ożarów	Potok	9	podziemne czynne
13	opatowski	Ożarów	Janów	5	podziemne czynne
14	opatowski	Ożarów	Julianów	5	podziemne czynne
15	włoszczowski	Radków	Świerków	25	podziemne czynne
16	włoszczowski	Secemin	Wolica	14	podziemne czynne
17	jędrzejowski	Sędziszów	Klimontówek	16	podziemne czynne
18	jędrzejowski	Sędziszów	Jeżów	30	podziemne czynne
19	jędrzejowski	Sobków	Wierzbica	10	podziemne czynne
20	buski	Solec-Zdrój	Pietrzec	8	podziemne czynne
21	staszowski	Szydłów	Szydłów	300	podziemne czynne
22	jędrzejowski	Wodzisław	Konary	15	podziemne czynne
23	jędrzejowski	Wodzisław	Brzezinki	13	podziemne czynne
24	jędrzejowski	Wodzisław	Klemencice	35	podziemne czynne
25	jędrzejowski	Wodzisław	Olbrachcice	6	podziemne czynne
26	sandomierski	Zawichost	Czyżów Plebański	62	podziemne czynne
27	pińczowski	Złota	Chroberz	2	podziemne czynne

Podsumowane

1. W pobliżu czynnych ujęć wód dla celów komunalnych zlokalizowano 824 planowane przydomowe oczyszczalnie ścieków.
2. Ustala się następujące warunki techniczne budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w pobliżu ujęć wód:
 - zakaz lokalizacji oczyszczalni wyposażonych tylko w osadnik gnilny z drenażem rozsączającym,
 - monitoring jakości odprowadzanych ścieków raz w roku,
 - badanie stanu technicznego oczyszczalni raz w roku.
3. W miejscowościach Szydłów (gm. Szydłów) oraz Cząstków (gm. Nowa Słupia) planuje się budowę odpowiednio 300 i 103 przydomowych oczyszczalni ścieków - należy rozważyć propozycję zaprojektowania zbiorczego systemu oczyszczania ścieków dla tych miejscowości.

5.2.6. Pozostałe oddziaływania

Oddziaływania na powietrze atmosferyczne

W trakcie realizacji inwestycji oddziaływanie na powietrze atmosferyczne będzie krótkotrwałe i będzie odnosiło się do ewentualnego pylenia w trakcie robót ziemnych.

W trakcie eksploatacji oddziaływanie na powietrze atmosferyczne będzie ograniczone czasowo i następowało będzie w czasie opróżniania zbiorników z osadem (raz lub dwa razy w roku). Regionalnie eksploatacja przydomowych oczyszczalni spowoduje poprawę stanu sanitarnego powietrza (ścieki komunalne nie będą odprowadzane do wód lub do gruntu).

Skutki wynikających z ryzyka wystąpienia ewentualnych awarii.

Awarie przydomowych oczyszczalni ścieków mogą być związane z nieprawidłową ich eksploatacją. Ich konstrukcja powinna być taka, aby kożuch z osadnika gnilnego nie przedostawały się do dalszych elementów oczyszczalni.

Nieprawidłowa eksploatacja oczyszczalni może powodować:

- przedostawanie się zanieczyszczeń do wód i do gruntów,
- kumulację związków azotu i fosforu w ciekach powierzchniowych, także tych zasilających wody podziemne,
- zanieczyszczenie sanitarne powietrza atmosferycznego,
- zagrożenie zdrowia i życia mieszkańców,
- degradację siedlisk przyrodniczych,

- wkraczanie gatunków ruderalnych.

Monitoring poszczególnych oczyszczalni ścieków pod kątem prawidłowości ich działania zminimalizuje możliwości występowania awarii. Zaleca się monitoring stanu technicznego oraz prawidłowości oczyszczania ścieków dla oczyszczalni zlokalizowanych:

- w pobliżu chronionych siedlisk przyrodniczych,
- na terenach zagrożonych powodzią,
- na terenach ekosystemów zależnych od wód,
- w pobliżu ujęć wód do celów komunalnych.

Oddziaływanie na klimat akustyczny

Nie przewiduje się znaczącego wpływu eksploatacji przydomowej oczyszczalni ścieków na klimat akustyczny, jedynym źródłem dźwięku, w zależności od typu oczyszczalni może być system napowietrzania ścieków oraz pompy.

Oddziaływanie na dobra materialne oraz na zdrowie i życie ludzi.

Efektom realizacji programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków będzie poprawa standardu życia mieszkańców gmin uczestniczących w Programie. Ponadto poprawie ulegnie stan sanitarny powietrza oraz stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych, co ma dodatni wpływ na zdrowie i życie ludzi. Także w trakcie budowy przydomowej oczyszczalni ścieków nie będzie miała wpływu na zdrowie i życie ludzi pod warunkiem przestrzegania zasad BHP podczas budowy oczyszczalni i właściwej eksploatacji oczyszczalni ścieków.

Oddziaływania na zmiany klimatu

W osadniku gnilnym (pierwszej części przydomowej oczyszczalni ścieków), w wyniku procesów fermentacji może powstawać metan i dwutlenek węgla, które należą do kategorii tzw. gazów cieplarnianych, których emisja może mieć wpływ na zmiany klimatu. Technologia przydomowej oczyszczalni ścieków wymaga w zależności od typu oczyszczalni stosowania studzienek odgazowujących osadniki. Ze względu na niewielką ilość ścieków, która będzie poddana procesom oczyszczania ścieków w przydomowych oczyszczalniach ścieków, mając na uwadze konieczność stosowania się do instrukcji eksploatacji przydomowej oczyszczalni nie przewiduje się podwyższonej emisji gazów cieplarnianych. Osad z przydomowych oczyszczalni będzie zagospodarowywany na terenie oczyszczalni komunalnych – niektóre z nich posiadają systemy zagospodarowania biogazu z komór fermentacyjnych. Nie przewiduje się zmiany bilansu emisji gazów cieplarnianych z terenu województwa – szacuje się, że ok. 10% oczyszczalni przydomowych będzie wybudowana przy nowych zabudowaniach, a 90% to będą przydomowe oczyszczalnie wybudowane dla gospodarstw, które dotąd odprowadzały ścieki do wód i do ziemi bez oczyszczenia (czyli ścieki z tych gospodarstw były źródłem emisji gazów cieplarnianych).

W zakresie adaptacji technologii przydomowej oczyszczalni ścieków do przewidywanych zmian klimatu, szczególnie w odniesieniu do oczekiwanych ekstremalnych zjawisk pogodowych z występowaniem deszczy nawalnych zaproponowano zakaz budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach zagrożonych powodzią, a także na obszarach, gdzie często dochodzi do podtopień, gdzie poziom wód gruntowych znajduje się powyżej 1,5 m ppt,

5.2.7. Oddziaływania skumulowane

Oddziaływania skumulowane odnośnie projektu Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego wynikają z budowy przydomowych oczyszczalni, gdzie takie oczyszczalnie już działają, a także z kumulowania się oddziaływań pochodzących z eksploatacji komunalnych oczyszczalni ścieków. Sumarycznie program przewiduje budowę oczyszczalni ścieków o przepustowości 44, 7 tys. m³/d, 55% z nich planuje się do budowy w najbliższych 4 latach, a pozostałe po 2016r. Obecnie przepustowość przydomowych oczyszczalni ścieków wynosi zaledwie 3,6 tys. m³/d. Istniejące oczyszczalnie działają jedynie w 16 gminach województwa.

Oddziaływania skumulowane mogą wystąpić także w przypadku budowy oczyszczalni ścieków dla nowych budynków. W trakcie budowy budynku realizowana będzie budowa samego domostwa oraz koniecznych instalacji doprowadzających media i odprowadzających ścieki (przyłącza sieci wodociągowej, gazowej, elektroenergetycznej, budowa przyłącza kanalizacyjnego do przydomowej oczyszczalni ścieków). Ze względu na lokalny charakter inwestycji zasięg oddziaływań skumulowanych powinien ograniczyć się do terenu działki, ewentualnie do działek, które zostaną tymczasowo zajęte pod wykonanie przyłączy mediów).

W tabeli poniżej porównano przepustowości oczyszczalni komunalnych oraz planowanych oczyszczalni przydomowych a także ilości wytwarzanych osadów ściekowych.

Tabela 9. Porównanie przepustowości oczyszczalni komunalnych oraz planowanych oczyszczalni przydomowych.

Lp.	Ilość ścieków oczyszczanych w oczyszczalniach komunalnych wg sprawozdania KPOŚK za 2012r.	Ilość ścieków planowana do oczyszczenia w przydomowych oczyszczalniach wg projektu Programu	Ilość sm osadów powstających w komunalnych oczyszczalniach ścieków	Ilość sm osadów powstających w planowanych przydomowych oczyszczalniach ścieków
1	40 441 tys. m ³ /r	16 316 tys. m ³ /r	16,2 tys. Mg/rok	4,1 tys. Mg/rok

Realizacja projektu Programu przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego spowoduje wzrost ilości oczyszczonych ścieków o 40% w skali województwa (wraz z planowanymi oczyszczalniami przydomowymi po 2016r.). Szacuje się, że ok. 10% ilości ścieków oczyszczanych w przydomowych oczyszczalniach ścieków, czyli ok. 1, 6 tys. m³/r zostanie dodane do bilansu wodnego województwa (przyjmuje się że 90% ścieków obecnie jest odprowadzana do wód i do ziemi bez oczyszczania). Taka ilość nie będzie miała wpływu na bilans wodny województwa.

Dlatego też analizując rozmieszczenie planowanych przydomowych oczyszczalni ścieków oraz oczyszczalni komunalnych stwierdza się, że nie będzie znaczących oddziaływań skumulowanych w zakresie zmiany stosunków wodnych, oddziaływania miejsc przeróbki osadów ściekowych, pogorszenia się jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Duże aglomeracje wyznaczone do celów realizacji KPOŚK nie planują budowy przydomowych oczyszczalni ścieków (nie są ujęte w Programie), oczyszczalnie będą budowane przede wszystkim na terenach wiejskich o rozproszonej zabudowie, a osady będą wywożone na pobliskie komunalne oczyszczalnie ścieków. 12% miejscowości z planowanymi oczyszczalniami znajduje się na terenie aglomeracji powyżej 2000 RLM, gdzie ze względów ekonomicznych nie jest możliwe podłączenie do sieci zbiorczych. Dla tych lokalizacji zaproponowano szczególny monitoring oczyszczanych ścieków, aby spełnić wymagania Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz.U. 2006 nr 137 poz. 984).

Spośród gmin o największej przepustowości przydomowych oczyszczalni, jedynie w gminach Oksa, Łubnice i Obrazów nie zlokalizowano komunalnych oczyszczalni ścieków. Dla tych gmin planuje się wywożenie osadów na oczyszczalnie zlokalizowane w sąsiednich gminach.

5.3. Oddziaływanie planowanych stacji przeróbki osadów

Projekt Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego przewiduje, że w planowanych oczyszczalniach ścieków zostanie oczyszczonych 44,7 tys. m³/d ścieków, natomiast ilość suchej masy osadów wytworzonych na oczyszczalniach ścieków wyniesie blisko 4,1 tys. Mg/rok (wartości obliczono przy założeniu wskaźnika 0,25 kg s.m./1m³ oczyszczonych ścieków). Osady z indywidualnych urządzeń winny być usuwane w zależności od wielkości osadnika i ilości obsługiwanych mieszkańców raz na kilka miesięcy i nie rzadziej niż raz na rok. Zalecane jest, aby każda gmina wskazywała użytkownikom miejsce unieszkodliwiania osadów ściekowych. Od

1 stycznia 2016r. składowiska nie będą mogły przyjmować osadów ściekowych. Zaleca się, aby właściciel przydomowej oczyszczalni ścieków podpisał umowę z uprawnioną firmą na wywóz i utylizację osadów ściekowych. Najbardziej odpowiednim sposobem unieszkodliwiania osadu ściekowego jest jego utylizacja we właściwej instalacji, np. znajdujących się na oczyszczalniach ścieków komunalnych.

Jak zapisano w projekcie aktualizacji Programu, w gminach, gdzie brak jest dużych oczyszczalni komunalnych, a gospodarka ściekami rozwiązana jest głównie poprzez przydomowe oczyszczalnie ścieków niezbędna będzie budowa lokalnych stacji przeróbki osadów ściekowych. Do czasu powstania tych stacji osady należy wywozić na oczyszczalnie ścieków najlepiej do sąsiednich gmin, gdzie pracują oczyszczalnie posiadające przeróbkę osadów ściekowych.

Do procesów przeróbki osadów zaliczamy metody fizyczne, takie jak: zagęszczanie, odwadnianie oraz metody biologiczne: fermentację, stabilizację tlenową, kompostowanie, a także stabilizację chemiczną. Do znanych sposobów przeróbki osadów, które następnie można wykorzystywać rolniczo, należą:

- wapnowanie, tj. stabilizacja i higienizacja osadów, może się to odbywać w cysternie wozu asenizacyjnego, a ustabilizowany w ten sposób osad może być użyty na polu lub terenie rekultywowanym,
- kompostowanie, po wcześniejszym np. mechanicznym odwodnieniu,
- poletka hydrofitowe, obsadzone roślinnością hydrofilową, np. trzciną pospolitą.

Wadą takiego sposobu utylizacji osadu jest emisja odorów do atmosfery oraz konieczność monitoring jakości gleb. Ponadto osad, który w końcowym efekcie staje się kompostem, aby mógł zostać uznany za nawóz, musi spełnić rygorystyczne wymagania określone w ustawie o nawozach i nawożeniu.

Ponadto osad ściekowy można utylizować w biogazowniach, a także w spalarniach.

Inwestycje związane z przeróbką osadów ściekowych należy przeprowadzić zgodnie z właściwymi procedurami administracyjnymi, m.in. procedurą oddziaływania na środowisko.

W projekcie aktualizacji Programu nie podano przyszłych lokalizacji stacji przeróbki osadów ściekowych, należy jedynie wnioskować, że takie stacje powinny powstać na terenie gmin, które:

- nie posiadają oczyszczalni komunalnych lub
- oczyszczalnie komunalne nie posiadają systemów przeróbki osadów ściekowych lub
- odległość do miejsc zagospodarowania odpadów na terenach oczyszczalni w sąsiednich gminach jest duża i transport osadów może być nieopłacalny.

Analizując rozmieszczenie planowanych przydomowych oczyszczalni ścieków oraz oczyszczalni komunalnych stwierdza się, że nie będzie potrzeby budowy stacji przeróbki osadów ściekowych. Najwięcej osadów ściekowych powstanie w gminach o największej przepustowości oczyszczalni przydomowych. Spośród tych gmin jedynie w gminach Oksa, Łubnice i Obrazów nie zlokalizowano komunalnych oczyszczalni ścieków. Proponuje się, by osady ściekowe z przydomowych oczyszczalni ścieków były wywożone do sąsiednich gmin i tak:

- z gminy Oksa – do Włoszczowy, Małogoszcza, Jędrzejowa, Nagłowic lub Radkowa,
- z gminy Łubnice do Pacanowa, Oleśnicy lub Połańca,
- z gminy Obrazów do Sandomierza Lipnika, Klimontowa lub Samborca.

Mając na uwadze, że osady z przydomowych oczyszczalni ścieków są wywożone 1-2 razy w roku to ich ilość nie będzie wpływała na pracę komunalnych oczyszczalni ścieków. Szacuje się, że corocznie zostanie wywiezionych ok. 333 tys. m³ uwnodnionych osadów ściekowych.

5.4. Podsumowanie oddziaływań

W tabeli poniżej przeanalizowano znaczące oddziaływania planowanych przydomowych oczyszczalni ścieków na elementy środowiska oraz zdrowie i życie ludzi wraz z przykładami działań minimalizujących i ograniczających negatywne oddziaływanie.

Tabela 10. Znaczące oddziaływania przydomowych oczyszczalni ścieków na elementy środowiska oraz zdrowie i życie ludzi wraz z przykładami działań minimalizujących i ograniczających negatywne oddziaływanie.

Rodzaj znaczącego oddziaływania	Efekt znaczących oddziaływań	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań
I. Projekty w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków		
Bezpośrednie	Faza realizacji: krótkoterminowe przekształcenie terenu przewidzianego pod budowę oczyszczalni Faza eksploatacji: ograniczenie ilości odprowadzanych bezpośrednio do gruntu lub do wód nie oczyszczonych ścieków socjalno-bytowych, poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, poprawa warunków bytowania ludzi	Minimalizacja zajętości terenu Brak
Pośrednie	Faza realizacji: brak Faza eksploatacji: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego (ścieki komunalne nie będą odprowadzane do wód/gruntu)	Brak Brak
Wtórne	Brak	Brak
Skumulowane	Faza realizacji: Występują np. przypadku budowy oczyszczalni ścieków dla nowych budynków (w trakcie budowy budynku realizowana będzie budowa domu oraz koniecznych instalacji doprowadzających media i odprowadzających ścieki tj. przyłącza sieci wodociągowej, gazowej, elektroenergetycznej, budowa przyłącza kanalizacyjnego do przydomowej oczyszczalni ścieków). Faza eksploatacji: brak	Brak Brak
Krótkoterminowe	Faza realizacji: Ujemne oddziaływania związane z przekształcaniem powierzchni ziemi w trakcie prac budowlanych (na powierzchnię ziemi, rośliny i zwierzęta) Faza eksploatacji: brak	Minimalizacja zajętości terenu Brak
Średnioterminowe	brak	Brak
Długoterminowe	Faza realizacji: brak Faza eksploatacji: Dodatnie oddziaływanie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych, zdrowie ludzi, powietrze atmosferyczne (ścieki komunalne nie będą odprowadzane do wód/gruntu)	Brak Brak
Stałe	Faza realizacji: brak Faza eksploatacji: Dodatnie oddziaływanie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych, stan siedlisk przyrodniczych i zdrowie ludzi	Brak Brak
Chwilowe	Faza realizacji: Ujemne oddziaływania związane z przekształcaniem powierzchni ziemi w trakcie prac budowlanych (na powierzchnię ziemi, rośliny i zwierzęta) Faza eksploatacji: brak	Jak przy oddziaływaniach krótkoterminowych Brak
Pozytywne	Faza realizacji: brak Faza eksploatacji: Na wszystkie elementy	Brak Brak

Rodzaj znaczącego oddziaływania	Efekt znaczących oddziaływań	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań
	środowiska i zdrowie ludzi	
Negatywne	<p>Faza realizacji: Ujemne oddziaływania związane z przekształcaniem powierzchni ziemi w trakcie prac budowlanych (na krajobraz, powierzchnię ziemi, rośliny)</p> <p>Faza eksploatacji: brak</p>	<p>Jak przy oddziaływaniach krótkoterminowych</p> <p>Brak</p>

1. Główną przesłanką do budowy przydomowej oczyszczalni ścieków jest wskaźnik gęstości zaludnienia poniżej 120 os./km² lub 90 os./km² dla obszarów chronionych.
2. Dla oczyszczalni zlokalizowanych na obszarach Natura 2000, na terenach zagrożonych powodzią, na terenach ekosystemów zależnych od wód, w pobliżu ujęć wód zaleca się stosowanie systemów wykorzystujących komory osadu czynnego lub złoża biologicznego. Zakazuje się stosowania oczyszczalni wyposażonych tylko w osadnik gnilny z drenażem rozsączającym.
3. Dla lokalizacji oczyszczalni na terenie województwa świętokrzyskiego zlokalizowanych na obszarach Natura 2000, na terenach zagrożonych powodzią, na terenach ekosystemów zależnych od wód, w pobliżu ujęć wód konieczne jest wprowadzenie przez gminy programów monitoringu środowiska przyrodniczego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.
4. Dla inwestycji zlokalizowanych na terenach zagrożonych powodzią oraz dla miejscowości w gminach Oksa - Popowice, Tyniec Kolonia, Tyniec Wieś i Dzierążnia, Bałtów – m. Lemierze oraz Radoszyce – m. Jacentów proponuje się dodatkowo monitoring prawidłowości eksploatacji oczyszczalni (raz w roku) w celu określenia prawidłowości działania urządzeń i zapobieganiu ich negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze oraz wody powierzchniowe.
5. W kwestii planów działań ochronnych na obszarach Natura 2000 nie ma przeciwwskazań do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.
6. Ze względu na kumulację przepustowości oczyszczalni w gminach: Dwikozy, Oksa, Sędziszów i Wojciechowice proponuje się objąć obszary z lokalizacją przydomowych oczyszczalni ścieków także monitoringiem środowiska.
7. Dla skumulowanej lokalizacji oczyszczalni w gm. Zawichost i Szydłów na terenach mających bezpośrednie oddziaływanie na wody powierzchniowe (tereny zagrożone powodzią i ekosystemy zależne od wód) należy rozpatrzyć możliwość budowy zbiorczego systemu odprowadzania ścieków komunalnych.
8. Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na dobra materialne i zabytki projektu Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.
9. Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na zdrowie i życie ludzi projektu Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

5.5. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego

Działania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie programu mogą obejmować:

- wariantowanie technologii oczyszczania w przydomowej oczyszczalni ścieków,
- budowę zbiorczej sieci kanalizacyjnej, co na terenach o rozproszony zabudowie sieci nie będzie poparte rachunkiem ekonomicznym,
- zaniechanie inwestycji.

Nie zaproponowano budowy zbiorników bezodpływowych jako rozwiązania alternatywnego z tego względu, iż przejściowe gromadzenie ścieków w zbiornikach bezodpływowych, określone w art. 2 ust. 1 pkt 1, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, dotyczyć może tylko i wyłącznie tych zbiorników, które wykonano przed przystąpieniem Polski do UE, czyli przed 1 maja 2004 r. Interpretacja taka wynika z art. 3 dyrektywy ściekowej, która dopuszcza inne systemy zbierania ścieków komunalnych, niż kanalizacja, w miejscach gdzie jest ona nieopłacalna z przyczyn technicznych lub ekonomicznych, ale tylko wtedy gdy zastąpimy ją systemami zapewniającymi ten sam poziom ochrony środowiska. W praktyce oznacza to, że powinien być wprowadzony zakaz budowy nowych bezodpływowych zbiorników.

5.6. Rozwiązania zapobiegawcze, minimalizujące i kompensujące negatywne oddziaływanie na środowisko budowy przydomowych oczyszczalni ścieków

W wyniku analizy potencjalnych negatywnych oddziaływań wynikających ze skutków realizacji projektu aktualizacji „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego” nie stwierdzono znaczących negatywnych oddziaływań. Przydomowe oczyszczalnie będą zlokalizowane w znakomitej większości na terenie prywatnych posesji, gdzie nie występują siedliska chronione, czy stanowiska chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt. Lokalizacja planowanych oczyszczalni nie wpłynie również negatywnie na obszary chronione oraz na spójność i integralność obszarów chronionych. Stosunki wodne również nie zostaną zmienione, ponieważ w większości bilans wody się nie zmieni, większy dopływ ilości wód (ścieków oczyszczonych) będzie jedynie w przypadku nowych zabudowań.

Jedynym działaniem zapobiegawczym do zastosowania w trakcie przygotowania i realizacji inwestycji są:

- wybór technologii oczyszczalni ścieków z wykorzystaniem osadu czynnego lub złożeń biologicznych dla lokalizacji obiektów na obszarach Natura 2000, na terenach zagrożonych powodzią, na terenach ekosystemów zależnych od wód oraz w pobliżu ujęć wód (zakaz stosowania oczyszczalni z drenażem rozsączającym),
- minimalne wykorzystanie terenu pod oczyszczalnię,
- monitorowanie pracy oczyszczalni w celu oceny prawidłowości jej działania (na terenach w pobliżu siedlisk przyrodniczych oraz na terenach zagrożonych powodzią),
- zalecanie wyboru właściwej technologii oczyszczania ścieków - najbardziej sprawnymi technologiami są oczyszczalnie z wykorzystaniem osadu czynnego lub złożeń biologicznych, gdzie (pod warunkiem właściwej eksploatacji) uzyskuje się redukcję zanieczyszczeń na poziomie 90%.

Nie przewiduje się rozwiązań kompensujących negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze budowy przydomowych oczyszczalni ścieków ze względu na brak znaczących negatywnych oddziaływań. W wyniku budowy przydomowych oczyszczalni ścieków stan środowiska ulegnie poprawie, szczególnie w zakresie stanu wód powierzchniowych i podziemnych, stanu sanitarnego powietrza oraz stanu gleb.

W przypadku stwierdzenia awarii przydomowej oczyszczalni ścieków należy natychmiast podjąć działania naprawcze – zaprzestać produkcji ścieków, opróżnić osadnik gnilny oraz przystąpić do natychmiastowej naprawy elementów oczyszczalni. W przypadku przedłużającej się awarii

oczyszczalni, okresowo wywozić ścieki z osadnika gnilnego, nie dopuszczając do przedostawania się nieoczyszczonych ścieków do nieprawidłowo działającej części biologicznej oczyszczalni.

6. Metody analizy skutków realizacji postanowień projektu aktualizacji „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”

6.1. Monitoring oczyszczalni ścieków

W związku z realizacją oczyszczalni ścieków na terenach cennych przyrodniczo – w pobliżu chronionych siedlisk przyrodniczych, w pobliżu ujęć wód, na terenach zagrożonych powodzią, na obszarach ekosystemów zależnych od wód a także w gminach, gdzie występuje kumulacja oczyszczalni wytypowano listę oczyszczalni ścieków, które będą podlegać monitoringowi wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb, a także kontroli prawidłowości działania przydomowej oczyszczalni ścieków oraz częstotliwości wywozu osadów. Na ww. terenach zakazuje się budowy oczyszczalni wyposażonych tylko w osadnik gnilny z drenażem rozsączającym.

We wszystkich rodzajach zastosowanych technologii oczyszczalni ścieków muszą być zamontowane studzienki rewizyjne lub miejsca poboru prób, w celu kontroli procesów oczyszczania ścieków przed ich odprowadzeniem do odbiornika. Kontroli podlegać musi także stan techniczny poszczególnych urządzeń oczyszczalni – stan studzienek rewizyjnych, odgazowujących, prawidłowość pracy pomp oraz miejsce wprowadzenia oczyszczonych ścieków do odbiornika.

Konieczna jest także kontrola częstotliwości wywożenia osadów.

6.2. Monitoring środowiska

Monitoring środowiska przyrodniczego powinien być prowadzony w odstępach dwu-trzyletnich i powinien obejmować monitoring siedlisk przyrodniczych w zakresie powierzchni, struktury oraz oceny ogólnej siedliska przyrodniczych oraz w zakresie oceny populacji i siedliska gatunków zwierząt.

Do celów monitoringowych środowiska przyrodniczego na terenach cennych przyrodniczo – w pobliżu chronionych siedlisk przyrodniczych, gdzie planowana jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków można korzystać z wyników monitoringu przyrody prowadzonego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska nadzorowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Wskaźnikiem długoterminowego negatywnego skumulowanego oddziaływania są także zmiany krajobrazu pod kątem wkraczania roślinności synantropijnej (ruderalnej) w perspektywie wieloletniej.

Natomiast monitoring wód powierzchniowych i podziemnych powinien być realizowany rokrocznie i powinien obejmować badania lokalnych cieków oraz wód z okolicznych studni kopanych. Należy wyeliminować oddziaływania skumulowane – emisję zanieczyszczeń z domostw nieposiadających systemów oczyszczania ścieków.

Ze względu na to, iż zmiany w strukturach gleb zachodzą w długich okresach czasu monitoring gleb powinien być prowadzony w odstępach np. 5 letnich pod kątem kumulacji w glebach związków azotu i fosforu oraz zmian fizycznych gleb.

Monitoring oczyszczalni zlokalizowanych na terenie aglomeracji powyżej 2000RLM powinien obejmować swoim zakresem oznaczanie BTZ_5 , $ChZT_{Cr}$, zawiesiny ogólnej, N_{og} i P_{og} (zgodnie z załącznikiem Nr 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych

dla środowiska wodnego (Dz.U. 2006 nr 137 poz. 984), dla takiego zakresu RLM jakie posiada aglomeracja, na obszarze której znajduje się dana miejscowość. Wykaz tych miejscowości znajduje się w załączniku Nr 11 do projektu „Programu...”. Zaleca się, by monitoring był prowadzony raz w roku.

6.3. Monitoring skutków realizacji Programu

Dodatkowo miernikami skutków realizacji programu przydomowych oczyszczalni ścieków mogą być:

- efekty rzeczowe w postaci ilości zamontowanych przydomowych oczyszczalni ścieków,
- ilość oczyszczonych ścieków w przydomowych oczyszczalniach ścieków,
- liczba mieszkańców objęta oczyszczaniem ścieków w przydomowych oczyszczalniach.

Zgodnie z zapisami „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego” monitoring realizacji Programu będzie prowadzony w cyklach dwuletnich. Analizie podlegać będą wskaźniki, które umożliwią ocenę sposobu i efektów realizacji założonych w Programie działań tj.

- ilość wybudowanych oczyszczalni ścieków [szt.],
- ludność obsługiwana przez przydomowe oczyszczalnie ścieków [liczba] i [%],
- ilość oczyszczonych ścieków [m³/d],
- redukcja zanieczyszczeń [%],
- ilość zlikwidowanych szamb [szt.],
- sposób utylizacji osadów ściekowych
- nakłady poniesione na realizację projektów [tys. zł].

Z prowadzonego monitoringu będzie sporządzany raport oceniający stopień wykonania założonych do realizacji działań, ewentualne rozbieżności pomiędzy zaplanowanymi zadaniami a ich wykonaniem oraz przyczyny ich wystąpienia.

7. Niedostatki i braki materiałów utrudniające ocenę szkodliwego oddziaływania na środowisko ustaleń projektowanego dokumentu

W trakcie opracowywania prognozy nie stwierdzono istotnych niedostatków lub braków materiałów, które ograniczyłyby możliwość wykonania prognozy.

8. Metody wykorzystane przy opracowaniu prognozy i analizie realizacji Programu

Przy opracowywaniu prognozy wykorzystano wieloletnie doświadczenie zespołu autorskiego związane z opracowywaniem prognoz i raportów dla celów procedury oddziaływania na środowisko. Autorzy prognozy uczestniczyli w procedurze oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych poziomu wojewódzkiego, ponadto są autorami raportów o oddziaływaniu na środowisko planowanych i zaprojektowanych inwestycji liniowych (drogi i koleje).

Ocenę oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji Programu przeprowadzono według następującego schematu:

- określono zagadnienia oceny oddziaływania na środowisko, które będą poruszone w prognozie,
- opisano stan tych elementów/zagadnień środowiska, które są potencjalnie wrażliwe na zmiany w wyniku realizacji projektu Programu,
- zidentyfikowano działania, które mogą wpłynąć na stan środowiska
- sporządzono mapy lokalizacji projektowanych przydomowych oczyszczalni ścieków w ramach „Programu przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego” na tle głównych uwarunkowań naturalnych środowiska, na tle obszarów chronionych, ekosystemów zależnych od wód, ujęć wód do celów komunalnych oraz obszarów zagrożonych powodzią
- sporządzono podsumowanie pod kątem oddziaływania na ww. elementy.

W trakcie analizy wykorzystano metodykę zaproponowaną przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska:

„Natura 2000 a gospodarka wodna”, GDOŚ Warszawa 2009,

„Natura 2000 w ocenach oddziaływania przedsięwzięć na środowisko”, GDOŚ Warszawa 2009.

9. Potencjalne transgraniczne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze

Projekt aktualizacji „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego” nie przewiduje realizacji zadań mogących mieć wpływ na transgraniczne oddziaływanie na środowisko. Realizowane inwestycje budowy przydomowych oczyszczalni ścieków to przedsięwzięcia o regionalnej skali oddziaływania.

10. Streszczenie

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”, została opracowana zgodnie z ustawą „Prawo ochrony środowiska” i stanowi element procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania tego dokumentu na środowisko przyrodnicze regionu. Uwzględniono w niej także wymagania wniesione przez Zamawiającego, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach oraz Wojewódzkiego Państwowego Inspektora Sanitarnego.

W Prognozie opisano następujące zagadnienia:

- zawartość, główne cele oraz powiązania z innymi dokumentami projektu „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”,
- diagnozę stanu istniejącego - omówiono te elementy stanu środowiska, które mogą ulec zmianie w trakcie eksploatacji przydomowych oczyszczalni ścieków (wody powierzchniowe i podziemne, środowisko przyrodnicze) oraz stan gospodarki wodno-ściekowej na terenie województwa,
- potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji aktualizacji „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”,
- przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko oraz rozwiązania alternatywne i kompensujące negatywne oddziaływania. Rozdział ten stanowi istotę niniejszej prognozy.

W zakresie znaczących oddziaływań opisano oddziaływanie na wartości przyrodnicze form ochrony przyrody w kontekście występujących na ich terenie zakazów i działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów, a także oddziaływanie na obszary Natura 2000, w tym chronione siedliska przyrodnicze, GZWP oraz starorzecza, a także dodatkowo oddziaływanie na obszary zagrożone powodzią, na ekosystemy zależne od wód oraz na jakość wód w ujęciach. W oddziaływaniach skumulowanych uwzględniono m.in. kumulację oddziaływań z istniejących przydomowych oczyszczalni ścieków oraz oczyszczalni komunalnych. Osobny rozdział został poświęcony gospodarce osadami z przydomowych oczyszczalni ścieków.

Dla potrzeb Prognozy opracowano trzy mapy:

- Mapa nr 1. Mapa lokalizacji projektowanych przydomowych oczyszczalni ścieków w ramach „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego” na tle głównych uwarunkowań naturalnych województwa,
- Skala 1 : 175000
- Mapa nr 2. Mapa lokalizacji projektowanych przydomowych oczyszczalni ścieków w ramach „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego” na tle głównych form ochrony przyrody w województwie, Skala 1 : 175000
- Mapa nr 3. Mapa lokalizacji projektowanych przydomowych oczyszczalni ścieków w ramach „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego” na tle głównych uwarunkowań hydrogeologicznych, hydrograficznych i obiektów gospodarki wodnej, Skala 1 : 175000

W wyniku wykonanej analizy wytypowano lokalizacje szczególnie wrażliwe dla środowiska - wskazano te miejscowości/gminy, które:

- zlokalizowane są w obrębie lub na granicy obszarów Natura 2000 (w 30 gminach, tj.: Nowy Korczyn, Wiślica, Imielno, Złota, Pińczów, Stąporków, Łopuszno, Kluczewsko, Słupia Konecka, Mniów, Strawczyn, Zagnańsk, Radoszyce, Smyków, Słupia Jędrzejowska, Tarłów, Bałtów, Wodzisław, Michałów, Czarnocin, Kije, Solec-Zdrój, Iwaniska, Staszów, Ożarów, Zawichost, Osiek, Oksa, Pierzchnica, Końskie).
- planują budowę oczyszczalni w pobliżu chronionych siedlisk przyrodniczych (oczyszczalnie w następujących lokalizacjach: Oksa - Popowice, Tyniec Kolonia, Tyniec Wieś i Dzierżnia, gmina Bałtów – m. Lemierze, gmina Radoszyce – m. Jacentów). planują realizację oczyszczalni na terenach ekosystemów zależnych od wód (dotyczy to gmin: Baćkowice, Bałtów, Bieliny, Czarnocin, Daleszyce, Imielno, Kije, Kluczewsko, Łągów, Michałów, Nowa Słupia, Nowy Korczyn, Opatowiec, Osiek, Piekoszów, Radoszyce, Sadowie, Słupia Konecka, Smyków, Strawczyn, Wiślica, Wodzisław, Zagnańsk, Zawichost, Złota),
- planują realizację oczyszczalni na terenach zagrożonych powodzią (dotyczy to 67 lokalizacji oczyszczalni w 20 gminach),
- planują realizację oczyszczalni w pobliżu czynnych ujęć wód dla celów komunalnych (dotyczy to 27 lokalizacji w 20 gminach).

Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na dobra materialne i zabytki projektu Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, a także na zdrowie i życie ludzi.

Jako działania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie programu zaproponowano:

- wariantowanie technologii oczyszczania w przydomowej oczyszczalni ścieków,
- budowę zbiorczej sieci kanalizacyjnej, co na terenach o rozproszonej zabudowie sieci nie będzie poparte rachunkiem ekonomicznym,
- zaniechanie inwestycji.

Nie zaproponowano budowy zbiorników bezodpływowych jako rozwiązania alternatywnego z tego względu, iż przejściowe gromadzenie ścieków w zbiornikach bezodpływowych dla nowych lokalizacji jest niezgodne z prawem.

Podsumowując w wyniku analizy potencjalnych negatywnych oddziaływań wynikających ze skutków realizacji projektu aktualizacji „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego” nie stwierdzono znaczących negatywnych oddziaływań. Przydomowe oczyszczalnie będą zlokalizowane w znakomitej większości na terenie prywatnych posesji, gdzie nie występują siedliska chronione, czy stanowiska chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt. Lokalizacja planowanych oczyszczalni nie wpłynie również negatywnie na obszary chronione oraz na spójność i integralność obszarów chronionych. Stosunki wodne również nie zostaną zmienione, ponieważ w większości bilans wody się nie zmieni, większy dopływ ilości wód (ścieków oczyszczonych) będzie jedynie w przypadku nowych zabudowań.

Jedynym działaniem zapobiegawczym do zastosowania w trakcie przygotowania i realizacji inwestycji są:

- wybór technologii oczyszczalni ścieków z wykorzystaniem osadu czynnego lub złożeń biologicznych dla lokalizacji obiektów na obszarach Natura 2000, na terenach zagrożonych powodzią, na terenach ekosystemów zależnych od wód oraz w pobliżu ujęć wód (zakaz stosowania oczyszczalni z drenażem rozsączającym),
- minimalne wykorzystanie terenu pod oczyszczalnię,
- monitorowanie pracy oczyszczalni w celu oceny prawidłowości jej działania (na terenach w pobliżu siedlisk przyrodniczych oraz na terenach zagrożonych powodzią),
- zalecanie wyboru właściwej technologii oczyszczania ścieków - najbardziej sprawnymi technologiami są oczyszczalnie z wykorzystaniem osadu czynnego lub złożeń biologicznych, gdzie (pod warunkiem właściwej eksploatacji) uzyskuje się redukcję zanieczyszczeń na poziomie 90%.

Nie przewiduje się rozwiązań kompensujących negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze budowy przydomowych oczyszczalni ścieków ze względu na brak znaczących negatywnych oddziaływań. W wyniku budowy przydomowych oczyszczalni ścieków stan środowiska ulegnie poprawie, szczególnie w zakresie stanu wód powierzchniowych i podziemnych, stanu sanitarnego powietrza oraz stanu gleb. Natomiast należy podjąć działania naprawcze w wyniku błędów w eksploatacji oczyszczalni.

Zaproponowano prowadzenie monitoringu przydomowych oczyszczalni ścieków, monitorowanie stanu środowiska, jak również monitoring skutków realizacji Programu.

W związku z realizacją oczyszczalni ścieków na terenach cennych przyrodniczo – w pobliżu chronionych siedlisk przyrodniczych, w pobliżu ujęć wód, oraz na terenach zagrożonych powodzią, i na obszarach ekosystemów zależnych od wód a także w gminach, gdzie występuje kumulacja oczyszczalni wytypowano listę oczyszczalni ścieków, które będą podlegać monitoringowi wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb, a także kontroli prawidłowości działania przydomowej oczyszczalni ścieków oraz częstotliwości wywozu osadów. Na ww. terenach zakazuje się budowy oczyszczalni wyposażonych tylko w osadnik gnilny z drenażem rozsączającym. We wszystkich rodzajach zastosowanych technologii oczyszczalni ścieków muszą być zamontowane studzienki rewizyjne lub miejsca poboru prób, w celu kontroli procesów oczyszczania ścieków przed ich odprowadzeniem do odbiornika. Kontroli podlegać musi także stan techniczny poszczególnych urządzeń oczyszczalni – stan studzienek rewizyjnych, odgazowujących, prawidłowość pracy pomp oraz miejsce wprowadzenia oczyszczonych ścieków do odbiornika. Konieczna jest także kontrola częstotliwości wywożenia osadów.

Monitoring środowiska przyrodniczego powinien obejmować monitoring siedlisk przyrodniczych w zakresie powierzchni, struktury oraz oceny ogólnej siedliska przyrodniczych oraz w zakresie oceny populacji i siedliska gatunków zwierząt i być prowadzony w odstępach dwu-trzyletnich. Natomiast monitoring wód powierzchniowych i podziemnych powinien być realizowany rokrocznie i powinien obejmować badania lokalnych cieków oraz wód z okolicznych studni kopanych. Ze względu na to, iż zmiany w strukturach gleb zachodzą w długich okresach czasu monitoring gleb powinien być prowadzony w odstępach np. 5 letnich pod kątem kumulacji w glebach związków azotu i fosforu oraz zmian fizycznych gleb.

Monitoring oczyszczalni zlokalizowanych na terenie aglomeracji powyżej 2000RLM powinien obejmować swoim zakresem oznaczanie BTZ_5 , $ChZT_{Cr}$, zawiesiny ogólnej, N_{og} i P_{og} , dla takiego zakresu RLM jakie posiada aglomeracja, na obszarze której znajduje się dana miejscowość. Zaleca się, by monitoring był prowadzony raz w roku.

Natomiast monitoring realizacji Programu będzie prowadzony w cyklach dwuletnich. Analizie podlegać będą wskaźniki, które umożliwią ocenę sposobu i efektów realizacji założonych w Programie działań. Zaproponowano monitorowanie stanu środowiska w zakresie oceny realizacji postanowień Programu, jak również monitoring wskaźników stanu i presji na środowisko.

Nie stwierdzono braków i niedostatków materiałów utrudniających ocenę szkodliwego oddziaływania na środowisko ustaleń projektowanego dokumentu.

Prognozę oddziaływania na środowisko opracowano z wykorzystaniem metody eksperckiej bazując na doświadczeniu autorów w tym zakresie, popierając się metodykami określonymi przed Generalną Dyrekcją Ochrony Środowiska.

Projekt ten nie przewiduje realizacji zadań mogących mieć wpływ na transgraniczne oddziaływanie na środowisko.